

SAVONIA

YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA

TAPAHTUMIEN SOSIOKULTTUURISET VAIKUTUKSET PAIKALLISYHTEISÖÖN

TE -
KIJÄ:

Petra Laakso

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	
Koulutusohjelma Palveluliiketoiminnan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Petra Laakso	
Työn nimi Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset paikallisyhteisöön	
Päiväys	29.04.2016
Sivumäärä/Liitteet	80 + 5
Ohjaaja(t) Hilkka Lassila	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tapahtumia on järjestetty kaikissa yhteisöissä kautta aikojen. Tapahtumat ovat väliaikaisia johonkin paikkaan tai paikkoihin sidoksissa olevia ilmiöitä, joilla on alku ja loppu. Niiden aikataulu ja ohjelma on yleensä suunniteltu etukäteen. Kuten tästä laveasta määritelmästä voi päätellä, erilaisten tapahtumien kirjo on valtava.</p> <p>Tapahtumilla on monia vaikutuksia, joita voidaan jaotella taloudellisiin, poliittisiin, ympäristöllisiin ja sosiokulttuurisiin. Tässä selvityksessä paneudutaan tapahtumien sosiokulttuurisiin vaikutuksiin. Niitä on tutkittu verrattain vähän, ja tutkimukset ovat usein keskittyneet esimerkiksi tapahtumien taloudellisiin vaikutuksiin. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Pohjois-Savossa järjestettävien tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia paikallisyhteisöön.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa osassa käsitellään tapahtumia sekä tapahtumien ja matkailun sosiokulttuurisia vaikutuksia. Lisäksi perehdytään yhteisöihin ja yhteisöllisyyteen.</p> <p>Kvantitatiivisessa kyselytutkimuksessa kartoitettiin alueella järjestettävien tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia yleisellä tasolla, ei mihinkään tiettyyn tapahtumaan keskittyen. Lisäksi tutkittiin, kuinka tärkeinä paikalliset pitivät alueella vuosittain järjestettäviä tapahtumia ja mitkä tapahtumat ovat tärkeimpiä heille itselleen. Tutkimuksessa selvitettiin myös tapahtumissa käymisen aktiivisuutta ja mahdollisia sidoksia tapahtumiin. Tutkimusaineisto kerättiin internetkyselynä. Kyselyyn vastasi 263 henkilöä.</p> <p>Tulokset osoittivat, että kyselyyn vastanneet kokivat tapahtumat positiivisiksi. Suurin osa vastanneista arvioi, että tapahtumilla on monenlaisia myönteisiä vaikutuksia muun muassa asumisen viihtyvyyteen ja paikallisen kulttuurin säilymiseen. Tapahtumien nähtiin myös kohentavan alueen imagoa ja houkuttelevuutta sekä lisäävän paikallisten ylpeyttä alueestaan. Vaikka tapahtumien vaikutukset arvioitiin pääsääntöisesti positiivisiksi, tapahtumilla nähtiin olevan myös negatiivisia vaikutuksia, muun muassa epäsuotavan käyttäytymisen lisääntymistä. Kyselyyn vastanneet olivat aktiivisia tapahtumissa kävijöitä. Lisäksi lähes kolmasosa vastaajista oli mukana järjestämässä tapahtumia.</p> <p>Tämä tutkimus antaa uutta tietoa tapahtumien sosiokulttuurisista vaikutuksista Pohjois-Savon paikallisyhteisöön. Tuloksia voivat hyödyntää monet esimerkiksi tapahtumien tai asukkaiden hyvinvoinnin ja aktiivisuuden parissa työskentelevät tahot.</p>	
Avainsanat Yhteisöt, yhteisöllisyys, tapahtumat, sosiokulttuuriset vaikutukset	

Field of Study Tourism, Catering and Domestic Services			
Degree Programme Degree Programme in Hospitality Management			
Author(s) Petra Laakso			
Title of Thesis The sociocultural impacts of events on the local community			
Date	29.04.2016	Pages/Appendices	80 + 5
Supervisor(s) Hilkka Lassila			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences			
<p>Abstract</p> <p>Events have been arranged in all communities throughout ages. Events are temporary phenomena that have a beginning and an end. They are confined to a place or places, and usually their schedule or programme is planned in advance. In short: the definition is vast and the range of events is huge.</p> <p>The various impacts of events can be divided into economic, political, environmental and sociocultural impacts. This thesis focuses on the sociocultural impacts of events. There have been only a limited amount of studies on them in the past, as studies have often focused on the economic impacts. The aim of this study is to explore the sociocultural impacts of events on the local community in the region of Northern Savonia, Finland.</p> <p>The theoretical part of the thesis focuses on the events and the sociocultural impacts of them and tourism. Communities and social relations are also to be discussed.</p> <p>The quantitative survey research examined the impacts of events in the region of Northern Savonia on a general level, not focusing on a specific event. The study also aimed at finding out what was the level of importance of different annual events in the region, as estimated by the respondents. The respondents were also asked which events were the most meaningful for them. Their activity in participating in the events and the possible links they have with events were also studied. The questionnaire was carried out via internet. A total of 263 people replied.</p> <p>The results showed that the respondents estimated events as positive phenomena. Most of them evaluated that events have a range of positive impacts on the comfort of living and keeping the local culture alive. Events were also seen as having positive impacts on the image and attraction of the region, as well as on community pride. Although the impacts of events were mainly perceived to be positive, some negative impacts were also noticed, for example on increased misbehavior. The respondents were active in participating events. Almost one third of the respondents were also involved in arranging events.</p> <p>This study provides new information about the sociocultural impacts of events on the local community in the region of Northern Savonia. The results of the study can be used by people and companies which are operating in the field of event organizing and the well-being and activating of local inhabitants.</p>			
<p>Keywords Communities, social relations, events, sociocultural impacts</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
1.1	Keskeisimmät teoriat ja käsitteet.....	6
1.2	Tutkimusraportin rakenne.....	7
2	YHTEISÖT	9
2.1	Hyvinvointi, elämänlaatu ja osallisuus.....	12
2.2	Sosiaalinen pääoma tapahtumien kontekstissa	13
3	TAPAHTUMAT	18
3.1	Tapahtumiin osallistuminen	21
3.2	Tapahtumamatkailu	24
3.3	Tapahtumien vaikutukset	25
4	SOSIOKULTTUURISET VAIKUTUKSET.....	28
4.1	Matkailu	28
4.2	Tapahtumat.....	33
4.2.1	Paikallisten suhtautuminen tapahtumiin	38
4.2.2	Aikaisempi tutkimus	40
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	44
5.1	Tavoitteet.....	44
5.2	Aineiston kerääminen	45
5.3	Aineiston analysointi	50
6	TUTKIMUSTULOKSET	52
6.1	Taustakysymykset.....	52
6.2	Osallistuminen ja sitoutuneisuus tapahtumiin.....	55
6.3	Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset	57
6.4	Tärkeimmät tapahtumat.....	65
7	POHDINTA.....	68
7.1	Tulosten tarkastelu	68
7.2	Tutkimuksen arviointi	69
7.3	Tutkimuksen hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet	73
	LÄHTEET	76
	LIITE1: TUTKIMUSLOMAKE	81

1 JOHDANTO

Tapahtumia on järjestetty kaikkina ajanjaksoina ja kaikissa kulttuureissa (McDonnell, Allen ja O'Toole 1999, 15). Tapahtumia järjestetään nykyäänkin ympärillämme jatkuvasti, eikä niiden yksilöllistä ja yhteisöllistä merkittävyyttä välttämättä huomaa edes ajatella. Kun perehdytään tarkemmin siihen, kuinka suuret vaikutukset tapahtumilla on elämäämme, moni saattaa yllättyä (Shone ja Parry 2004, 62). Tapahtumat tyydyttävät monia henkilökohtaisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja taloudellisia tarpeita. Niiden merkityksen voi arvella jatkossa vain kasvavan, kun ihmiset panostavat koko ajan aktiivisemmin hyvinvointiinsa. (Getz 2007, 240; Goldblatt 2011, 9.) Yhteisöllisyyden heikkeneminen voi osaltaan lisätä tapahtumien tärkeyttä, koska tapahtumat antavat mahdollisuuksia kanssakäymiseen, joka jää monen arjessa liian vähäiseksi (Shone ja Parry 2004, 51).

Tapahtumat eroavat suuresti toisistaan tarkoituksensa, kokonsa ja vaikutustensa osalta. Niillä kaikilla on kuitenkin useita vaikutuksia, jotka kohdistuvat yleensä järjestämispaikan paikallisyhteisöön. (Getz 2007, 18; Wilks 2013, 1.) Tapahtumien vaikutukset luokitellaan usein taloudellisiin, ympäristöllisiin, poliittisiin ja sosiokulttuurisiin vaikutuksiin (Wagen ja White 2010, 11–13). Sosiokulttuuriset vaikutukset heijastuvat yhteisön tiiviyteen ja toimivuuteen sekä yhteisössä elävien yksilöiden elämänlaatuun. Tapahtumien voidaan katsoa kumpuavan paikallisyhteisön kulttuurista, mutta ne myös auttavat rakentamaan ja määrittelemään yhteisöjä (Getz 2007, 11). Ne muun muassa lisäävät kanssakäymistä ja vahvistavat yhteisön sosiaalisia verkostoja sekä yksilöiden välisiä siteitä. Ne voivat saada paikalliset tuntemaan ylpeyttä yhteisöstään ja kotipaikastaan, ja niiden merkitys paikalliskulttuurin säilymiselle ja vahvistumiselle on suuri. (Derrett 2004, 33; Shone ja Parry 2004, 51)

Tässä opinnäytetyössä toteutetun tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Pohjois-Savossa järjestettävien tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia paikallisyhteisöön. Vaikutuksia pyrittiin kartoittamaan yleisellä tasolla, eikä mihinkään tiettyyn tapahtumaan keskittyen. Tutkimuskysymys oli: ”Millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia Pohjois-Savon alueella järjestettävillä tapahtumilla on alueen paikallisyhteisöön?”.

Tämänkaltaista tutkimusta ei ole Pohjois-Savon alueella aiemmin tehty. Tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia on tutkittu muutoinkin vähän niin Suomessa kuin muuallakin. Aiemmissa tutkimuksissa on painotettu usein tapahtumien taloudellisia vaikutuksia, eikä sosiokulttuurisia vaikutuksia tunneta yhtä hyvin (Getz 2007, 379; McDonnell ym. 1999, 20). Erityisesti tutkimuksia, joissa yksittäisen tapahtuman vaikutuksiin keskittymisen sijaan selvitetäisiin jollain alueella järjestettävien tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia yleisesti, on tehty vain vähän (Chen 2011, 109). Monet alan asiantuntijat ovat nostaneet sosiokulttuuriset vaikutukset tärkeimmäksi tapahtumiin liittyvistä tutkimusaiheista, joista kaivataan lisää tietoa (Mair ja Whitford 2013, 15).

Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset ovat vahvasti paikkasidonnaisia, mikä vaikuttaa erilaisissa kulttuuriympäristöissä toteutettujen tutkimusten vertailukelpoisuuden heikkouteen. Vaikka soveltu-

vaa kansainvälistä tutkimusta olisikin, sitä ei voisi verrata suoraan Pohjois-Savon kontekstiin. Yksittäisten pohjoissavolaisten tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia paikallisväestössä on tutkittu 2007–2009 toteutetuissa hankkeissa (Mikkonen, Pasanen ja Hakola 2008; Mikkonen, Pasanen ja Hakola 2009). Näissä tutkimuksissa saadut tulokset eivät kuitenkaan olleet yleistettävissä, koska vastauksia saatiin liian vähän.

Aiemman tutkimuksen vähäisyyden vuoksi tässä työssä toteutettua tutkimusta voidaan pitää ajan-kohtaisena ja tärkeänä. Idea tutkimukseen tuli Savonia-ammattikorkeakoululta. Aihe oli kiehtova erityisesti uutuusarvonsa takia. Lisäksi sen monialainen teoriatausta kiinnosti, samoin kuin ilmiön sijoittuminen niin tapahtumien rikkaaseen ja monipuoliseen kenttään kuin yhteiskuntaankin. Tutkimus liittyy Savonia-ammattikorkeakoulun matkailukoulutuksen hallinnoimaan Matkailijoiden ja vapaa-ajan asujen rahankäyttötutkimus Pohjois-Savon päämatkailualueilla -hankkeeseen siten, että tutkimuksessa käytettävässä kyselylomakkeessa kysyttiin samalla myös rahankäyttötutkimukseen tarvittavia tietoja. Tutkimusta ja tutkimustuloksia ei esitellä rahankäyttötutkimukseen liittyvien kysymysten osalta tässä työssä. Tutkittavan perusjoukon rajaus määrittyi rahankäyttötutkimuksen tarpeiden mukaisesti. Perusjoukko oli tässä tutkimuksessa Pohjois-Savon paikallisyhteisö. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena survey-tutkimuksena ja aineisto kerättiin internetkyselyllä.

Tutkimuksesta saatavaa tietoa voivat hyödyntää useat toimijat, kuten tapahtumien parissa työskentelevät sekä alueen asukkaiden hyvinvoinnista ja aktivoinnista kiinnostuneet tahot. Tutkimusta voidaan käyttää myös pohjana mahdollisissa jatkotutkimuksissa.

1.1 Keskeisimmät teoriat ja käsitteet

Tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia voidaan tarkastella useiden eri tieteenalojen näkökulmista. Etenkin sosiologian piiristä löytyy aiheeseen hyvin sopivia teorioita. (Wilks 2013, 4) Tässä työssä perehdytään teoreettisina lähtökohtina sosiologisesta näkökulmasta erityisesti yhteisöjen muodostumiseen ja vahvistumiseen liittyvään teoriaan. Siinä käsitellään myös yhteisöllisyyden muotoja ja vaikutusta yksilöiden elämänlaatuun, sillä tapahtumat vaikuttavat niihin monin tavoin. Tapahtumatutkimuksen osalta keskitytään teoriataustaan, joka auttaa ymmärtämään tapahtumia moniulotteisena ja laajana ilmiönä. Tapahtumamatkailun teoreettinen tausta, samoin kuin tapahtumien vaikutusten läpikäynti, ovat pohjana tapahtumien sosiokulttuuristen vaikutusten käsittelylle. Tapahtumien muut kuin sosiokulttuuriset vaikutukset jätetään tarkoituksellisesti vähälle huomiolle. Sosiokulttuurisia vaikutuksia tarkastellaan ensin laajemmasta matkailun näkökulmasta. Matkailun vaikutuksiin perehtymällä voidaan pohjustaa ymmärrystä tapahtumien sosiokulttuurisista vaikutuksista (Wilks 2013, 3). Tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia käsiteltäessä pohditaan myös tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, miten paikalliset suhtautuvat tapahtumiin.

Useat tässä työssä esiintyvät käsitteet ovat vaikeita määritellä yksiselitteisesti. Taulukkoon 1 on kiitetetty, miten työn keskeisimmät käsitteet ymmärretään tässä työssä. Teoriaosuudessa käsitteitä ja niistä tehtyjä määrittelyjä avataan tarkemmin niissä yhteyksissä, kuin ne esiintyvät.

TAULUKKO 1. Keskeiset käsitteet.

Yhteisö	Väliaikainen tai pysyvä yhteenkuuluvuuden tunnetta kokevien henkilöiden muodostama kokonaisuus. Tarkoittaa sekä perinteisen kyläyhteisön tapaista tiivistä yhteisöä että nyky-yhteiskunnan sisällä esiintyviä erilaisia tiiviitä tai löyhiä yhteisöjä. (Aro 2011, 52–53; Pessi ja Seppänen 2011, 294; Saastamoinen 2009, 41–42)
Yhteisöllisyys	Kokemus yhteisöön kuulumisesta, yhteenkuuluvuuden tunne. (Saastamoinen 2009, 41–42)
Sosiaalinen pääoma	Muodostuu ja vahvistuu ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja verkostoissa. Perustuu luottamukseen, vastavuoroisuuteen ja kanssakäymiseen ja parantaa yksilöiden ja yhteisöjen menestystä ja hyvinvointia. (Getz 2007, 58; Harju 2005, 61; Saaristo ja Jokinen 2004, 259)
Tapahtuma	Väliaikainen, tiettyyn paikkaan tai paikkoihin sidottu jonkun järjestämä tilanne, jolla on alku ja loppu. Kertaluontoinen tai toistuva ilmiö, joka tapahtuu, ei vain ole olemassa. (Getz 2007, 18; Watt 1998, 1)
Sosio-kulttuuriset vaikutukset	Jonkin ilmiön aiheuttamat vaikutukset, joista seuraa lyhyt- tai pitkäaikaista yksilön tai yhteisön elämänlaadun muutosta. (Rátz ja Puczkó 2002, 116)

1.2 Tutkimusraportin rakenne

Tutkimusraportti koostuu seitsemästä luvusta. Teoriaosuudessa tarkastellaan tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia perehtymällä aluksi aiheeseen olennaisesti liittyviin, lähinnä sosiologisiin, näkökulmiin. Niitä käsitellään erityisesti raportin toisessa luvussa. Kolmannessa luvussa paneudutaan tapahtumiin, joita esitellään siltä osin kuin on katsottu tarpeelliseksi aiheen taustoittamisen kannalta. Raportin neljännessä luvussa perehdytään matkailun ja tapahtumien sosiokulttuurisiin vaikutuksiin. Valittu etenemisjärjestys auttane hahmottamaan tapahtumien sosiokulttuuristen vaikutusten monisäikeistä ja -tieteistä kokonaisuutta mahdollisimman laajasti ennen siirtymistä opinnäytetyössä toteutetun tutkimuksen tarkasteluun.

Raportin viidennessä luvussa kerrotaan tutkimuksen toteutuksesta ja menetelmävalinnoista. Kuudennessa luvussa esitellään tutkimustulokset. Seitsemännessä luvussa pohditaan tutkimuksen tuloksia, arvioidaan tutkimuksen toteutusta sekä annetaan ehdotuksia tutkimustulosten hyödyntämiseen ja jatkotutkimuksen tekemiseen.

Raportin rakenne sekä eri lukujen tavoitteet esitellään tarkemmin taulukossa 2.

TAULUKKO 2. Raportin rakenne.

LUKU	SISÄLTÖ	TAVOITE
1	Johdanto	Esitellään opinnäytetyön sekä työssä toteutetun tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet. Käydään läpi keskeisin teoria, tärkeimmät käsitteet ja olennaiset rajaukset. Tavoitteena on johdatella työn aiheeseen ja antaa pohjustusta tulevilla kappaleissa syvällisemmin käsiteltäviin asioihin
2	Yhteisöt	Käsitellään sosiokulttuurisiin vaikutuksiin liittyviä, lähinnä sosiologian piiristä tuttuja teorioita. Syvennetään työssä käytettävien käsitteiden ja ilmiöiden ymmärrystä. Tavoitteena on kuvailla moniulotteisia yhteisöjä sekä yhteisöllisyyttä, joihin tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat.
3	Tapahtumat	Paneudutaan tapahtumiin ilmiönä. Tavoitteena on tuoda esiin tapahtumien merkittävyyttä yhteisöissä kautta aikojen ja luoda kuvaa tapahtumakentän moninaisuudesta.
4	Sosiokulttuuriset vaikutukset	Perehdytään matkailun ja tapahtumien sosiokulttuurisiin vaikutuksiin. Esitellään seikkoja, jotka vaikuttavat siihen, miten paikallisväestö suhtautuu tapahtumiin. Käydään läpi aikaisempaa tapahtumien sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimusta ja sen puutteita. Tavoitteena on tuoda sosiokulttuurisia vaikutuksia esille mahdollisimman laajasti eri näkökulmista.
5	Tutkimuksen toteutus	Kerrotaan tutkimuksen toteutuksesta ja menetelmällisistä valinnoista. Tavoitteena on esitellä valintojen teoreettinen tausta ja kuvata tutkijan konkreettista toimintaa tutkimuksen tekemisen eri vaiheissa.
6	Tutkimustulokset	Esitellään tutkimustulokset ja pohditaan hieman, mitä ne tarkoittavat. Tavoitteena on kertoa, millaisia tuloksia tutkimuksessa saadaan ja esittää syitä ja merkityksiä aineistossa havaittaville seikoille.
7	Pohdinta	Tarkastellaan tuloksia, käsitellään niiden yleistettävyyttä ja arvioidaan tutkimuksen onnistumista. Tutkijan tekemiä valintoja arvioidaan kriittisesti, ja pohditaan, mitä olisi kenties voitu tehdä toisin. Annetaan myös ehdotuksia tutkimuksen hyödyntämiseksi ja esitetään mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2 YHTEISÖT

Yhteisöön kuuluminen on yksi ihmisenä olemisen keskeisimmistä tarpeista (Harju 2005, 72). Yhteisön käsite on epämääräinen ja monitulkintainen ja sillä voidaan viitata runsaaseen joukkoon hyvin erilaisia sosiaalisia yhteenliittymiä. Yhteisö tarkoittaa eri ihmisille eri asioita, ja käsitteen yksiselitteinen määrittäminen on lähes mahdotonta. Yhteisöllisyyden kokemus perustuu joka tapauksessa kiinteästi inhimillisyyteen liittyviin asioihin, kuten yhdessäoloon ja vuorovaikutukseen. Yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitteisiin liitetäänkin usein lähinnä positiivisia mielleyhtymiä, kuten harmonia, yhteistyö, yhteishenki ja toisista välittäminen. (Saastamoinen 2009, 33–36.)

Yhteisö voidaan määritellä kokonaisuudeksi, johon kuuluvilla henkilöillä on jotain yhteistä (Hyypä 2002, 25). Yhteisön voidaan myös ajatella koostuvan ihmisistä, jotka ymmärtävät ja tulkitsevat maailmaa samalla tavalla. Yhteisön käsitettä käytetään kuvaamaan hyvin erikokoisia ihmisten yhteenliittymiä. Se voi viitata esimerkiksi jaettuun maantieteeseen, historiaan ja arvomaailmaan, mutta myös muutaman henkilön väliseen yhteenkuuluvuuden tunteeseen tai jonkinlaiseen yhteisöllisyyteen näiden väliltä. Yhteisöllisyyttä voidaan kuvailla yhteenkuuluvuuden tunteeksi, jota yhteisön jäsenet tuntevat. (Saastamoinen 2009, 41–45.)

Siisiäinen (2003, 63) yhdistää yhteiskunnan ja yhteisön käsitteet kuvaavasti toteamalla, että se, millaisiin yhteisöihin ihminen kuuluu, määrittää sen, millaisessa yhteiskunnassa hän elää. Pysyvämpien yhteisöjen, kuten sukulaisuussuhteiden mukaan määrittyvien, ohella ihmiset kuuluvat elämänsä varrella useisiin erilaisiin yhteisöihin. Yksilöt siis ovat joustavasti eri yhteisöjen jäseniä, ja myös yhteisöt ovat tämän seurauksena joustavia. (Pessi ja Seppänen 2011, 294.) Tässä työssä käytetään yhteiskunnan käsitettä kuvaamaan modernia yhteiskuntaa kokonaisuutena. Yhteisön käsitteellä tarkoitetaan tässä työssä sekä perinteisiä kyläyhteisöjä, että laajemmassa merkityksessä yhteiskunnan sisällä olevia erilaisia yhteisöjä, niin väliaikaisia kuin pysyvämpiäkin.

Moni kokee yhteisöllisyyden vähenneen vallalla olevassa yksinpärjäämisen ja kilpailun kulttuurissa. Myös markkinatalouden ja yhteiskunnan nopeiden muutosten on arvioitu heikentäneen yhteisöllisyyttä. Perinteinen yhteisö toi jäsenilleen turvaa, joka on nykyään korvattu suurelta osin markkinaperustaisten tai julkisten sekä erilaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden järjestäminä palveluina. (Aro 2011, 49.) Harju (2005, 45) toteaa, että nykyajan yksityistyvässä maailmassa monen ihmisen suurin ongelma on yksinäisyys, joka voi johtaa henkiseen ja sosiaaliseen pahoinvointiin, mielenterveysongelmien lisääntymiseen ja syrjäytymisen voimistumiseen. Saastamoisen mukaan se, että moni voi nykyään huonosti, saa ihmiset kaipaamaan menneiden aikojen nostalgista yhteisöllisyyttä ja unelmoimaan yhteisöllisemmästä tulevaisuudesta. Monien nykyajan ongelmien ratkaisuksi on esitetty yhteisöllisyyden elvyttämistä. (Saastamoinen 2009, 34.)

Traditionaalisten yhteisöjen kokonaisvaltaisuus ja säätymäisyys oli nykypäivän yhteisöihin verrattuna raskasta ja yhdenmukaistavaa. Ennen yksilöiden luokka-asema ja sosiaalinen status määrittivät lisäksi sen, mihin yhteisöihin he kuuluvat. Nykyään yhteisöllisyys on aiempaa vapaammin valittavissa yksilön omien mielenkiinnon kohteiden mukaan ja muutoinkin kevyempää eivätkä yhteisöt sido jäseniään perinteisten yhteisöjen tavoin. (Aro 2011, 52–53.) Pessi ja Seppänen esittävät, että myös nyky maailman yksilölliset ihmiset haluaisivat kuitenkin osittain kuulua tiukkarajaisiin ja toimintaa vahvasti ohjaaviin yhteisöihin, jotka toisivat turvaa nykyisessä epävarmassa maailmassa. Ristiriitaisesti ihmiset haluavat myös mahdollisimman suurta valinnanvapautta. Joka tapauksessa nykyelämän hektisyys ja ennalta-arvaamattomuus nostavat yksilöille merkityksellisten yhteisöjen tärkeyttä. (Pessi ja Seppänen 2011, 289–290.)

Heikkenevää yhteisöllisyyttä tapahtumien näkökulmasta käsitelleet Shone ja Parry kiteyttävät ongelman toteamalla ihmisten olevan sosiaalisia eläimiä, mikä modernissa yhteiskunnassa usein unohtuu. Sosiaalista kanssakäymistä on vähemmän kuin koskaan ennen niin töissä kuin vapaa-aikana. Shone ja Parry esittävät, että tapahtuma-alan menestys voi johtua ainakin osittain siitä, että yhteisöissä kaivataan lisää mahdollisuuksia sosiaaliseen ja fyysiseen kanssakäymiseen. (Shone ja Parry 2004, 51)

Yhteisöllisyyden rakentumisessa yhteisön kulttuuri on tärkeässä osassa (Hyyppä 2002, 181). Kulttuurille on laadittu monia erilaisia määritelmiä, eikä sosiologian piirissä ole yksimielisyyttä siitä, mitä kulttuuri on (Saaristo ja Jokinen 2004, 142). Tässä työssä kulttuuri ymmärretään Allardtin esittelemän lavean määritelmän mukaisena. Hän toteaa, että kulttuurilla tarkoitetaan kaikkea, mikä on inhimillisessä elämässä opittua ja mikä siirtyy symbolien välityksellä ihmiseltä toiselle. Tätä symboli ympäristöä pidetään usein kulttuurina, mutta kulttuuri on kuitenkin käsitteenä laajempi. Kulttuurin käsite sisältää muun muassa käyttäytymistä, tapoja, uskomuksia, lakeja, tietoa ja taitoja. Samankin yhteiskunnan sisällä voi vallita samanaikaisesti ja limittäin erilaisia tapoja ja normeja, kuten esimerkiksi uusia ja vanhoja arvoja. Jokaisen yhteiskunnan sisällä on lisäksi selkeitä osakulttuureja, jotka ovat tietyille ryhmille tai alueille ominaisia kulttuureja. (Allardt 1995, 55–56, 80.) Vaikka yhteiskunnan sisällä esiintyy erilaisia kulttuureja, valtioissa vallitsee yleensä yksi syvälle juurtunut ydinkulttuuri, joka leimaa koko yhteiskuntaa. (Hyyppä 2002, 18)

Yhteiskunnan sisällä esiintyy osakulttuureja ja suurempien yhteisöjen sisällä on lukuisia pienempiä yhteisöjä. Murray muistuttaa, että lisäksi yhteisöjen sisällä yksilöillä on useita erilaisia ja ristiriitaisia näkemyksiä todellisuudesta. Yhteisöön kuuluvat ihmiset jakavat kuitenkin tietyn ymmärryksen oman yhteisönsä olemassaolosta ja erottavat oman yhteisönsä muista yhteisöistä. Mikään yhteisö ei voisi olla olemassa yksin, vaan yhteisö määritellään aina suhteessa muihin yhteisöihin. Yhteisössä on myös käsitys siitä, miten se ehkä nähdään ulkopuolisen silmin. (Murray 2012, 254.) Vaikka yhteisöön kuulumisen ja sen ulkoiset merkit ovat aiempaa joustavampia, yhteisöllisyyden lähtökohtiin kuuluu silti se, että yhteisön ja ulkomaailman välillä on jonkinlainen raja. Jäsenyyttä rajaavien normien avulla voidaan määrittää, kuka kuuluu yhteisöön. (Pessi ja Seppänen 2011, 295.)

Paikallisyhteisön käsite ei juuri eroa muista yhteisöistä vaikeatulkintaisuudessaan. Mason toteaa, että jonkin kohteen paikallisyhteisöstä puhuttaessa on huomioitava, että yhteisö on heterogeeninen kokonaisuus, johon kuuluu esimerkiksi pitkäaikaisia tai syntyperäisiä asukkaita, hiljattain muuttaneita sekä eri kulttuuritaustaisia asukkaita. Huomioon tulee ottaa myös asukkaiden iästä, sukupuolesta ja muista demografisista tekijöistä kumpuavat erot sekä muun muassa yhteisön sisällä olevien henkilöiden ja pienempien yhteisöjen erilaisiin arvojärjestelmiin, poliittisiin näkemyksiin ja asenteisiin liittyvät poikkeavuudet. (Mason 2008, 118.)

Paikallisyhteisöä määritellään monesti maantieteellisten rajojen mukaisesti, mutta tähän määritelyyn liittyy ongelmia. Ensinnäkin maantieteellisten rajojen vetäminen on monessa tapauksessa haastavaa, ellei kyseessä ole esimerkiksi pieni, selvärajainen kyläyhteisö. Toisaalta jopa selkeimmät yhteisöt saattavat ulottua maantieteellisten tai poliittisten rajojen ulkopuolelle. Yksi mahdollinen tapa yrittää määritellä paikallisyhteisöä olisi lukea niiden paikallisyhteisön edustajien, jotka jakavat saman arvomaailman ja tavat, kuuluvan yhteisöön asuinpaikasta riippumatta. (Mason 2008, 118–119.)

Tässä työssä paikallisyhteisöllä tarkoitetaan karkeasti rajattuna tietyllä alueella, tässä tapauksessa Pohjois-Savossa, asuvia henkilöitä. Aina paikallisyhteisöstä puhuttaessa on pidettävä mielessä, ettei kyseessä ole homogeeninen ryhmä. Tämä on ilmeistä tässäkin tapauksessa, kun kyseessä on laaja maantieteellinen alue, jossa elää ihmisiä hyvin erilaisissa pienemmissä yhteisöissä, alkaen jo siitä, että osa asuu kaupunkikeskuksissa, osa pienissä kyläyhteisöissä maaseudulla. On myös muistettava, ettei maantieteellinen Pohjois-Savon raja ole ehdoton Pohjois-Savon paikallisyhteisön raja, vaan yhteisö ulottuu monin paikoin rajojen ulkopuolelle. Tässä työssä myös sellaiset henkilöt, jotka ovat kotoisin Pohjois-Savosta ja tuntevat kuuluvansa Pohjois-Savon paikallisyhteisöön, mutta asuvat tällä hetkellä muualla, lasketaan mukaan paikallisyhteisöön. Myös hiljattain Pohjois-Savoon muuttaneiden katsotaan kuuluvan paikallisyhteisöön, koska on oletettavaa, että jollain aikavälillä he alkavat tuntea sidosta alueeseen, vaikkei se vielä olisi kehittynyt.

Kokemukset paikasta ja paikallisuudesta määrittelevät ihmisen identiteettiä sekä suhdetta muihin. Alueen kokeminen omaksi muotoutuu tuttujen paikkojen ja asukkaiden kautta. Kun tuntuman paikasta ja siellä asumisesta voi jakaa, syntyy yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyden kokemus liitetäänkin usein johonkin maantieteelliseen paikkaan kuulumiseen sekä paikan ihmisiin ja elämänmuotoon. Modernissa yhteiskunnassa ihmiset eivät kuitenkaan enää suhtaudu asuinpaikan perinteeseen eivätkä jaettuihin arvoihin annettuina vaan muodostavat niistä erilaisia tulkintoja ja omanlaisiaan elämäntapoja. (Haarni 2010, 88; Saastamoinen 2009, 43; Saaristo ja Jokinen 2004, 138.)

Kokemusta johonkin paikkaan kuulumisesta voidaan kuvata paikkasidos-käsitteen avulla. Paikkasidosta pidetään paikallisyhteisön hyvinvoinnin osatekijänä, joka kuuluu kulttuuriseen ja sosiaaliseen perintöön. Paikkasidokset luovat jatkuvuutta yhteisöllisiin rakenteisiin, ja sidosten säilyminen mahdollistaa elämäntapojen siirtymisen sukupolvilta ja jopa alueilta toisille. Paikkasidos muodostuu

osaksi socialisaatiota, ja nuoruudessa sisäistynyt paikkasidos on vahva. Paikkasidokseen voi tosin myöhemmin ottaa etäisyyttä päättämällä irtautua kotiseudustaan. Toinen mahdollisuus on vaalia vahvaa paikkasidosta myöhemmälläkin iällä joko kiinnittymällä entistä vahvemmin kotiseutuun tai luomalla vahvan paikkasidoksen muuton myötä vaihtuneeseen ympäristöön ja yhteisöön. Sitoutuminen paikkaan voi joillain olla heikkoa esimerkiksi muuttojen takia, mistä voi seurata juurettomuuden tunteita. Toisaalta nykyajan muuttamisen runsaus on yhtenäistänyt eri alueiden elämäntyyliä ja tehnyt alueelta toiselle siirtymisen helpommaksi. Negatiivista ilmiössä on se, että elämäntapojen yhtenäistymisen seurauksena paikkasidoksille rakentuva yhteisöllisyys ja identiteetti heikkenevät. (Hyväri 2008, 142–147.) Runsas muuttaminen ja asuinyhteisöjen kasvu ovat johtaneet myös ihmisten aluetietoisuuden heikentymiseen. Jokaisen olisi kuitenkin hyvä tuntee kuuluvansa jollekin alueelle, koska oma, merkityksellinen ja ylpeyttä tuottava kotipaikka on ihmiselle hyvin tärkeä. (Harju 2005, 85–86.)

Paikkakunnalla järjestettävät tapahtumat voivat vaikuttaa paikkasidoksen syntymiseen ja vahvistumiseen. Kuten Quinn ja Wilks toteavat, tapahtumien rooli paikkaan muodostuvassa sidoksessa ja sidoksen uudelleenmäärittelyssä on oleellinen. Tapahtumat vaikuttavat paikallisyhteisön jäsenten paikkakuntaylpeyteen ja yhteisöllisyyteen, jotka taas vaikuttavat paikkasidokseen. (Quinn ja Wilks 2013, 17.)

2.1 Hyvinvointi, elämänlaatu ja osallisuus

Yhteisöt ovat Pessin ja Seppäsen sanoin ”hyvän elämän kulmakivi”, koska yhteisölliset suhteet ovat keskeinen osa hyvinvointia. Yhteisöllisyys lisää hyvinvointia ja yhteisöllistämällä, eli yhteisöjen vahvistamisella, voidaan kartuttaa yksilöiden hyvinvointia. (Pessi ja Seppänen 2011, 288.)

Hyvinvoinnin käsitettä käytetään laajasti, mutta termin määrittely ei ole helppoa. Saari toteaa, että moniulotteisen hyvinvointitutkimuksen saralla on eriäviä näkemyksiä muun muassa siitä, kuinka hyvin kahden eri henkilön kokemusta hyvinvoinnistaan voidaan verrata, saati kuinka ulkopuolinen tutkija pystyisi tähän. Toinen perustavanlaatuinen kysymys on, miten hyvinvointia voitaisiin arvioida ja mitata. Joidenkin mielestä mitattavissa olevia resursseja täytyy tarkastella objektiivisesti, kun taas toisaalta nähdään, että tulee keskittyä ihmisten kokemuksiin omasta hyvinvoinnistaan. Hyvinvointia on usein tarkasteltu kotitalouksien näkökulmasta, jolloin hyvinvoinnin voidaan katsoa rakentuvan yhdistämällä hyvään elämään liittyvien tavoitteiden kannalta järkevästi resurssipohjainen ja koettu hyvinvointi. (Saari 2011, 34–35, 43, 77.) Myös tässä työssä hyvinvointiin ajatellaan kuuluvan sekä hyvinvointiin vaikuttavat resurssit että yksilön kokemus hyvinvoinnistaan.

Myöskään elämänlaatu-termille ei ole yhtä yleisesti käytettyä määritelmää. Vaarama, Mukkila ja Hannikainen-Ingman esittelevät Maailman terveysjärjestö WHO:n kattavan määritelmän, jonka mukaan elämänlaatua voidaan kuvailla yksilön arvioksi elämästään siinä kulttuuri- ja arvokontekstissa

missä hän elää, suhteessa hänen omiin päämääriinsä, odotuksiinsa, arvoihinsa ja muihin hänelle merkityksellisiin asioihin. Määritelmän mukaan elämänlaatu koostuu fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta ja elinympäristöllisestä hyvinvoinnista. Siinä huomioidaan myös se tärkeä seikka, että omaa elämänlaatua peilataan muiden samaan viiteryhmään kuuluvien elämänlaatuun. (Vaarama ym. 2014, 22–23.) Tässä työssä elämänlaatu ymmärretään WHO:n määritelmän mukaisena.

Vaarama ja hänen kollegansa tutkivat suomalaisen aikuisväestön kokemia hyvinvointia ja elämänlaatua vuonna 2013 ja vertasivat tuloksia vuonna 2009 tehtyyn vastaavaan tutkimukseen. Vertailussa huomattiin, että suomalaiset voivat keskimäärin entistä paremmin, mutta yhteiskunta on jatkunut vahvemmin elämänlaadun, hyvinvoinnin ja terveyden osalta hyvä- ja huono-osaisiin. Syynä jakoon ei ole tutkijoiden mukaan perinteinen köyhyys tai tietämättömyys vaan osallisuus. (Vaarama ym. 2014, 32, 35–36.) Myös osallisuuden termi on monitulkintainen. Sillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi työn, harrastuksen tai vaikuttamisen kautta syntyvää yhteenkuulumisen ja osallisuuden tunnetta yhteisössä tai yhteiskunnassa. Käsitteenä osallisuus on aktiiviseen toimintaan liitettävää osallistumista laaja-alaisempi. Osallisuuden vastakohta osattomuus tarkoittaa sitä, ettei yksilö ole osallinen joistakin yhteiskunnallisesti tärkeistä asioista, kuten sosiaalisista suhteista, työmarkkinoista, taloudesta tai yhteiskunnan järjestelmästä. Ihmisten osallisuus, samoin kuin heidän mahdollisuutensa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin, ovat tärkeitä tekijöitä muun muassa henkilökohtaisen hyvinvoinnin kannalta. (Siltaniemi, Perälähti, Eronen, Londén ja Peltosalmi. 2008, 43.)

Hyväri on todennut, että syrjäytymisen riskejä esiintyy erityisesti kaupunkiympäristöissä, kun taas maalla kasvaneet ja kotipaikkaansa vahvasti sitoutuneet ovat tyytyväisempiä elämäntapaansa ja sen puitteisiin. Maaseudulla perinteisesti vallinneen yhteisöllisyyden kautta on Hyvärin mukaan yksinäisyyden ja eristyneisyyden välttämiseksi tullut osa maaseutuyhteisön sosiaalista perintöä. (Hyväri 2008, 147, 150) Yhteisöjä suomalaiskaupunkien strategioiden kautta tutkinut Väärälä toteaa, että strategioissa on varsin niukasti mainintoja yhteisöjen voimavarojen kehittämisestä ja tukemisesta. Toisaalta hän myöntää, että kaupunki voi vaikuttaa toimillaan vain rajallisesti siihen, millaisia yhteisöjä muodostuu; ihmiset luovat ja ylläpitävät yhteisöjään käytännössä itse. Väärälän mielestä kaupungin tehtävänä on kuitenkin tarjota ihmisille edellytyksiä luoda yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa näin sosiaalisesti kestävä kehitys. Yhteisöjä vahvistamalla voidaan lisätä ihmisten yhteenkuuluvuuden tunnetta ja estää sitä, että yksilöt ja yhteisöt syrjäytyvät yhteiskunnallisesta osallisuudesta. (Väärälä 2014, 65–66, 80.)

2.2 Sosiaalinen pääoma tapahtumien kontekstissa

”Monitasoisia sosiaalisia suhteita rakentavat yksilöt luovat sosiaalista pääomaa – luottamusta, kulttuurisia merkityksiä ja toimintamalleja. Paikallisyhteisöjen sosiaaliset suhteet luovat pohjaa sosiaalista pääomaa edistäville verkostoille, jotka voivat välittyä edelleen seuraaville sukupolville.” (Hyväri 2005, 61.) Monessa yhteydessä esiin tuleva sosiaalinen pääoma on yksi neljästä pääoman lajista.

Muut ovat rahapääoma, infrastruktuurin ja laitteet käsittävä fyysinen pääoma sekä henkinen pääoma, joka kattaa yksilöiden tiedot ja taidot. Usein näistä tärkeimpänä pidetään sosiaalista pääomaa, koska ilman sitä eivät muutkaan pääomat johda kovin hyvin tuloksiin. (Harju 2005, 61.)

Sosiaalista pääomaa on tutkittu paljon. On todettu, että yhteiskunnat, joilla on vahva sosiaalinen pääoma, menestyvät paremmin kuin ne, joissa sosiaalinen pääoma on heikommalla tasolla. Tämä näkyy esimerkiksi ihmisten parempana hyvinvointina ja yhteiskunnan tuloksellisempina toimintana. (Harju 2005, 61.) Saaristo ja Jokinen (2004, 259) esittävät yksinkertaisen määritelmän, jonka mukaan ihmisten väliset verkostot ovat sosiaalisen pääoman lähde. Tässäkin työssä sosiaalisen pääoman nähdään muodostuvan ja vahvistuvan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja verkostoissa.

Sosiaalisen pääoman kartuttamisessa avaintekijä on Hyypän mielestä sosiaalinen osallistuminen. Hän toteaa, että inhimilliset vuorovaikutussuhteet ovat tärkein yhteisöjä kuvaava seikka ja että yhteisön tärkeimpiä ominaisuuksia on yhteishengen tunne. Yhteiset kokemukset, osallistuminen ja yhdessä tekeminen lisäävät yhteisön jäsenien yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kartuttavat sosiaalista pääomaa sitä enemmän, mitä voimakkaammin kokemus vaikuttaa jäseniin. (Hyypä 2002, 25–28.)

Yhteisön sosiaalinen pääoma perustuu vastavuoroisuuteen ja luottamukseen yhteisön jäsenien välillä. Se ilmenee kohteliaisuutena, avoimuutena vieraita kohtaan, toisten yhdenvertaisena kohteluna ja ystävällisinä tekoina. (Getz 2007, 58.) Kaikenlaisen yhteisössä esiintyvän vapaaehtoisen yhdessä tekemisen, kuten vapaaehtoistyön, määrän voidaan ajatella ilmaisevan yhteisön sosiaalisen pääoman tasoa (Fernandes 2013, 193). Yhteisöllisyyden heikentymisestä huolimatta Suomessa ollaan kansainvälisesti vertailtaessa melko aktiivisia vapaaehtoistyössä, mikä saattaa olla osoitus suomalaisten välillä vallitsevasta osallisuudesta, aktiivisuudesta ja luottamuksesta. Vapaaehtoistyö kuten minkä tahansa tasoinen vapaaehtoistoiminnassa mukanaolo on hyvä pohja sosiaalisen pääoman rakentumiselle. (Harju 2005, 118–122.) Tapahtumat tarjoavat usein monenlaisia vapaaehtoistyön tai toiminnan mahdollisuuksia.

Vapaaehtoistoiminnassa yhdistyvät perinteiset yhteistoiminnan tavat ja kaipuu, antamisen ja auttamisen arvot sekä osallisuus. Se tarjoaa niin yksilöille kuin yhteisöille merkityksellisyyttä sekä antamisen ja saamisen elämyksiä. Vapaaehtoistoiminnassa syntyvä yhteisöllinen osallisuus sekä sosiaaliset kohtaamiset saattavat jopa antaa kimmokkeen kokonaisvaltaiseen elämänmuutokseen. (Nylund ja Yeung 2005, 13–15.) Monen suomalaisen ongelmana on yksinäisyys, joka on työttömyyden ohella todennäköisesti suurin syrjäytymistä aiheuttavista tekijöistä. Mukanaolo, erilainen tekeminen, toisten ihmisten tapaaminen ja sosiaalisten kontaktien luominen toimivat hyvin syrjäytymisen ehkäisyssä. Jos syrjäytynyt tai yksinäinen ihminen lähtee mukaan esimerkiksi vapaaehtoistyöhön, hän voi sen avulla saada tuntemuksen osallisuudesta, johonkin kuulumisesta ja omasta arvokkuudestaan. Nämä asiat merkitsevät valtavan paljon ja antavat elämälle tarkoitusta. (Harju 2005, 136–137.) On kuitenkin muistettava, ettei voida olettaa esimerkiksi yksinäisyydestä kärsivän lähtevän automaattisesti

mukaan vapaaehtoistoimintaan. Kuten Saari (2010, 237) on todennut, eniten yksinäisyydestä ja syrjäytymisestä kärsivät eivät välttämättä esimerkiksi passivoitumisen tai masentuneisuuden vuoksi lähde mukaan yhteistoimintaan, joka vähentäisi yksinäisyyttä merkittävästi.

Suomalaisten nuorten suhdetta vapaaehtoistoimintaan kartoittaneissa tutkimuksissa on todettu, että nuoret ovat väestössä kaikkein kiinnostuneimpia vapaaehtoistoinnasta. Monilla heistä ei kuitenkaan ole tietoa vapaaehtoistoinnin mahdollisuuksista ja käytännöistä. Suuri osa nuorista voisi mielellään lähteä vapaaehtoistoimintaan, jos joku vain pyytäisi heitä mukaan. (Yeung ja Grönlund 2005, 173–174, 188–189.)

Tapahtumien rooli yhteisöllisyyden vahvistumisessa ja sosiaalisen pääoman kohonemisessa on merkittävä. Tapahtumat voivat parantaa yhteisön toimivuutta, lisätä yhteisön jäsenien osallistumishalukkuutta, luoda tai vahvistaa paikallisyriyten yhteistyötä ja lisätä kommunikaatiota paikallisyhteisön keskuudessa. Näin syntyvät ja vahvistuvat sosiaaliset verkostot ja toimintatavat vaikuttavat yhteisön tuottavuuteen ja ovat selkeitä sosiaalisen pääoman ilmentymiä. (Fernandes 2013, 190.) Tapahtumien yhteydessä sosiaalisen pääoman voidaan todeta lisäävän vapaaehtoisuutta, yhteisöstä kumpuavaa päätöksentekoa, epämuodollisia liiketoimia ja spontaaneja juhlia (Getz 2007, 58). Quinn ja Wilks (2013, 16–17) toteavat, että tapahtumatutkimuksessa ollaan enenevässä määrin kiinnostuneita siitä, kuinka sosiaalinen pääoma muodostuu ja vahvistuu tapahtumien eri sidosryhmien sisällä ja välillä.

Sidosryhmä-käsitettä on määritelty usealla eri tavalla. Sidosryhmään voidaan esimerkiksi katsoa kuuluvan sellaisen henkilön, joka voi vaikuttaa tapahtumaan tai johon tapahtuma voi vaikuttaa. (Wagen ja White 2010, 24.) O'Toole (2011, 172) esittää määritelmäksi, että sidosryhmään kuuluu henkilö tai organisaatio, joka on kiinnostunut tapahtumasta. Hän toteaa itsekin määritelmän olevan epämääräinen mutta puolustaa määritelmää siksi, ettei se ainakaan jätä ketään henkilöä tai mitään tahoa virheellisesti sidosryhmä-käsitteen ulkopuolelle. Käsitteen tuleekin olla kattava, koska sidosryhmiä on paljon.

Tässä työssä sidosryhmä-käsitettä tulkitaan niin, että sidosryhmään kuuluu sellainen henkilö tai taho, johon tapahtuma voi vaikuttaa, joka voi itse vaikuttaa tapahtumaan tai joka on tapahtumasta kiinnostunut. Esimerkiksi seuraavien katsotaan olevan tapahtumien sidosryhmiä: tapahtuman järjestäjät, paikallisyhteisö, sponsorit, paikalliset viranomaiset ja päättäjät, tavarantoimittajat ja muut tapahtumaan liittyvät paikalliset yritykset, esiintyjät, katsojat ja media (Wagen ja White 2010, 24; McDonnell ym. 1999, 43–47). Yksityisissä, samoin kuin liike-elämän tapahtumissa, sidosryhmiä on vähemmän kuin esimerkiksi julkisissa tapahtumissa (O'Toole 2011, 172). Taulukkoon 3 on koottu eri sidosryhmiä O'Toolen esittämän luokittelun mukaisesti.

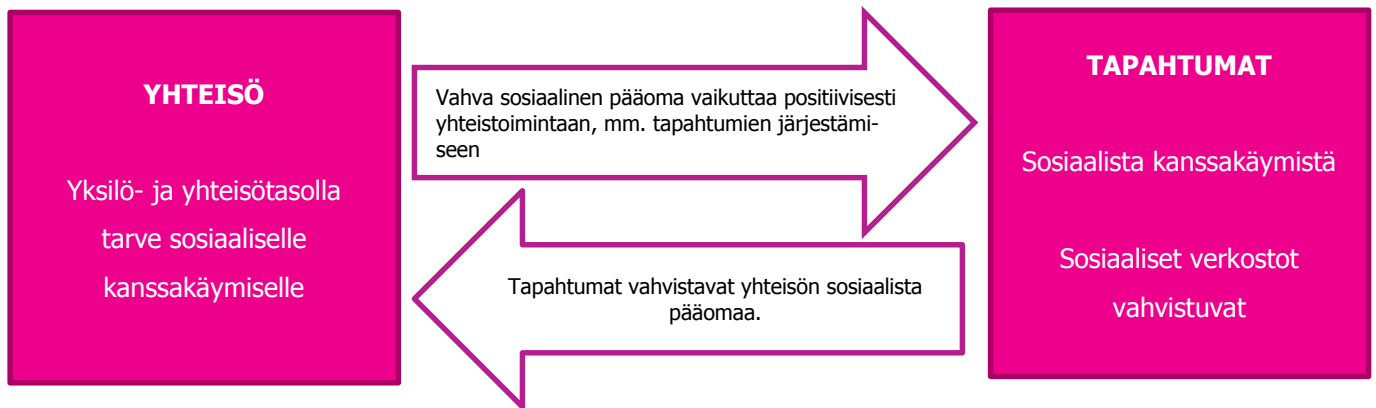
TAULUKKO 3. Sidosryhmien luokittelua. (Mukailien O´Toole 2011, 173–174; McDonnell ym. 1999, 43–47)

	Sidosryhmään kuuluvia tahoja esim.	Suhde tapahtumaan
Ensisijaiset sidosryhmät	Osallistujat, sponsorit	Hyvin kiinnostuneita tapahtumasta, odottavat informaatiota tapahtumasta ja toivovat tapahtuman onnistumista.
Toissijaiset sidosryhmät	Paikalliset viranomaiset	Hyvin kiinnostuneita tapahtumasta, jos tietty kynnyks ylittyy. Järjestäjän on tärkeää olla yhteistyössä näiden tahojen kanssa.
Sisäiset sidosryhmät	Tapahtuman suunnittelussa ja järjestämisessä mukana olevat	Tiedon on kuljettava hyvin. Kaikki ryhmään kuuluvat, erityisesti avainhenkilöt, ovat tärkeitä tapahtuman onnistumisen kannalta.
Ulkoiset sidosryhmät	Paikallisyhteisö	Eivät osallistu tapahtumaan, mutta kiinnostus voi olla suuri. Tapahtumien vaikutukset tähän ryhmään voivat olla merkittäviä.

Tapahtuma ei voi onnistua hyvin, ellei järjestäjä ota huomioon tapahtuman kontekstia ja sidosryhmiä (Derrett 2004, 36). Wagen ja White (2014, 24) toteavat useiden eri sidosryhmien vaikuttavan tapahtuman kehittymiseen ja käytännön toimenpiteisiin, ja, kuten O´Toole (2011, 172) muistuttaa, yhdenkin ryhmän huomioimatta jättäminen voi vaarantaa tapahtuman onnistumisen. Eri sidosryhmillä on erilaisia toiveita tapahtumia kohtaan ja huolia tapahtumasta. Järjestäjän tulisi pyrkiä huomioida nämä ja minimoida sidosryhmien ristiriitaisista toiveista kumpuavia erimielisyyksiä (Derrett 2004, 36; Fenich 2015, 55). Fenich toteaa, että mitä enemmän sidosryhmät ovat mukana tapahtuman suunnittelussa, sitä enemmän on todennäköisesti luvassa myös ristiriitaisuuksista aiheutuvia haasteita. Tapahtumajärjestäjän on tasapainoteltava tilanteessa niin, ettei anna oman arviointikykynsä ja tavoitteidensa hämärtyä sidosryhmien aiheuttamassa paineessa mutta toisaalta saa pidettyä tärkeät sidosryhmät tyytyväisinä. (Fenich 2015, 55–56.)

Tapahtuman onnistumisen kannalta järjestäjän olisi hyvä ymmärtää eri sidosryhmien tarpeet, mutta toisaalta sidosryhmienkin on tärkeää panostaa omalta osaltaan tapahtumaan. Panostaminen voi tarkoittaa esimerkiksi tapahtuman julkista tunnustamista, osaamisen jakamista ja tiedonvaihtoa, henkilöstöä tai logistiikkaa. (Derrett 2004, 36.) Vahva sosiaalinen pääoma tapahtuman järjestämiseen liittyvien toimijoiden välillä vaikuttaa tapahtuman sujuvaan suunnitteluun ja onnistumiseen. Tapahtumajärjestäjien kannattaisi pitää huolta tärkeiden sidosryhmien välisestä riittävästä henkilökohtaisen kanssakäymisen mahdollistavasta yhteydenpidosta, joka voi kasvattaa tapahtumaan liittyvien ryhmien ja yksilöiden sosiaalista pääomaa. Henkilökohtaisten siteiden muodostuminen parantaa sidosryhmien välistä yhteydenpitoa. Näin syntynyt sosiaalinen verkosto toimii tehokkaasti ja osaamista sekä tietoa jaetaan verkostossa sujuvasti. (Cousens, Barnes ja Dickson 2008, 49.)

Tapahtumat vastaavat moniin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin tarpeisiin, vahvistavat yhteisöllisyyttä, kartuttavat sosiaalista pääomaa sekä lisäävät hyvinvointia yksilö- ja yhteisötasolla. (Derrett 2004, 40; Getz 2007, 240) Sosiaalisen pääoman koheneminen ja yhteisöllisyyden vahvistuminen vaikuttavat yhteisön sujuvaan yhteistyöhön ja kommunikaatioon. Tämä lisää yhteisön innostuneisuutta ja menestystä muun muassa tapahtumien järjestämisessä. Nämä toisiinsa vaikuttavat ilmiöt voivat siis luoda positiivisen kierteen, jota on hahmoteltu kuviossa 1.

KUVIO 1. Sosiaalisen pääoman kohenemisen vaikutus yhteisöön ja tapahtumiin.

3 TAPAHTUMAT

”Tarvitsevatko ihmiset tapahtumia?” kysyy Getz ja vastaa itse, että ehdottomasti tarvitsevat. Kaikki eivät välttämättä vastaisi näin, mutta ihmiset tarvitsevat kiistatta sosiaalista kanssakäymistä, rentoutumista, uuden oppimista, liikuntaa ja virkistymistä sekä esteettisiä kokemuksia. Tapahtumat tarjoavat mahdollisuuden niihin kaikkiin. Myös yritysten, järjestöjen ja muiden tahojen tarpeet tapahtumien järjestämiselle ovat moninaiset. Tapahtumat ovatkin olleet, ja ovat edelleen, suosittuja siksi, että ne vastaavat niin moniin perustavanlaatuisiin henkilökohtaisiin, sosiaalisiin, kulttuurisiin ja taloudellisiin tarpeisiin. (Getz 2007, 240.) Tapahtumien suosion voi arvella yhä lisääntyvän, kun ihmiset pyrkivät nykytrendin mukaisesti aktiivisesti kohentamaan elämänlaatuaan ja hyvinvointiaan. Samalla elintason noustessa useiden kehittyvien maiden väestön potentiaali matkailijoina ja tapahtumakävijöinä kasvaa. (Goldblatt 2011, 9.)

Tapahtumien kirjo on lähes rajaton ja tapahtumat poikkeavat toisistaan niin tarkoituksensa, kokonsa kuin vaikutustensa osalta. Erilaisilla tapahtumilla on joka tapauksessa monenlaisia vaikutuksia niin yksilöihin kuin yhteisöihin. Tapahtumien voidaan katsoa olevan olennaisia kulttuurin, elämäntyylin ja liike-elämän osia. (Getz 2007, 18.) Toisistaan suuresti eroavilla tapahtumilla on yhteisenä tekijänä se, että niihin osallistuu ihmisiä, jotka ovat tavalla tai toisella vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Nämä ihmiset muodostavat ainakin hetkellisiä yhteisöjä, jotka voivat olla löyhästi tai tiiviimmin sidoksia, ja jotka saattavat pysyä koossa myös tapahtuman jälkeen. (Wilks 2013, 1.)

Tapahtumia on määritelty monin eri tavoin. Watt (1998, 1) kuvailee niitä näin: ”Events – things of significance that happen” (”tapahtumat – merkityksellisiä asioita, jotka tapahtuvat”). Hän toteaa, että tapahtumien määritelmän on oltava riittävän laava, jotta se sopii kaikkiin toisistaan suuresti eroaviin tapahtumiin. Tärkeänä määritelmänä Watt pitää sitä, että tapahtuma nimenomaan tapahtuu, eikä vain ole olemassa. Hän myös huomauttaa, että jonkun tai joidenkin on järjestettävä tapahtuma. Getz toteaa, että tapahtumilla on alku ja loppu; ne ovat väliaikaisia ilmiöitä, ja suunniteltujen tapahtumien osalta ohjelma ja aikataulu päätetään usein etukäteen. Ne järjestetään yleensä tietyssä paikassa tai paikoissa. (Getz 2007, 18.) Tässä työssä tapahtumat nähdään myös hyvin laveana käsitteenä, ja tapahtumilla tarkoitetaan koko valtavaa tapahtumien kirjoa sulkematta mitään tapahtumatyyppejä pois.

Tapahtumia voidaan luokitella esimerkiksi niiden koon, järjestämismotiivin tai osallistujien perusteella (Wagen ja White 2010, 7). Shone ja Parry (2004, 4–6) muistuttavat, että miten tahansa tapahtumia pyrkiikin jaottelemaan, täytyy huomioida, että luokitteluissa on päällekkäisyyksiä ja tapahtumissa on yleensä piirteitä useasta eri luokasta. He ovat päätyneet erittelemään tapahtumat neljään luokkaan, joista jokaisessa on toisistaan merkittävästi eroavia tapahtumia: vapaa-ajan tapahtumat (mm. urheiluun, virkistymiseen ja muuhun vapaa-ajan viettoon liittyvät tapahtumat), kulttuuriset

tapahtumat (mm. seremoniat ja perinteisiin, taiteisiin tai folkloristiikkaan liittyvät tapahtumat), järjestölliset tapahtumat (mm. kaupalliset ja poliittiset tapahtumat, hyväntekeväisyystapahtumat) ja henkilökohtaiset tapahtumat (mm. häät, syntymäpäivät).

Taulukkoon 4 on koottu erilaisia tapahtumatyyppejä lyhyine määrittelyineen. O'Toolen (2011, 47) mielestä Julia Silversin kokoama luokittelu, jonka pohjalta taulukko on muokattu, on parhaiten onnistunut yritys luokitella tapahtumia.

TAULUKKO 4. Tapahtumien luokittelua. (mukailen O'Toole 2011, 47–48)

Yritystapahtumat	Tapahtumat, joka liittyvät liiketoimintaan, kuten hallintoon, viestintään, koulutukseen, markkinointiin, palkitsemiseen tai henkilöstö- tai asiakassuhteisiin.
Hyväntekeväisyystapahtumat	Tapahtumat, joiden avulla pyritään keräämään varoja määrättyyn tarkoitukseen, herättämään tietoisuutta jostakin asiasta tai synnyttämään tukea asiaa kohtaan.
Messut, näyttelyt, markkinat ja myyjäiset	Tapahtumat, jotka saattavat yhteen myyjät ja ostajat tai asiasta kiinnostuneet henkilöt. Tapahtumassa voidaan tutustua tuotteisiin, palveluihin tai muihin hyödykkeisiin tai ostaa ja myydä niitä.
Viihde- ja vapaa-ajan tapahtumat	Kerran tai säännöllisesti järjestettävät, maksuttomat tai pääsymaksulliset tapahtumat, jotka on järjestetty viihdetarkoituksessa.
Perinteiset festivaalit ja juhlat	Kulttuuriin perustuvat juhlat, joilla voi olla uskonnolliset tai maalliset lähtökohdat ja jotka ovat osallistujien itsensä järjestämiä ja/tai osallistujia varten järjestettyjä.
Valtion tai kunnan tapahtumat	Tapahtumat, joiden järjestäjänä toimii poliittinen puolue, jokin yhteisö, kunta tai valtio tai jotka on järjestetty jotain näitä tahoja varten.
Kokoukset ja konferenssit	Tapahtumat, joissa ihmiset kokoontuvat jakamaan informaatiota, keskustelemaan, tekemään päätöksiä, kouluttautumaan tai verkostoitumaan.
Urheilutapahtumat	Tapahtumat, joissa urheillaan ajanvietto- tai kilpailutarkoituksessa ja joiden osallistujat ovat joko katsojina tai mukana urheilemassa.
Sosiaaliset ja elinkaareen liittyvät tapahtumat	Yksityiset tapahtumat, joihin vieraat kutsutaan ja joissa juhlistetaan jotain tapahtumaa tai henkilöä tai kunnioitetaan jonkin tapahtuman tai jonkun henkilön muistoa.

Myös tapahtumajärjestäjien kirjo on suuri. Tapahtumia järjestetään niin valtion ja kuntien, yritysmaailman kuin yhteisöjenkin sektoreilla. Valtion ja kuntien järjestämissä tapahtumissa voidaan esimerkiksi tuoda esille kansalaisille suunnattuja palveluita tai muistaa kansallista merkkipäivää. Ne ovat yleensä pääsymaksuttomia ja laajalti saavutettavissa. Yrityssektori on mukana tapahtumissa monin eri tavoin. Yritykset voivat sponsoroida tapahtumia, olla mukana jonkin toisen tahon järjestämissä tapahtumissa tai järjestää niitä itse. Yrityssektoriin kuuluu myös yrityksiä, joiden toimenkuvana on tapahtumien järjestäminen tai myyminen. Yhteisötaustaisia tapahtumajärjestäjiä ovat esimerkiksi erilaiset kerhot ja yhdistykset sekä hyväntekeväisyysjärjestöt. (McDonnell ym. 1999, 40–41.)

Uudistuvaan suomalaiseen kaupunkikulttuuriin kuuluu enenevässä määrin se, että eri tahot ja jopa yksityishenkilöt järjestävät tapahtumia ja tempauksia, jotka elävöittävät kaupunkia. Globalisoituminen ja tiiviit yhteydet Euroopan kaupunkikulttuureihin tuovat Suomeenkin uusia ilmiöitä, joista esimerkkeinä mainittakoon ravintolapäivät, kirpputoritapahtumat, uudistetut talkootapahtumat ja monenlaiset katutapahtumat. Kaupunkielämä hakee uusia muotoja, ja kaupunkiorganisaatiot voivat osaltaan tukea uusien ilmiöiden kehittymistä antamalla kaupunkilaisille mahdollisuuksia organisoitua itse ja tuottaa yhdessä kaupunkikulttuuria. (Väärälä 2014, 65.)

Tapahtumien juuret juontavat hyvin pitkälle historiaan. Moniulotteiset yhteisöt ovat aina olleet interaktiivisia ja kaikissa yhteisöissä on vietetty ja vietetään jossain muodossa erilaisia juhlia ja muita tapahtumia (Shone ja Parry 2004, 50). Arkeologit ovat löytäneet ikivanhoja kulttuureja tutkiessaan raunioita, joiden on voitu todeta olevan kokoontumispaikkoja, joissa yhteisöt järjestivät tapaamisia ja juhlia. Siinä vaiheessa, kun ihmiset alkoivat muodostaa pysyviä asuinpaikkoja, jokaisessa kylässä tai kaupungissa oli yleinen kokoontumis- ja juhlimispaikka, kuten tori tai keskusaukio. (Fenich 2008, 15.) Vasta viime vuosikymmeninä on tullut tavaksi rakentaa tiloja nimenomaan tapahtumien järjestämistä ajatellen. Monet näistä rakennuksista ja alueista ovat saavuttaneet suuren suosion. (Getz 2007, 119.) Toki ennenkin on jossain määrin suunniteltu rakennuksia ja paikkoja juuri tapahtumia varten: Fenich (2008, 15) mainitsee tästä esimerkkinä muun muassa Rooman Colosseumin.

Erytisesti entisaikaan monet tapahtumat liittyivät henkilökohtaisiin tapahtumiin, mutta olivat yhteisöllisiä, kuten kylässä juhlistavat häät, joihin usein koko yhteisö osallistui. Juhlissa ja kokoontumisissa toimitetut kulttuurisidonnaiset rituaalit, jotka olivat erilaisia eri yhteisöissä, vahvistivat yhteisöä ja pitivät perinteitä elossa. Juhlat ja muut tapahtumat olivat usein historiallisesti tärkeitä sosiaalisen yhteisöllisen rakenteen muodostumisen ja säilymisen kannalta. (Shone ja Parry 2004, 3, 49.)

Nyky-yhteiskunnassa järjestetään edelleen aiemmin tiukasti uskontoon sidoksissa olleita juhlia ja muita tapahtumia, vaikka monesti niiden alkuperäinen uskonnollinen syy ei ole enää monelle kovin tärkeä. Myöskään tapahtumien vaikutuksia yhteisön sosiaalisen rakenteen muodostumiseen tai lujittumiseen ei usein huomata, etenkin niiden tapahtumien osalta, joihin olemme tottuneet.

(Shone ja Parry 2004, 2-3.) Vaikka nykypäivän ihmisen kytkös perinteisiin uskonnollisiin ja sosiaaliin normeihin ja uskomuksiin on väljentynyt, tarvitsemme edelleen niihin liittyviä sosiaalisia tapahtumia rytmittämään elämäämme (McDonnell ym. 1999, 5). Kuitenkin, kuten Getz huomauttaa, tapahtumat sekä niiden sosiaaliset ja kulttuuriset merkitykset muuttuvat koko ajan. Perinteiset juhlapyhät, kuten joulu tai pääsiäinen, ovat saaneet ihmiset tekemään samoja asioita tiettyinä ajankohtana. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna yhteiset tavat viettää tuttuja juhlia muokkautuvat yhteiskunnan arvojen ja ulkoapäin tulevien vaikutusten vuoksi. Esimerkiksi kansainvälinen matkailu ja media muuttavat perinteitä. Tästä esimerkkinä toimii länsimaisten juhlien, kuten joulun ja Halloweenin, yleistymisen maissa, joissa ne eivät ole kuuluneet perinteisiin eivätkä liity maiden uskontoihin. (Getz 2007, 109–110.)

Getz (2007, 111) toteaa kokoavasti tapahtumien kummunneen toisaalta paikallisesta kulttuurista, toisaalta auttaneen rakentamaan ja määrittelemään yhteisöjä. Derrett (2004, 48) kiteyttää tapahtumien nykyäänkin suurta merkitystä paikallisyhteisölle niin, että tapahtumat antavat tilaisuuden juhlistaa ihmisten sidosta asuinpaikkaansa, antavat yhteisölle mahdollisuuden kestittää vierailijoita ja tutustuttaa heitä yhteisön arvoihin ja mielenkiinnon kohteisiin sekä julistavat ulospäin yhteisön identiteettiä.

Yhtä tapahtumaa on mahdotonta toistaa täysin samanlaisena. Monet tapahtumat ovat useilta osin keskenään yhteneväisiä, mutta niiden välillä on aina eroavaisuuksia esimerkiksi tunnelmansa tai puitteidensa osalta. Ainakin tapahtumaan osallistuvien ihmisten odotukset, mieliala ja asenteet ovat aina jollain tapaa erilaiset, joten kokemus tapahtumasta on ainutlaatuinen. Tapahtuma on siis ainutkertainen kokemus. (Getz 2007, 18–19.) Ainutkertaisuus saa aikaan myös sen, että tapahtumalla on käytännössä yksi mahdollisuus onnistua tai epäonnistua. Pieleen mennyttä tapahtumaa ei voida helposti korvata tarjoamalla osallistujille uutta vastaavaa tapahtumaa. (Wagen ja White 2010, 3.) Tapahtuman järjestäjän olisi vaarallista suhtautua kaikkiin tapahtumiin samalla tavoin, koska jokaisella tapahtumalla on omat piirteensä ja vaatimuksensa, joiden huomiotta jättäminen voi johtaa huonoon lopputulokseen. On tärkeää pitää mielessä se, että osallistujille tapahtuma on aina uniikki ja odotettu tilanne. Kuitenkin, vaikka tapahtumissa on runsaasti eroavaisuuksia, niiden osalta on mahdollista tehdä myös monia yleistyksiä. Pääperiaatteet ja käytännöt erilaisten tapahtumien järjestämisen ja niihin osallistumisen kannalta ovat hyvin samanlaisia. (Watt 1998, 2-3.)

3.1 Tapahtumiin osallistuminen

Ellei tapahtumalla olisi merkitystä kenellekään, tuskinpa kukaan osallistuisi siihen. Tapahtumassa koetut asiat voivat merkitä yksilölle hetkellistä viihdykettä tai syvällistä muutosta aikaansaavaa kokemusta. (Getz 2007, 196–197.)

Elämyksiä arvostetaan koko ajan enemmän ja niiden arvo suhteessa tavaroihin on nousussa. Tapah-
tumien yhteydessä puhutaan usein kokemuksesta tai elämyksestä. Taiteisiin liittyvät tapahtumat voi-
vat tarjota esteettisiä kokemuksia. Urheilutapahtuman osallistuja voi saada elämyksiä hyvin onnistu-
neesta suorituksestaan ja kuulumisesta samaan yhteisöön muiden urheilijoiden kanssa. Urheiluta-
pahtuman katsoja puolestaan hakee ehkä viihdettä ja speaktaakkelimaista kisaa. Kokoukseen osallis-
tuoja odottanee muiden alan ihmisten tapaamista ja ammatillisten tavoitteiden täyttymistä. (Getz
2007, 172, 177, 183–190.)

On vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, nimetä kaikkia niitä merkityksiä, joita jollain tapahtumalla yksi-
lölle on. Järjestettyihin tapahtumiin saapuessaan henkilö odottaa joka tapauksessa yleensä saavansa
uusia ja palkitsevia kokemuksia. Tapahtumien tarjoamat kokemukset ja elämykset liittyvät usein tie-
toon, oppimiseen, uuden ymmärtämiseen ja kulttuurin ilmentymien ihailuun sekä sosiaaliseen kans-
sakäymiseen. Tapahtumat tarjoavat mielihyvän, rentoutumisen ja hauskanpidon yhdistelmän, joka
voi johtaa psyykkiseen hyvinvointiin ja tyytyväisyyteen omaa elämää kohtaan. Tapahtumat voivat
myös kompensoida epätydyttäviä oloja töissä tai muissa sosiaalisissa ympäristöissä sekä tyydyttää
tarpeita, jotka joissain muissa yhteyksissä jäävät tyydyttämättä. Yksilö voi jopa tuntea irtautuvansa
todellisuudesta tapahtumassa. Lähtiessään tapahtumasta hän saattaa kokea menetyksen tunnetta,
ehkä uudistumisen ja muutoksenkin tunteita, mikäli kokemus on ollut vahva. (Getz 2007, 197–198,
203.)

Yksilön elämäntyyli vaikuttaa siihen, millaisissa tapahtumissa hän käy tai ei käy. Elämäntyyliä voi-
daan kuvailla yksilön omaisuuden, elinympäristön, harrastusten, mielenkiinnonkohteiden, sosiaalis-
ten verkostojen sekä muun muassa taide- ja musiikkimaun avulla. Vapaa-aikaa voidaan pitää myös
yhtenä elämäntyylin ilmentymänä. Vapaa-aikaa voidaan kuvailla ajaksi, jonka käyttämisestä yksilö
itse päättää. (Getz 2007, 130–131.) Perinteisten yhteisöjen heikkenemisen myötä vapaa-aika on en-
tistä tärkeämmässä roolissa, kun yksilöt ovat vapautuneet vanhoista, esimerkiksi sukupuoleen tai
sosiaaliseen statukseen liittyvistä odotuksista. Vapaa-ajanvalinnoillaan he pystyvät pitkälti päättä-
mään itse, millaisen identiteetin ja elämänpiirin haluavat rakentaa itselleen. Toisaalta yhteisön aset-
tamien normien puuttuminen tuo myös epävarmuutta, joka johtuu esimerkiksi ennalta määrättyjen
toimintamallien puuttumisesta sekä siitä, että nyky-yhteiskunnassa päättäjiin ja järjestelmän toimi-
vuuteen luotetaan vähemmän kuin ennen. Itse suunniteltu ja rakennettu vapaa-ajan elämänpiiri voi
tuoda pysyvyyden ja luottamuksen tunnetta muilla elämänalueilla vallitsevan epävarmuuden kes-
kelle. (Best 2010, 51–53.)

Vapaa-ajan valintojen ohella monet muutkin syyt vaikuttavat yksilöiden päätöksiin osallistua tai olla
osallistumatta tapahtumiin. Yksi selkeimmistä osallistumista rajoittavista tekijöistä on osallistumi-
sesta koituvat kustannukset. Getz arvelee, että mikäli tapahtumakenttä toimisi kokonaan markkina-
perusteisesti, kävisi todennäköisesti niin, ettei osa väestöstä pystyisi osallistumaan tapahtumiin lain-
kaan liian korkeiden pääsymaksujen vuoksi. Hänen mielestään etenkin niissä tapahtumissa, joissa

julkinen sektori on mukana, olisi tärkeää myöntää alennuslippuja ryhmille, joilla on alentunut maksukyky. Myös tapahtumille myönnettävät avustukset ovat perusteltuja nimenomaan siksi, että tapahtumat antavat paljon hyötyä yhteisölle. (Getz 2007, 330–331.) Heden mielestä erityisesti julkisin varoin tuetuissa tapahtumissa ainakin osan tapahtumaan kuuluvasta ohjelmasta olisi hyvä olla kokonaan maksutonta, jotta paikallisten osallistumismahdollisuuksien tasapuolisuus lisääntyä. (Hede 2008, 98.)

Monikanavainen tapahtumista tiedottaminen on tärkeää, koska eri väestöryhmät seuraavat eri tiedotusvälineitä. Yksi hyvä keino lisätä asukkaiden osallistumismahdollisuuksia on myös tuoda tapahtumia niin sanotusti kansan keskelle. (Getz 2007, 331–332.) Wilks (2013, 1) huomauttaa, että mikäli jotkin väestön ryhmät suljetaan tapahtuman ulkopuolelle, joko tiedostamatta tai tahallisesti, ryhmässä voi aiheutua ulkopuolisuuden ja osattomuuden tunnetta.

Tapahtuman saavutettavuus perustuu myös sen järjestämispaikkaan ja -ajankohtaan. Potentiaalisten tapahtumakävijöiden ikä ja elämäntilanne vaikuttavat heidän osallistumismahdollisuuksiinsa: nuorilla ei ehkä ole rahaa, lupaa tai muutoin mahdollisuutta päästä tapahtumapaikalle, työssäkäyvillä on aikataulurajoitteita ja iäkkäillä taas terveydelliset syyt saattavat olla osallistumisen esteenä. Myös esimerkiksi liikuntarajoitteet voivat vaikeuttaa tapahtumissa käyntiä. Työttömien ja eläkeläisten lisääntyvä määrä tarkoittaa sitä, että yhä useammalla on enemmän vapaa-aikaa ja sikäli hyvät mahdollisuudet osallistua tapahtumiin. (Getz 2007, 245–249; Goldblatt 2011, 422–423; Wilks 2013, 2.)

Osallistumisen esteet voivat kummuta myös henkilön persoonasta. Jotkut ovat innokkaita ja valmiita osallistumaan sosiaaliin tapahtumiin, toiset epäroivät enemmän. Tähän liittyy myös riskinsietokyky: ennen tapahtumaa ei voi olla täysin varma siitä, tuleeko olemaan tyytyväinen tapahtumaan. Henkilön täytyy siis olla valmis ottamaan se riski, että tapahtuma ei tunnukaan antavan vastinetta siihen sijoitetulle rahalle ja ajalle. Tuttuun tapahtumaan osallistumisesta päättäminen on helpompaa, ja mitä rutiininomaisemmaksi osallistumispäätöksen tekeminen tulee, sitä vähemmän henkilö tarvitsee tietoa tapahtumasta. (Getz 2007, 246.)

Sosiaaliset syyt voivat myös vaikuttaa niin osallistumiseen kuin osallistumatta jättämiseen. Joku saattaa ystävien vaikutuksesta lähteä mukaan tapahtumaan, joka ei ole hänen mielestään kiinnostava. Joku voi taas jättää osallistumatta kiinnostavaan tapahtumaan, koska ei saa seuraa mukaansa. (Getz 2007, 246.) Osallistumispäätökseen voi vaikuttaa myös se, että osallistuessaan henkilö tunnustaa julkisesti olevansa kiinnostunut tapahtuman aiheesta. Yksilö saattaa osallistua tapahtumiin, joissa haluaa tulla nähdyksi, vaikka ei olisi kiinnostunut tapahtuman sisällöstä. Hän saattaa myös jättää osallistumatta tapahtumaan, koska ei halua julkisesti tunnustautua sen kannattajaksi. Tapahtuman yleisö tai osallistujat muodostavat vähintään hetkellisen yhteisön. Osallistujien täytyy ainakin jollain tasolla hyväksyä osansa yhteisön jäsenenä, koska he asettavat itsensä tähän rooliin julkisesti. (Purhonen, Gronow, Heikkilä, Kahma, Rahkonen ja Toikka 2014, 249–250.)

3.2 Tapahtumamatkailu

Tapahtumat voivat muokata vierailijoiden käsitystä sekä kohteen paikallisyhteisöstä että kohteesta fyysisenä paikkana. Nykyteknologian avulla tapahtumien tunnelmaa voidaan välittää eri puolille maailmaa myös niille, jotka eivät osallistu tapahtumaan. Positiiviset mielikuvat voivat houkutella uusia matkailijoita sekä saada tapahtumakävijöitä pidentämään vierailujaan, jotta voivat samalla tutustua paikkaan laajemmin. (Derrett 2004, 44.) Toisaalta tapahtuma saattaa saada alueella muutoin vierailijan pidentämään oleskeluaan, jotta voi samalla osallistua tapahtumaan (Getz 2007, 140). Tapahtumien avulla voidaan pidentää kohteen matkailukautta tai jopa luoda kokonaan uusi sesonki kohteeseen (Derrett 2004, 33).

Jotkut paikat ovat tunnettuja nimenomaan sen ansiosta, että niissä järjestetään tai on joskus järjestetty jokin merkittävä tapahtuma (Getz 2007, 108). Yksittäinenkin tapahtuma saattaa linkittyä sen järjestämiskohteeseen niin vahvasti, että se muuttaa koko paikan imagoa (Marques 2013, 85). Tapahtumien saama kansainvälinen huomio on arvokasta ja sen julkisuusarvo on mittava, vaikka kyseessä olisi vain lyhytaikainen esilläolo. Monet paikkakunnat järjestävätkin tapahtumia, jotka eivät ehkä ole taloudellisesti tuottavia mutta joiden julkinen näkyvyys tai merkitys kohteen imagolle arvioidaan suureksi. Toisaalta on vaikeaa selvittää, parantuuko jonkin kohteen imago, saati seuraako kohteen tunnetusta imagosta matkailullista mielenkiintoa. (Getz 2007, 142, 337; Derrett 2004, 44.)

Getz toteaa tapahtumamatkailun olevan kansainvälinen ilmiö, jonka puitteissa kohteet kilpailevat keskenään. Hänen mielestään tapahtumamatkailuun liittyvien suunnitelmien ja käytäntöjen tulisi olla linjassa kohteen markkinoinnin, taloudellisen kehityksen ja rakennettujen tapahtumapaikkojen käytösuunnitelmien kanssa. Usealle kohteelle sopivaksi käytännöksi hän suosittelee, että tapahtumavaliokunnan perustana ovat lukuisat pienet, paikallisväestölle suunnitellut tapahtumat, jotka jossain määrin herättävät myös matkailijoiden kiinnostusta. Näiden lisäksi kohteessa olisi hyvä järjestää säännöllisesti muutamaa suurta tapahtumaa, jotka sopivat kohteen imagoon. Toisinaan voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan myös megaluokan tapahtuma. Mikäli strategiaan sopii, joitain pieniä paikallisväestön tapahtumia voidaan kasvattaa suunnitelmallisesti niin, että niistä tulee sopivampia tapahtumamatkailun tarpeisiin. Muokattaessa lähinnä paikallisten suosiossa ollutta tapahtumaa matkailijoita palvelevaksi, täytyy olla varovainen, ettei tämä prosessi saa paikallisia hylkäämään tapahtumaa tai aiheuta heissä syrjäyttämisen tunteita. (Getz 2007, 335–336.) Jos paikallisista tuntuu, että tapahtuman kasvattamisen ja tapahtumamatkailijoiden mukaantulon myötä heidät syrjäytetään tapahtumasta, jonka he ovat aiemmin kokeneet omakseen, voi seurata jopa yhteisön rikkoontuminen ja sosiaalisen kanssakäymisen sekä yhteisöllisyyden heikentyminen. (Marques 2013, 85.)

Tapahtumien suunnittelussa on tärkeää löytää eri tapahtumien järjestämiselle sopiva ajankohta. Kuten Getz huomauttaa, sesonkiaikana järjestetty tapahtuma saattaa itse asiassa käännäyttää potentiaalisia matkailijoita pois paikkakunnalta, jos majoitusliikkeet tulevat tapahtumakävijöiden vuoksi täy-

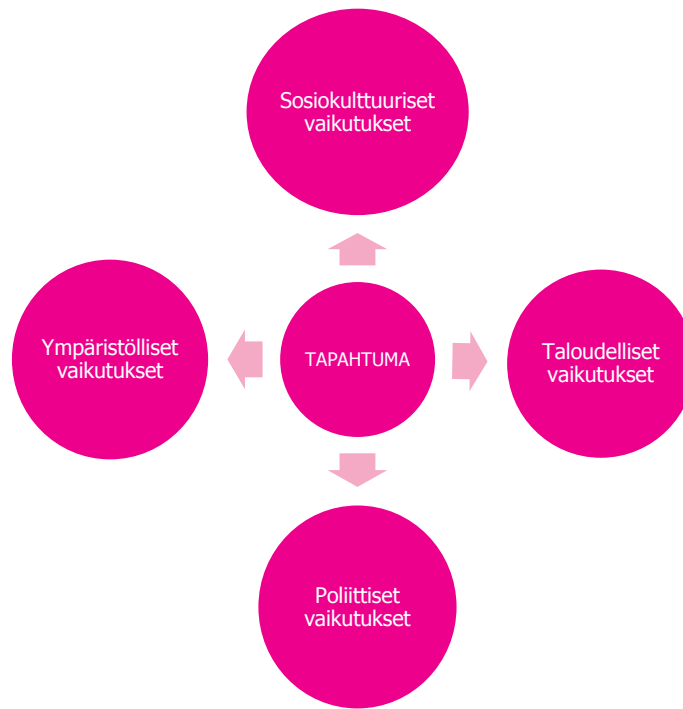
teen. Tämä saattaa jopa syrjäyttää kohteessa säännöllisesti käyvät matkailijat, mikäli heidän totutulle loma-ajalleen osuukin suuri tapahtuma. Toisaalta kotipaikkakunnalla sesonkiaikaan järjestetyt tapahtumat saattavat houkuttaa paikallisia jäämään viettämään lomaansa kotiseudulla sen sijaan, että he sijoittaisivat rahansa paikkakunnan ulkopuolelle. (Getz 2007, 118, 140.)

Getz kertoo lukuisista tutkimuksista käyneen ilmi, että yleisimmin tapahtumiin tulee pääsääntöisesti paikallisia ja lähialueilla asuvia osallistujia. Lisäksi monet tapahtumassa käyvät matkailijat vierailisivat kohteessa muutenkin. Tapahtuma voi joko sattua heidän vierailunsa ajalle tai he saattavat päättää vierailunsa ajankohdan niin, että pääsevät samalla osallistumaan tapahtumaan. Tämä pätee etenkin kohteissa, joissa on runsaasti muutakin vetovoimaa. Pienillä paikkakunnilla järjestettävään tapahtumaan muualta saapuvat matkailijat tulevat todennäköisemmin nimenomaan tapahtuman vuoksi. Tapahtumien imagoon ja taloudellisiin hyötyihin liittyvät vaikutukset voivat siis olla pienillä paikkakunnilla suhteellisesti suuremmat kuin suurilla paikkakunnilla ja muutoinkin vetovoimaisissa kohteissa. (Getz 2007, 117–118.)

Monet matkailijat ovat kiinnostuneita paikallisväestöstä ja paikalliskulttuurista. Osa on kiinnostunut vain paikallisista käsitöistä ja muista tuotteista sekä perinteisistä rituaaleista, mutta osa matkailijoista on kiinnostunut paikallisyhteisön elämäntyylistä kokonaisuutena. Tietyntyyppisille matkailijoille kanssakäyminen paikallisten kanssa voi olla jopa tärkein matkustamisen motivaatio. Paikallisyhteisön voidaankin tavallaan todeta olevan yksi kohteen nähtävyyksistä. (Mason 2008, 118.) Tapahtumamatkailun osalta erityisesti paikalliskulttuuriin perustuvat tapahtumat asettavat paikalliset väkisinkin osaksi sitä kokonaisuutta ja elämystä, jota matkailijat tulevat tapahtumasta hakemaan. Tapahtumassa paikalliset edustavat tapahtuman autenttisuutta, olivat he sitten osallistujina tapahtumassa tai eivät. Kummassakin tapauksessa paikallisten asenteet ja käytös vaikuttavat matkailijoiden kokemuksiin tapahtumasta ja koko paikasta. Paikallisten voidaan tästä syystä katsoa olevan avainasemassa sen suhteen, onko tapahtumamatkailu tai matkailu ylipäätään heidän yhteisössään menestyksestä vai ei. (Chen 2011, 107.)

3.3 Tapahtumien vaikutukset

Tapahtumien monia vaikutuksia voidaan luokitella eri tavoin. McDonnell ym. (1999, 20–21) listaavat tapahtumien vaikutukset seuraavasti: sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset, fyysiset ja ympäristölliset vaikutukset, poliittiset vaikutukset sekä matkailulliset ja taloudelliset vaikutukset. Wagen ja White (2010, 11–13) toteavat tapahtumilla olevan taloudellisia, sosiokulttuurisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia, sekä useilla lisäksi poliittisia vaikutuksia. Tapahtumien vaikutukset on koottu kuvioon 2 Wagenin ja Whiten esittämän jaon mukaisesti.

KUVIO 2. Tapahtumien vaikutukset (mukaillen Wagen ja White 2010, 11–13)

Kaikkein suurimmat tapahtumat, kuten olympialaiset, ovat yleensä kansainvälisiä. Tämän kokoluokan tapahtumien vaikutukset ovat mittavat. Ne tuovat jo suuren kävijämääränsä vuoksi runsaasti tuloa järjestämispaikkakunnalle. Toisaalta näiden tapahtumien kuluja on vaikeaa laskea, koska järjestämisessä on tavalla tai toisella mukana hyvin monia tahoja ja tapahtuma vaatii monipuolisia ennakkovalmisteluja. Osa suurista kansainvälisiäkkin tapahtumakävijöitä houkuttavista tapahtumista personoituu tiettyyn paikkaan, kuten Rio de Janeiroon karnevaalit. Nämä tapahtumat ovat erityisen hyödyllisiä kohteen imagon ja tapahtumamatkailun kannalta. Kansainvälisistä konferensseista on puolestaan kova kilpailu eri maiden välillä muun muassa siksi, että tapahtumiin tulevat liikematkustajat kuluttavat kohteessa keskivertomatkaillijaa enemmän rahaa. (Wagen ja White 2010, 7-10.)

Tapahtumien taloudellinen merkitys on kasvanut viimeisimpien vuosikymmenien saatossa. Muutos on ollut niin merkittävä, että jotkut alan tutkijat ja kriitikot kuvailevat tapahtumien muuttuneen yritysmäisiksi ja menettäneen autenttisuuttaan. Monet alkujaan pienet ja paikalliset tapahtumat ovat muokkautuneet kansainvälisiksi mediaa ja matkailijoita kiinnostaviksi massatapahtumiksi. Tapahtumien poliittinen merkitys on myös lisääntynyt. Usein politiikka vaikuttaa tapahtumien markkinointiin ja käytännön toimintaan. Poliittiset tahot käyttävät myös tapahtumia hyväkseen imagonsa rakentamisessa. Tapahtumia, jotka herättävät eniten kansainvälistä ja tiedotusvälineiden huomioita, saavat eniten sponsoreita ja joilla on merkittävimmät taloudelliset vaikutukset, pidetään yleisesti tapahtumista merkittävimpinä. (Getz 2007, 9, 110.)

Tapahtumajärjestäjän tulisi osata tunnistaa ja ennakoita tapahtuman erilaiset positiiviset ja negatiiviset vaikutukset ja tasapainottaa niitä niin, että kokonaisvaikutus jäisi positiiviseksi (McDonnell ym.

1999, 20). Tehtävä ei välttämättä ole helppo. Getz toteaa tähän liittyvän useita vaikeita kysymyksiä, joita on tärkeää pohtia – lähtien vaikkapa siitä, kuinka ylipäätään voidaan verrata tapahtuman rahallisesti mitattavissa olevia taloudellisia vaikutuksia ja aineettomia sosiokulttuurisia vaikutuksia. (Getz 2005, 403, 406.) Joka tapauksessa positiivisten ja negatiivisten vaikutusten tasapainotukseen tulisi pyrkiä. Huolellisen suunnittelun avulla positiivisia vaikutuksia voidaan kehittää mahdollisimman suuriksi ja negatiivisia puolestaan estää. Koko tapahtuman menestyminen voi riippua siitä, kuinka hyvin tapahtuma saavuttaa positiivisen kokonaisvaikutuksen ja kuinka tästä tiedotetaan sidosryhmiä. (McDonnell ym. 1999, 20.)

4 SOSIOKULTTUURISET VAIKUTUKSET

Minkä tahansa kehityksen aiheuttamaa sosiaalista vaikutusta voidaan kuvata kehityksen vaikutuspiirissä olevien osapuolten elämänlaadun muutoksena (Rátz ja Puczkó 2002, 116.) Sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia käsitellään yleensä toisiinsa nivoutuneina sosiokulttuurisina vaikutuksina, mikä onkin perusteltua, koska sosiaalisissa ja kulttuurisissa vaikutuksissa on paljon yhteistä ja päällekkäisyyttä (Cooper, Fletcher, Fyall, Gilbert ja Wanhill 2005, 226). Matkailun sosiokulttuurisia vaikutuksia paikallisyhteisöön voidaan kuvailla kohteen paikallisyhteisön elämänlaadun muutoksena, joka on seurausta matkailun kehityksestä ja matkailijoiden läsnäolosta. Vaikutukset koskettavat paikallisyhteisön työvoiman jakautumista, arvojärjestelmiä, yksilöiden käyttäytymistä, perhesuhteita, sosiaalisia rakenteita, yhteisön elämäntyyliä, turvallisuutta, moraalikäsitteitä, luovuutta ja perinteitä. (Rátz ja Puczkó 2002, 116.) Tässä työssä tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset ymmärretään laajana ilmiönä: lyhyt- tai pitkäaikaisena yksilö- tai yhteisötason elämänlaadun muutoksena.

Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat osittain positiivisia, osittain negatiivisia – joskus molempia yhtä aikaa, riippuen näkökulmasta. Tapahtumien sosiokulttuurisista vaikutuksista on melko vähän tutkimus- ja teoretietoa, mutta kuten Wilks (2013, 3) toteaa, matkailun sosiokulttuurisista vaikutuksista saa hyvää pohjaa myös tapahtumien vaikutusten ymmärtämiselle. Matkailun sosiokulttuuriset vaikutukset ovat myös monelta osin yleistettävissä tapahtumien sosiokulttuurisiin vaikutuksiin.

Rátz ja Puczkó (2002, 116) toteavat matkailulla olevan sosiokulttuurisia vaikutuksia myös matkailijoihin, mutta he eivät juuri käsittele niitä, koska heidän mielestään ne ovat vähäisiä verrattuna paikallisia koskettaviin vaikutuksiin. Esimerkiksi Mason (2008, 62) keskittyy paikallisyhteisöön kohdistuvien vaikutusten ohella enemmän myös matkailijoihin kohdistuviin vaikutuksiin. Cooper ym. (2005, 226) jopa kritisoivat sitä, että matkailijat jätetään liian vähälle huomiolle käsiteltäessä matkailun sosiokulttuurisia vaikutuksia. Koska tässä työssä tutkitaan nimenomaan paikallisyhteisöä, käsitellään sosiokulttuurisia vaikutuksia kuitenkin Rátzin ja Puczkón tavoin paikallisyhteisön näkökulmasta.

4.1 Matkailu

Vielä 1960-luvulla, massaturismin vasta heräillessä, matkailun sosiokulttuuriset vaikutukset paikallisyhteisöihin nähtiin hyvin positiivisiksi. Matkailun arveltiin luovan kansainvälistä ymmärrystä. Myöhemmin on todettu, että valitettavan usein erityisesti kovin erilaisista kulttuureista lähtöisin olevien matkailijoiden ja paikallisten kohtaamisista seuraa ennemminkin väärinkäsityksiä kuin maailmanlaajuista ymmärrystä. (Mason 2008, 59–61.) Matkailun vaikutuksia ja niistä seuranneita muutoksia käsiteltäessä on hyvä pitää mielessä, ettei aina voida osoittaa, missä määrin muutokset johtuvat matkailusta, missä määrin yleisestä tiedonkulun kehittymisestä, globalisaatiosta ja urbanisoitumisesta (Rátz ja Puczkó 2002, 143). On kuitenkin selvää, että matkailun kehittymisellä on monenlaisia seurauksia paikallisyhteisössä.

Matkailun kehittyminen luo uusia työpaikkoja. Työpaikkojen määrän kasvu, erityisesti työttömyydestä kärsivillä alueilla, synnyttää monenlaisia positiivisia vaikutuksia niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Työllistyminen kohentaa elinoloja sekä usein myös työllistyneen itsetuntoa ja mielialaa. Työmahdollisuudet matkailun parissa voivat myös lisätä paikallisväestön kiinnostusta uuden tai vanhan oppimiseen. Esimerkiksi kielitaitoa aletaan arvostaa ja toisaalta paikallisyhteisön vanhojen perinteiden tunteminen tulee tärkeäksi. Elinkeinorakenteen muutos voi tuoda mukanaan myös vakavan negatiivisen seurauksen: alueen perinteisiin elinkeinoin ei riitä työntekijöitä, mikä voi johtaa esimerkiksi tilanteeseen, jossa ravintoa ei enää saada tuotettua riittävästi paikallisesti, joten sitä joudutaan hankimaan alueen ulkopuolelta. Uudenlaiset työmahdollisuudet voivat myös synnyttää tunnetta epäoikeudenmukaisuudesta, kun osa väestöstä pystyy osaamisensa tai omistustensa avulla hyötymään mahdollisuuksista eri tavoin kuin muut. (Rátz ja Puczko 2002, 136–137.) Mason (2008, 58) huomauttaa, että joissain tapauksissa elinkeinorakenteen muutos on niin radikaali, että alue tulee taloudellisesti liian riippuvaiseksi ainoastaan matkailusta.

Matkailun kehittämisestä ja uusista työmahdollisuuksista seuraa usein myös muuttoliikettä alueelle. Paikallisväestön määrä, koostumus ja demografiset piirteet voivat muuttua: väestössä saattaa pian olla epäsuhtainen määrä sekä nuoria että miehiä, koska heillä on yleisesti muita väestön ryhmiä matalampi kynnys muuttaa. Alueelle voi myös tulla kausityöntekijöitä esimerkiksi silloin, jos alueen oma väestö ei kokonsa tai osaamisensa puolesta voi itse palvella matkailijoita riittävässä määrin. Jos paikalliset kokevat kausityöntekijöiden tulevan alueelle töihin väärin perustein ja vievän paikallisilta työtilaisuuksia, tämä voi johtaa konflikteihin paikallisten ja kausityöntekijöiden välillä. Täytyy toki muistaa, että vaikutukset paikallisväestössä voivat olla myös positiivisia: muualta tulleiden läsnäolo alueella voi hyvinkin johtaa alueen imagon kohentamiseen sekä kehittää alueen sosiaalista ja kulttuurilista elämää. (Rátz ja Puczko 2002, 135–136.)

Matkailun vaikutukset ulottuvat myös paikallisten yksilöiden ja perheiden ominaispiirteisiin. Joillain alueilla esimerkiksi matkailun nuorille ja naisille tarjoamat työpaikat voivat muuttaa perinteisiä perhesuhteita. Usein nuoret innostuvat matkailijoista sekä matkailun tuomista muutoksista ja työmahdollisuuksista eniten. Tämä voi johtaa sukupolvien välisten siteiden löystymiseen ja häiriöihin perinteisissä sosiaalisissa verkostoissa. Matkailun parissa työskentelevien vaihtelevat työajat voivat vaikuttaa perinteisiin sosiaalisiin suhteisiin, kun osa väestöstä on töissä myös iltaisin, viikonloppuisin ja pyhäpäivinä. Lisäksi matkailun kehittyminen muokkaa usein paikallisten yksilöllisiä arvojärjestelmiä. Paikallisyhteisö muuttuu yleensä matkailijoiden myötä avoimemmaksi ja suvaitsevammaksi erilaisuutta kohtaan. Tämä voi tuoda myönteisiä vaikutuksia perhesuhteisiin, kun suvaitsevaisuus perheiden sisällä ja esimerkiksi sukupolvien välillä saattaa kasvaa. (Rátz ja Puczko 2002, 142–143.)

Matkailun kehittyminen vaikuttaa paikallisyhteisön rakenteeseen ja voi muuttaa yhteisön perinteisiä valtasuhteita. Esimerkiksi aiemmin viljelyskäyttöön sopimaton ja sen vuoksi vähäarvoinen maa-alue saattaa nousta aivan erilaiseen arvoon, kun sille halutaan rakentaa hotelli, ja näin maanomistajien

omistusten arvot saattavat nopeasti muuttua. Alueiden arvonnousun sekä matkailijoiden kiinnostuksen ja arvostuksen kautta paikallisissa heräävä ylpeydentunne voi saada heidät huolehtimaan alueestaan paremmin – toisaalta siksi, että he ymmärtävät sen arvokkuuden entistä paremmin, toisaalta pitääkseen matkailijat tyytyväisinä. Myös aiemmin mahdollisesti tuntemattoman alueen imago ja tunnettuus voivat kehittyä matkailun myötä suuresti. Parhaiten tämä onnistuu silloin, kun matkailun kehityksen avulla alueen tunnettuus kasvaa ja samalla paikallisväestö työskentelee yhdessä luodakseen positiivista imagoa kohteestaan. (Rátz ja Puczkó 2002, 138.)

Alueen arvon noustessa yleinen hintatasokin usein kasvaa. Tämä vaikuttaa myös kiinteistöjen arvoon, kun matkailuyritysten ja loma-asunnon havittelijoiden vuoksi rajallisesta alueesta ja kiinteistöistä on kovempi kilpailu. Yritykset odottavat saavansa sijoituksilleen vastinetta ja ovat siksi valmiita maksamaan kiinteistöistä tai tonteista paljon. Myös alueen erityislaatuinen luonto tai sijainti saattaa nostaa sen arvon moninkertaiseksi. Arvonnousu voi antaa paikallisille hetkellistä hyötyä, jos he myyvät omistuksiaan suurella voitolla. Kehitys voi kuitenkin johtaa siihen, ettei paikallisilla ole enää varaa asua alueellaan. Tällöin esimerkiksi loma-asunnon omistajien määrä kasvaa, mutta he maksavat veronsa muualle eivätkä yleensä käytä paikallisia kouluja tai panosta muutenkaan paljon alueeseen, millä on negatiivisia vaikutuksia alueen kehittymiselle. (Rátz ja Puczkó 138–140.)

Matkailun vaikutukset paikallisten elämälaatuun voivat olla niin psyykkisiä, taloudellisia kuin ympäristöllisiäkin. Jos matkailua kehitettäessä paikallisyhteisölle tulee tunne, ettei heidän toiveitaan kuunnella, se voi johtaa paikallisten mielialan ja elämänlaadun heikkenemiseen. Matkailun kehittyminen voi myös synnyttää uudenlaisia paineita paikallisissa, kun he joutuvat kilpailemaan resursseista kasvavan matkailun lisätessä niiden käyttötarpeita. Yksi ikävistä voimakkaan matkailukehityksen aikaansaamista ongelmista on ruuhkaisuus, mikä vaikuttaa paikallisten elämään esimerkiksi liikenteen, pysäköinnin, ostoksilla käynnin ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien osalta. Infrastruktuurin kapasiteetti ei välttämättä riitä kasvaneelle ihmismäärälle. Lisäksi matkailijat saattavat välinpitämättömällä toiminnalla kuormittaa ympäristöä liikaa. Näistä seuraava ympäristön likaantuminen ja saastuminen heikentää paikallisten elämänlaatua. (Rátz ja Puczkó 2002, 138–139.)

Toisaalta matkailijamäärien kasvun ansiosta usein infrastruktuuriin tehtävät parannukset hyödyttävät alueella asuvia paikallisia. Tämä voi tarkoittaa niin liikenneväylien, viemäroinnin, energiantuotannon kuin vaikkapa kommunikaatioyhteyksien kohentamista. Usein myös alueen rakennuskanta paranee ja uusia tiloja rakennetaan. Tämä parantaa monesti paikallisten asuinoloja – mikäli heillä on siis vielä varaa asua alueella. Myös parannukset esimerkiksi terveydenhuollon tai palontorjunnan alueilla vaikuttavat merkittävästi myös paikallisten elämänlaatuun. Matkailijoiden kulutustarpeita varten kehitetyt palvelut, kuten ostosmahdollisuudet ja ravintolatarjonta, hyödyttävät myös paikallisia – mutta vain, jos matkailijoiden ja paikallisten tarpeet ovat riittävän samanlaisia. Jos matkamuistoliikkeet syrjäyttävät paikallisten tarvitsemia liikkeitä, muutos ei tietenkään hyödytä paikallisia. Matkailijoiden kiinnostus paikalliskulttuuria kohtaan voi näkyä myönteisesti muun muassa museoiden ja kulttuuri-

esitysten tuotoissa sekä monipuolisessa tarjonnassa. Nämä seikat kohentavat myös paikallisten elämänlaatua. Erityisesti sesonkikohteissa on tärkeää, että paikallisetkin ottavat palveluita käyttöönsä. Näin voidaan mahdollistaa niiden kokovuotinen saatavilla olo. (Rátz ja Puczkó 2002, 140–142, 150.)

Matkailijat haluavat usein hankkia paikallisia käsitöitä ja taide-esineitä matkamuuistoiksi. Tähän tarpeeseen vastaaminen voi johtaa siihen, että perinteisistä käsitöistä tai muista paikalliskulttuurin symboleista tehdään massatuotantoon sopivia versioita ja jopa unohdetaan esineiden alkuperäinen käyttötarkoitus. Lisäksi matkailijat saattavat, usein tietämättään, loukata paikallisia kohtelemalla perinteisiä, ehkä pyhänä pidettyjä symboleja epäkunnioittavasti. Myös paikallisten uskonnon harjoittaminen saattaa häiriintyä, mikäli matkailijat eivät ymmärrä käyttäytyä sopivasti pyhissä paikoissa. Toki matkailijoiden kiinnostuksella uskontoa kohtaan voi olla myönteisiäkin seurauksia: esimerkiksi moni kirkko ottaa vastaan lahjoituksia matkailijoilta. (Rátz ja Puczkó 2002, 140–141, 147–148.)

Myös kulttuurin perinteiset aineettomat ilmentymät, kuten rituaalit, juhlat ja tavat, kiinnostavat monia matkailijoita. Niitä saatetaan muuttaa radikaalistikin, jotta ne sopisivat paremmin matkailijoiden viihdykkeeksi ja olisivat saatavilla silloin kun kysyntää on. (Rátz ja Puczkó 2002, 148) Kuten Getz (2007, 305) toteaa, paikallisväestö huomaa usein matkailijoiden maksavan mieluusti tällaisesta kokemuksesta, mikä puolestaan voi johtaa perinteiden kaupallistumiseen ja niiden alkuperäisen tarkoituksen hämärtymiseen. Mason (2008, 61–62) esittää, että jopa esiintyjät itse voivat ajan myötä unohtaa, mikä tapahtuman alkuperäinen tarkoitus ja merkitys on ollut. Rátz ja Puczkó muistuttavat kuitenkin, että matkailijoiden kiinnostus voi toisaalta auttaa säilyttämään perinteitä, vaikka autenttisuus kärsisikin. Joissain tapauksissa esimerkiksi nuorempi väestö ei edes tuntisi vanhoja perinteitä, ellei niitä pidettäisi elossa matkailun vuoksi. (Rátz ja Puczkó 2002, 149–150) Getz (2007, 21) toteaa kulttuurisen autenttisuuden olevan teoreettisesti hankala käsite, koska autenttisuutta ymmärretään eri tavoin riippuen tulkitsijasta. Hänen mielestään vain paikallisyhteisön jäsenet itse voivat ottaa kantaa siihen, kuinka autenttista joku heidän kulttuurinsa ilmentymä lopulta on.

Joskus matkailun kehityksen myötä heräävä halu jäljitellä matkailijoita voi johtaa hyvinkin syvällisiin muutoksiin paikallisväestössä. Matkalla ihminen yleensä käyttäytyy vapaammin kuin kotioloissaan ja kuluttaa vapaammin myös rahaa. Tämä voi herättää kateutta paikallisten keskuudessa ja houkutella heitä ottamaan vaikutteita matkailijoista. Yleensä ne, joiden arvojärjestelmä on valmiiksi joustavampi, kuten nuoret, sekä matkailijoiden kanssa eniten tekemisissä olevat, ovat alttiimpia jäljittelemään heitä. Tämä voi johtaa esimerkiksi naisten ja nuorten aseman paranemiseen tai innostukseen opiskella hyvä ammatti, mutta monesti vaikutukset ovat negatiivisia. Matkailijoiden jäljitteleminen voi johtaa paikalliskulttuurin hiipumiseen ja uudistuvan maun myötä mahdollisesti lisääntyvään tuontiin paikallisten tuotteiden kustannuksella. Uusien tapojen omaksumisen ohella myös kielitaidon kehittämisestä voi olla niin positiivisia kuin negatiivisia seurauksia: matkailun parissa työskentelevät, ja jossain määrin muutkin paikalliset, voivat innostua opiskelemaan ja käyttämään vieraita kieliä. Joskus kehitys johtaa paikallisen kielen käytön vähenemiseen tai paikallismurteen heikkenemiseen sitä

mukaa, kun paikalliset ottavat vaikutteita matkailijoiden puhetavasta. Pisimmälle vietynä toive matkailijoiden elämäntavan tavoittelusta voi saada paikallisia muuttamaan esimerkiksi kehittyneempään maahan, jossa arvellaan toivotunlaisen elämän olevan saatavilla. Usein tästä seuraa karvaita pettymyksiä, kun arki onkin erilaista kuin matkailijoiden tavoista olisi voinut päätellä. (Rátz ja Puczkó 2002, 143–147.)

Erytisesti kohteissa, joissa paikallisilla ei juurikaan ole mahdollisuuksia pyrkiä saavuttamaan matkailijoiden elintasoja, tuloerot saattavat johtaa matkailijoiden rahalliseen hyväksikäyttöön ja matkailijoihin kohdistuviin rikoksiin. Varsinkin sesonkiaikoina suurissa väkimäärissä rikosten määrä kasvaa, kun joukkoon on helpompi sulautua ja liikkeellä on runsaasti varakkaita matkailijoita. Rikoksia kohdistuu myös paikallisiin, mikä aiheuttaa turvattomuuden tunnetta yhteisössä. Lisäksi alkoholin ja huumeiden käyttö saattaa lisääntyä paikallisväestössä. Matkailun kehitys voi johtaa jopa prostituutioon, jonka kysyntään vaikuttaa se, että matkailijat hakevat uusia elämyksiä ja toimivat vapaammin kuin kotioloissaan. On selvää, että näillä ilmiöillä on huomattavia negatiivisia vaikutuksia sekä paikallisväestön elämään että rikollisuuden kasvuun. (Rátz ja Puczkó 2002, 145–146.)

Siihen, missä määrin matkailun sosiokulttuuriset vaikutukset aiheuttavat paikallisyhteisössä sosiokulttuurisia muutoksia, vaikuttavat niin vierailijoiden kuin paikallisyhteisön erityispiirteet. Matkailijoiden osalta oleellista on, kuinka paljon heitä saapuu, kuinka pitkään he viipyvät, miksi he ovat tulleet kohteeseen, mitä he tekevät, kuinka he käyttäytyvät kohteessa ja millainen heidän sosioekonominen statuksensa on. Saapuvien matkailijoiden määrä tulee suhteuttaa kohteen kokoon: samanlainen matkailijamäärä pienessä kylässä tai suurkaupungissa vaikuttaa paikallisväestöön aivan eri tavalla. Vierailun pituus taas vaikuttaa siihen, mitä matkailijat ehtivät tehdä ja kuinka laajalla alueella he liikkuvat, ja siihen, ehtivätkö he luoda suhteita paikallisväestöön. Toisaalta sosiokulttuurisia vaikutuksia ja mahdollisia sosiokulttuurisia muutoksia voi ainakin jollain tasolla syntyä silloinkin, kun osapuolet vain näkevät toisensa. Vierailijoiden motivaatiot, tausta ja toiminta kohteessa vaikuttavat kaikki siihen, millaisina paikalliset näkevät heidät ja kuinka suuret eroavaisuudet heidän ja paikallisten välillä on. (Rátz ja Puczkó 2002, 120–123, 126.)

Myös paikallisyhteisön erityispiirteet vaikuttavat siihen, missä määrin sosiokulttuurisista vaikutuksista seuraa muutoksia. Yhteisön demografiset ja sosioekonimiset piirteet vaikuttavat sekä siihen, osallistuvatko paikalliset matkailuun, että siihen, millaisia kulttuurieroja paikallisten ja matkailijoiden välillä on. Jos paikallisväestössä on riittävästi matkailuelinkeinossa vaadittavaa osaamista, voivat paikalliset työskennellä matkailun parissa. Ellei työvoimaa löydy tarpeeksi, sitä palkataan yleensä muualta. Tällöin paikalliset hyötyvät matkailusta vähemmän, ja sosiokulttuuriset vaikutukset ovat helposti negatiivisempia. Paikallisyhteisön kulttuuri sekä yhteisön sosiaaliset ja ekonomiset piirteet ovat tärkeässä osassa tarkasteltaessa niihin kohdistuvia vaikutuksia. Esimerkiksi paikallisyhteisön talouden monipuolinen rakenne ehkäisee yhteisön tulemistä liian riippuvaiseksi ainoastaan matkailusta. Yhteisön avoimuus toisia kulttuureja kohtaan voi puolestaan helpottaa paikallisten ja matkailijoiden välistä

vuorovaikutusta. Monikulttuurinen yhteisö on yleensä valmiiksi avoimempi vieraita kohtaan. Toisaalta on huomioitava, että yhteisön eri ryhmissä voidaan matkailuun asennoitua hyvin eri tavoin. (Rätz ja Puczko 2002, 123–124.)

Erityisesti lyhyillä vierailuilla kontaktit paikallisten kanssa jäävät usein pinnallisiksi ja lähinnä vahvistavat molemminpuolisia stereotypioita (Rätz ja Puczko 2002, 122). Lisäksi matkailijat ovat monesti kiinnostuneita kohteen rakennuksista ja muista tiloista aivan eri tavalla kuin paikalliset, joille kyseessä on heidän arkinen ympäristönsä (Chen 2011, 108). Tapahtumamatkailun yhteydessä kohtaamiset voivat olla luontevampia ja hedelmällisempiä. Tapahtumaan osallistuessaan paikalliset ovat enemmän samalla tasolla matkailijoiden kanssa: molemmat nauttivat tapahtumasta, joka voi olla kummallekin osapuolelle yhtä uniikki (Chen 2011, 108). Yhteiseen tapahtumaan osallistuminen voi olla hyödyksi niin matkailijoiden kuin paikallisväestönkin näkökulmasta. Tapahtumiin osallistuvat vierailijat toivovat usein nimenomaan pääsevänsä kokemaan tapahtumassa samaa kuin paikalliset sekä saavansa kosketusta paikalliseen elämäntyyliin ja arvoihin. Tapahtumassa voi syntyä jaettu kokemus, jonka avulla myös vieraat voivat tuntea yhteisöllisyyttä paikallisten kanssa. Vierailijoiden ja paikallisten yhdessä koetut tapahtumat voivat näin ollen vähentää matkailun aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöön. (Derret 2004, 33, 38, 40.)

4.2 Tapahtumat

Shone ja Parry (2004, 62) esittävät, että se, missä määrin tapahtumat vaikuttavat elämäämme, voisi yllättää asiaan vihkiytymättömän. Tapahtumien positiiviset ja negatiiviset vaikutukset kohdistuvat pääasiassa paikallisyhteisöön (Mason ja Beaumont-Kerridge 2004, 317). Vaikutukset voivat ulottua niin yksilöihin, perheisiin, erilaisiin ryhmiin kuin koko yhteisöönkin (Wilks 2013, 1). Eri tutkijat ovat luokitelleet tapahtumien vaikutuksia eri tavoin. Jotkin tässä osiossa esiteltävät vaikutukset eivät kuulu kaikissa luokitteluissa sosiokulttuurisiin vaikutuksiin. Ne kuitenkin esitellään tässä yhteydessä, koska niillä voi selkeästi olla vaikutusta paikallisyhteisön elämänlaatuun ja ne on katsottu oleellisiksi kokonaisuuden hahmottamisen kannalta.

Tapahtumat rohkaisevat sosiaaliseen kanssakäymiseen. Oli kyseessä sitten konferenssi tai yhteisön oma juhla, tapahtumat vahvistavat yhteisön sosiaalisia verkostoja ja yksilöiden välisiä siteitä. Monissa tapahtumissa paikalliset saavat myös kosketusta erilaisiin ihmisiin ja uusiin tapoihin. (Shone ja Parry 2004, 51; McDonnell 1999, 21; O'Toole 2011, 17.) Kuten Best (2010, 32) toteaa, tapahtumat voivat pienentää yksilön ja yhteiskunnan välistä kuilua lujentamalla yksilöiden yhteenkuuluvuuden tunnetta niin toisiinsa kuin yhteiskuntaansa.

Erityisesti tapahtumilla, joita paikallisyhteisön jäsenet järjestävät itse, on huomattavia myönteisiä vaikutuksia yhteisössä. Tällaiset tapahtumat ovat oiva tilaisuus näyttää, mihin yhteisö pystyy yh-

dessä. Kun paikallisyhteisö saa yhteistyöllään aikaan onnistuneen tapahtuman, se lisää yhteenkuuluvuutta, yhteistyön ja osallisuuden tunnetta sekä ylpeyttä omasta yhteisöstä. Paikallistapahtumat voivat lisätä kotiseutuylpeyttä laajasti koko yhteisössä – niissäkin, jotka eivät olleet mukana järjestämisessä tai tapahtumassa. Tapahtumaa järjestäneiden onnistunut työ voi toisaalta rohkaista muitakin yhteisön jäseniä aktiivisuuteen ja lisätä esimerkiksi kiinnostusta vapaaehtoistyöhön. (Derrett 2004, 46; McDonnell ym.1999, 21; Shone ja Parry 2004, 51; Wilks 2013, 1.)

Murray toteaa, että yhteisen tapahtuman ja siihen liittyvän yhdessä tekemisen avulla jollain tapaa ongelmainen yhteisö voi jopa eheytyä. Esimerkiksi hyljeksityn tai rikkoontuneen yhteisön jäsenten yhdessä läpiviemä projekti voi johtaa siihen, että yhteisö huomaa oman vahvuutensa ja kyvykkyytensä. Yhteisö voi tuoda tapahtumien avulla esiin myös omia kannanottojaan ja ehkä muuttaa mahdollisia itseensä kohdistuvia negatiivisia mielikuvia. (Murray 2012, 256–257.)

Yhteisöjen sisällä olevia erilaisia pienempiä yhteisöjä voidaan tuoda esille tapahtumien ja esimerkiksi eri kulttuureihin kuuluvien juhlien avulla. Tämä voi olla luonteva keino lisätä eri ryhmien välistä ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta sekä esitellä ja juhlistaa yhteisöjen erityispiirteitä. Tapahtumien avulla voidaan myös pyrkiä ratkaisemaan erilaisia ongelmia yhteisön sisällä tai yhteisöjen välillä. O'Toole (2011, 17–19) toteaa, että erityisesti alueilla, joilla totutut yhteisöjen rajat ovat jostain syystä muuttuneet tai joilla on muutoin ongelmia esimerkiksi eri kulttuuritaustojen yhteensovittamisen kanssa, yhteiset tapahtumat voivat auttaa suuresti alueen sosiaalisessa rakentumisessa ja yhteisöllisyyden kehittymisessä. Kuten Derrett (2004, 46) ehdottaa, tapahtuman voi jopa suunnitella niin, että erityisesti eritaustaiset osallistujat ovat mahdollisimman paljon vuorovaikutuksessa keskenään. Tällä voi olla kauaskantoisia positiivisia vaikutuksia.

Tapahtumat voivat olla tärkeitä myös erityisryhmien esiintulolle ja hyväksymiselle sekä yleisen suvaitsevaisuuden lisääntymiselle. Kuten McDonnell ym. (1999, 21) toteavat, erityisryhmille suunnattujen tapahtumien avulla voidaan vahvistaa näitä ryhmiä. Masterman (2005, 11) ottaa esimerkiksi muun muassa seksuaalivähemmistöjen ja kehitysvammaisten urheilukisat. Hän toteaa, että vaikka vähemmistöryhmien tapahtumien hyväksymisestä saattaa olla monia mielipiteitä yhteisössä, jo tapahtumien olemassaolo kertoo yhteisön joustavuudesta.

Yhteisiä tärkeitä juhlapäiviä vietettäessä vahvistetaan yhteisön historiaa ja perintöä. Tapahtumat auttavat perinteiden säilyttämisessä ja uusien perinteiden muodostumisessa. (O'Toole 2011, 17; Wilks 2013, 1.) Vahvasti paikkasidonnaiset tapahtumat, kuten paikallisiin tuotteisiin perustuvat ruokataapahtumat, kohentavat paikallisyhteisön ylpeyttä alueestaan ja tuotteistaan. Esimerkiksi paikalliseen ravintoon tai elinkeinon perustuvien tapahtumien sosiokulttuurisiin vaikutuksiin voi parhaimmillaan lukeutua jopa perinteisen elämäntavan, yhteisöjen ja maalaismaisten maisemien säilyminen. (Hall ja Sharples 2008, 4-5.) Monet ruokataapahtumat sekä kumpuavat paikasta ja paikallisuudesta että vahvistavat paikan tuntua (Getz 2007, 118). Hede (2008, 94–97) on tarkastellut lähemmin

ruoka- ja viinitapahtumien lyhyt- ja pitkäaikaisia vaikutuksia. Sosiokulttuuristen vaikutusten osalta hän nimeää lyhytaikaisiksi vaikutuksiksi paikallisten mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon sekä ruokaan ja viiniin liittyviin oppimiskokemuksiin. Pitkäaikaisiksi vaikutuksiksi hän laskee paikallisyhteisön sosiaalisen ja tiedollisen pääoman kasvamisen sekä kulttuurisen monimuotoisuuden paremman ymmärtämisen.

Tapahtumissa paikallisille tarjoutuu mahdollisuuksia kokeilla erilaisia aktiviteetteja ja joskus ne rohkaisevat esimerkiksi uuden harrastuksen aloittamiseen. (McDonnell 1999, 21; O'Toole 2011, 17.) Tapahtumat tarjoavat myös luontevan tilaisuuden kannustaa paikallisia kartuttamaan hyvinvointiaan ja antaa heille siihen liittyvää tietoa. (Getz 2007, 341–342.) Kulttuuritapahtumissa myös paikallisten kiinnostus kulttuuria kohtaan voi lisääntyä, mikä saattaa johtaa uusien kulttuuriin liittyvien yhdistysten perustamiseen ja uusien, usein paikkakunnan kulttuuria ja historiaa ilmentävien kulttuurituotteiden, syntyyn (Rizzello ja Trono 2013, 174–175).

Erityisesti pienelle paikkakunnalle tuotu tapahtuma saattaa hyvin suunniteltuna muuttaa paikan imagoa, millä voi olla positiivisia vaikutuksia alueeseen ja sen yhteisöön. Parhaat onnistumisen mahdollisuudet ovat tilanteessa, jossa pienen paikkakunnan asukkaat, jotka tuntevat toisensa, ryhtyvät yhdessä järjestämään tapahtumaa ja rakentamaan samalla paikan imagoa. Tällaisessa tilanteessa tapahtuman vastuuhenkilö tai -ryhmä kuuluu yhteisöön, ja täten tiedonkulku on toimivaa ja yhteinen motivaatio kannustaa yhteisöä luomaan onnistunutta tapahtumaa, uudistamaan paikan imagoa ja vahvistamaan yhteisön identiteettiä. (Marques 2013, 86.) Tapahtuman perustaminen pienelle paikkakunnalle voi johtaa kasvavaan tunnettuuteen ja matkailijamäärien lisääntymiseen. Tapahtumien avulla saavutettava näkyvyys ja alueen kehittyminen voivat houkuttaa alueelle matkailijoiden ohella myös sijoittajia ja yrityksiä. Parhaassa tapauksessa muutokset voivat johtaa paikallisten yhteisöllisyyden, sosiaalisen kanssakäymisen ja kotiseutuylpeyden kohenemiseen sekä kokonaisvaltaiseen elämänlaadun paranemiseen. (Rizzello ja Trono 2013, 174–175.)

Quinn ja Wilks (2013, 16) toteavat, että viime aikoina tapahtumia ja niiden sosiokulttuurisia vaikutuksia on alettu tarkastella enenevässä määrin sosiaalisen pääoman käsitteen avulla. Heidän mielestään tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia pitäisikin tarkastella tutkimalla kokonaisvaltaisesti tapahtumien vaikutuksia erilaisiin sosiaalisiin verkostoihin, joissa yhteisön sosiaalinen pääoma näyttäytyy. Tapahtumat kartuttavat sosiaalista pääomaa, jos tapahtumajärjestäjät ottavat paikallisyhteisön ja -yritykset mukaan tapahtuman järjestämiseen ja mahdollistavat näin yhteisöllisyyden vahvistumisen (Lassila, Lindroth ja Rantanen 2013, 33).

Goldblatt (2011, 212) antaa käytännön esimerkkejä siitä, kuinka pienillä teoilla voidaan sitoa ulkopuolisen organisaationkin järjestämiä tapahtumia paikalliseen yhteisöön ja tehdä tapahtumasta paikallisiakin hyödyttävä. Hän esimerkiksi ehdottaa, että lähes millaiseen tapahtumaan tahansa voitaisiin pyytää mukaan paikallisia tahoja, kuten kutsua paikkakunnan opiskelijoita alan konferenssiin tai

ottaa ruoka- ja juomatarjoiluihin tai -kojuihin paikallisia tuotteita. Paikallisyhteisöä huomioimalla ja mukaan ottamalla voidaan samalla ainakin osittain varmistaa tapahtumalle jatkuvuutta, jos toimenpiteiden avulla saadaan paikalliset suhtautumaan tapahtumaa kohtaan suopeasti.

Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset ulottuvat koko paikallisyhteisöön – siis myös niihin, jotka eivät osallistu tapahtumiin. Tapahtumaan osallistuminen mahdollistaa kuitenkin vielä merkittävämpien sosiokulttuuristen vaikutusten synnyn. Yksilölliset vaikutukset ovat usein sitä voimakkaampia, mitä aktiivisemmin tapahtumaan osallistutaan. Aktiivisuuden taso on erilainen, jos henkilö on tapahtumassa katsojana, jos hän osallistuu tapahtuman ohjelmaan tai jos hän on jollain tapaa mukana järjestämässä tapahtumaa. (Hixson 2013, 203.)

Myös tapahtumia varten rakennetut fyysiset tilat ja paranneltu infrastruktuuri hyödyttävät paikallisia monin tavoin. O'Toole toteaa tapahtumien elävöittävän julkisia tiloja – ne voivat sekä saada olemassa olevia alueita ja paikkoja uuteen kukoistukseen että olla apuna uusien tilojen esittelyssä. Hänen mukaansa tapahtumat ovat paras keino esitellä paikallisille heidän asuinalueensa suomina mahdollisuuksia. Samoin erilaisia paikallisten käytettävissä olevia palveluita voidaan tuoda tapahtumissa esiin. Vähäiselle huomiolle jääneet tai uudet paikallisia hyödyttävät tilat ja palvelut voidaan siis esitellä paikallisväestölle tapahtuman yhteydessä ja näin ehkä lisätä niiden käyttöä. (O'Toole 2011, 16–17.)

Etenkin megaluokan tapahtumat tarjoavat hyvän mahdollisuuden urbaanien alueiden uudistamiseen ja kehittämiseen. Kaupungissa tapahtuvat muutokset voivat johtaa paikallisia asukkaita hyödyttävään kokonaisvaltaiseen alueen arvon ja käytettävyyden kohenemiseen. (Getz 2007, 341.) Esimerkiksi urheilutapahtuman vaatimia uusia tiloja suunniteltaessa täytyy kuitenkin tarkasti miettiä tilojen jatkokäyttömahdollisuudet. Suunnittelussa tulee katsoa kauas ja ottaa huomioon monet seikat, myös tiettyjen urheilulajien suosion mahdollinen hiipuminen tulevina vuosina. Tilojen tulisikin olla muunneltavissa siten, että niiden pitkäaikainen tehokas käyttö voidaan varmistaa. Uusien tilojen ja alueiden rakentaminen vaatii usein muutoksia myös infrastruktuuriin ja alueen palveluihin. Uusia tiloja ja niiden jatkokäyttöä sekä niiden vaatimaa alueellista tasonnostoa suunniteltaessa tulisi huomioida paikallisväestön tulotaso. Näin voidaan varmistua siitä, että alueen parannellut tilat ja palvelut ovat jatkossakin paikallisten käytettävissä eivätkä livu esimerkiksi hintojen nousun vuoksi paikallisten ulottumattomiin. Vain näin parannukset ja uudistukset voivat ylipäättään hyödyttää paikallisväestöä. (Masterman 2005, 71–74.)

Goldblatt (2011, 436) kertoo Lontoon saaneen isännöidä vuoden 2012 olympialaiset nimenomaan sillä perusteella, että se esitteli suunnitelman, jossa kerrottiin kuinka olympialaiset hyödyttäisivät paikallisyhteisöä kauaskantoisesti. Olympialaisten uutisoinnista (Olympic.org) päätellen tavoitteissa onnistuttiin. Kisojen vaatimat puitteet rakennettiin entiselle joutomaalle, ja alue muutettiin kisojen

jälkeen suosituksi, suurelta osin julkiseksi vapaa-ajan alueeksi, jonka pysyvät rakennelmat palvelevat niin tapahtumien järjestämipaikkoina kuin paikallisväestön edullisina liikuntatiloina. Alueen infrastruktuuri on parantunut, ja uusia viheralueita sekä asuinalueita palveluineen on syntynyt. Paikallisväestön liikunta-aktiivisuuden on raportoitu kohentuneen. Olympialaisten yhteydessä käynnistetyt koulutukseen liittyvät projektit ovat olleet onnistuneita, ja urheilijoiden lahjoittamat urheiluvälineet ja -vaatteet ovat ilahduttaneet kymmeniä tuhansia yhteisön vähäosaisia. Asialla on kuitenkin kääntopuolensa. Best (2010, 269) kertoo olympialaisten aiheuttamista protesteista, joissa otettiin esimerkiksi Sydneyssa voimakkaasti kantaa siihen, että olympialaisiin sijoitettavat julkiset varat olisi tärkeämpää käyttää vaikka koulutukseen, terveydenhoitoon tai ympäristön suojelemiseen. Lisäksi Frawley (2013, 105–106) toteaa, että monien olympialaisten osalta ei ole voitu jälkeenpäin osoittaa, että tapahtumalla olisi ollut pitkäaikaisia myönteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöihin. Hän peräänkuuluttaa kin lisää tutkimusta olympialaisten vaikutuksista, mikä on perusteltua, kun kyseessä on mittavia panostuksia vaativa tapahtuma.

On tärkeää huomata, etteivät mitkään tapahtumat luo automaattisesti positiivisia vaikutuksia yhteisöihin, vaan ne mahdollistavat myönteisten vaikutusten synnyn. On myös muistettava, että etenkin suuren luokan tapahtumissa on aina riski myös negatiivisten vaikutusten syntyyn. (Shone ja Parry 2004, 51, 54.) McDonnell ym. (1999, 22) toteavatkin, että mitä suurempi ja korkeaprofiilisempi tapahtuma on kyseessä, sitä suurempi on negatiivisten vaikutusten ilmenemisen mahdollisuus. Usein vaikutusten positiivisuus tai negatiivisuus riippuu myös arvioijan näkökulmasta (Getz 2007, 308).

Paikallisyhteisöä laajalti tapahtuman aikana koskettavia negatiivisia sosiokulttuurisia vaikutuksia ovat esimerkiksi melun ja liikenneruuhkan, pysäköintiongelmien tai ylipäättään väenpaljouden aiheuttama epämukavuus. Tapahtumapaikan tai paikallisyhteisön kantokyky olisi tärkeää ottaa huomioon tapahtumia suunniteltaessa. Runsas osallistujamäärä lisää tapahtumien vetovoimaa, mutta on varottava, ettei väenpaljous kasva kestävämmän suureksi. (Getz 2007, 30, 119; McDonnell ym. 1999, 23.)

Tapahtumien negatiivisiin sosiokulttuurisiin vaikutuksiin kuuluvat myös epäsuotava käyttäytyminen ja päihteiden käyttö tapahtumien yhteydessä. Etenkin suurissa tapahtumissa on lisäksi vaarana, että väenpaljoudessa syntyy aggressiivista, jopa rikollista käyttäytymistä. (Wagen ja White 2010, 13; McDonnell ym. 1993, 23.) Mason ja Beaumont-Kerridge (2004, 316) sanovat, että tappeluita, huliganismia ja muita vastaavia ongelmia on ilmennyt etenkin urheilutapahtumissa. On tärkeää tiedostaa, että mikäli tapahtumissa syntyviä negatiivisia ilmiöitä ei pystytä kontrolloimaan, ne saattavat leimata koko tapahtumaa ja viedä huomion tapahtuman alkuperäiseltä tarkoitukselta. Kontrollointi vaatii huolellista suunnittelua ja varotoimenpiteitä, kuten rajoituksia alkoholin hallussapitoon ja nauttimiseen. Suurista ihmisryhmistä aiheutuvia ongelmia voidaan ehkäistä ennalta myös tapahtumapaikan ja kulkuväylien oikeanlaisella suunnittelulla. (Getz 2007, 341; McDonnell ym. 1999, 23.)

Mason ja Beaumont-Kerridge (2004, 317–318) esittävät, että osa tapahtumien aikana ilmenevästä epäsuotavasta käyttäytymisestä selittyisi sillä, että etenkin paikalliset nuoret voivat käyttää tapahtumaa hyväkseen ja käyttäytyä tapahtuman turvin holtittomasti, nauttia liikaa päihteitä tai harjoittaa

vandalismia. Epäsuotava käytös voi Masonin ja Beaumont-Kerridgen mielestä johtua osin tapahtuman synnyttämästä yleisestä innostuksesta. Heidän kyynisemmän arvionsa mukaan ilmiötä voi selittää myös se, että nuoret arvelevat synn vierittyvän tapahtumakävijöiden niskaan. Tapahtumiin voi siis liittyä monenlaisia paikallisväestöä häiritseviä ilmiöitä. Vaikutukset voivat olla lieviä, mutta äärimmäisissä tapauksissa tapahtumien synnyttämät lieveilmiöt saavat niiden vaikutuspiirissä olevat paikalliset lähtemään pois kotoaan tapahtuman ajaksi välttyäkseen häiriöiltä. (Mason ja Beaumont-Kerridge 2004, 318.)

Kuvioon 3 on koottu yhteenvedoksi aiemmin käsiteltyjä asioita, jotka voivat lisääntyä, mahdollistua tai vahvistua yksilö- tai yhteisötasolla tapahtumien ansiosta tai niiden vuoksi. Samaan asiaan voi kohdistua positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia, riippuen siitä, kuinka tapahtuma on järjestetty ja kuinka paikalliset kokevat vaikutukset. On myös muistettava, että osa paikallisista voi nähdä samat ilmiöt myönteisinä, osa kielteisinä.

KUVIO 3. Tapahtumien positiivisia ja negatiivisia sosiokulttuurisia vaikutuksia.

4.2.1 Paikallisten suhtautuminen tapahtumiin

McDonnell ym. (1999, 22) toteavat paikallisten usein arvostavan tapahtumien aikaansaamaa hyvää tunnelmaa sekä pidemmällä aikavälillä odotettavissa olevia paikkaan ja imagoon kohdistuvia positiivisia vaikutuksia siinä määrin, että ovat valmiita sietämään tapahtuman mahdollisesti aiheuttamaa väliaikaista epämukavuutta. Kuten Getz (2007, 196) sanoo, nekin paikalliset, jotka eivät ole lainkaan kiinnostuneita tapahtumasta, saattavat saada siitä mielihyvää, mikäli huomioivat tapahtuman aiheuttamat positiiviset vaikutukset ja sen paikallisissa herättämän ylpeydentunteen.

Se, miten tapahtuma on järjestetty ja miten paikalliset ottavat sen vastaan, määrittää lopulta tapahtuman vaikutukset paikallisyhteisöön (Shone ja Parry 2004, 5). Toki on tärkeää huomata, etteivät

suinkaan kaikki paikalliset koe tapahtumien vaikutuksia samoin, vaan siinä voi olla suuria eroja. Cheng ja Jarvis (2010, 95) käyttävät tästä esimerkkinä paikallisten suhtautumista formulakisojen aiheuttamaan meluun. He toteavat, että se osa väestöstä, joka on innostunut autourheilusta, ei todennäköisesti koe autojen ääniä lainkaan häiritseviksi, koska he ovat tottuneet liittämään nämä äänet kisojen tuomaan jännitykseen ja kokevat ne siis positiivisena. Ne paikalliset, jotka taas eivät ole lainkaan kiinnostuneita autourheilusta, saattavat kokea samat äänet hyvinkin häiritseviksi. Jokainen yhteisössä elävä yksilö arvioi ja arvottaa tapahtumat sekä niiden vaikutukset omalla tavallaan, henkilökohtaisen maailmankuvansa pohjalta (Derrett 2004, 47). Toisaalta, kuten Meng ja Li (2011, 96) muistuttavat, yksilö voi myös asettaa yhteisön yleisen edun oman etunsa edelle ja näin olla myönteinen tapahtumaa kohtaan, vaikka se aiheuttaisi epämukavuutta hänelle itselleen.

Rátz ja Puczkó (2002, 135) huomauttavat, että paikallisten asennoituminen voi joskus olla negatiivista sen vuoksi, ettei heillä ole tietoa saavutettavista hyödyistä. Asennoitumiseen vaikuttavat myös media ja sen välittämä tieto tai mielikuvat. Medialla voi olla voimakas vaikutus siihen, miten paikalliset näkevät tietyn tapahtuman sekä tapahtuman vaikutukset (Getz 2007, 304).

Derrett (2004, 33) toteaa, että paikallisyhteisö suhtautuu tapahtumaan sitä suopeammin, mitä enemmän sen nähdään kumpuavan paikallisuudesta. Tiettyyn paikkaan keinotekoisesti perustetut tapahtumat voivat aiheuttaa paikallisten keskuudessa vastarintaa. Enenevässä määrin ajatellaankin, että tapahtumien tulisi ilmentää paikallisyhteisön näkemystä itsestään ja alueestaan. Masterman (2005, 77) huomauttaa, että tapahtumien tulisi kuvastaa todellista paikalliskulttuuria jo sen vuoksi, että näin tapahtuman jälkeensä jättämä perintö edistää tätä todellista kulttuuria ja mahdollistaa kauaskantoiset sosiokulttuuriset vaikutukset.

Sosiaalisen vaihdon teoria (social exchange theory) perustuu sille ajatukselle, että sosiaalisessa kanssakäymisessä odotetaan ja saadaan palkitsevia reaktioita. Toisin kuin perinteisessä kaupankäynnissä, tämä perustuu vapaaseen henkilökohtaiseen päätöksentekoon ja arviointiin siitä, mitkä ovat odotetut kulut tai haitat ja mitkä toisaalta hyödyt. Teoriaa voidaan tapahtumien näkökulmasta tulkita niin, että paikalliset asukkaat arvioivat tapahtumien vaikutuksia positiivisiksi tai negatiivisiksi sen mukaan, mitkä ovat tapahtumien odotetut hyödyt ja haitat. Yksilöt, jotka kokevat, että saavutettavat hyödyt ovat merkittävämpiä kuin aiheutuvat haitat, suhtautuvat todennäköisesti tapahtumaan positiivisesti, vaikka tiedostaisivatkin tapahtumasta aiheutuvat negatiiviset ilmiöt. Paikalliset siis pyrkivät maksimaalisen hyödyn sijaan ennemminkin etsimään tyydyttävää hyötyjen ja haittojen tasapainoa. Tämä teoria selittää sitä, miksi tapahtumista hyötyvät henkilöt näkevät ne yleensä positiivisessa valossa, kun taas henkilöt, jotka eivät koe hyötyvänsä tapahtumasta, ovat usein kriittisempiä niitä kohtaan. (Getz 2007, 72.)

Paikallisten tulisi kokea tapahtumasta saatavan hyödyn olevan niin suuri, että se kattaa tapahtuman vaatimat kulut sekä paikallisten kokeman epämukavuuden ja saa vielä paikalliset suhtautumaan vierailijoihin ystävällisesti ja vieraanvaraisesti (Meng ja Li 2011, 95–96). Mikäli odotukset eivät toteudu, eli mikäli henkilö kokee saavutettavan hyödyn jääneen liian pieneksi hänen antamaansa panostukseen nähden, se vaikuttaa hänen suhtautumiseensa tapahtumaan tai tapahtumiin tulevaisuudessa (Cheng ja Jarvis 2010, 95).

Sosiaalisen vaihdon teorian mukaisesti voisi olettaa, että tapahtumia järjestävät tai muutoin tapahtumiin työnsä tai harrastuksensa puolesta sidoksissa olevat henkilöt arvioisivat tapahtumien vaikutuksia positiivisemmin kuin ne, jotka eivät ole samalla tavoin tekemisissä tapahtumien kanssa. Kuitenkin Cheng ja Jarvis (2010, 102) ovat todenneet hieman yllättäen, että heidän tutkimaansa Formula-tapahtumaan työnsä puolesta sidoksissa olevat henkilöt arvioivat tapahtuman negatiivisia vaikutuksia, kuten melua ja ruuhkaisuutta, hieman muita ankarammin. Cheng ja Jarvis päättelivät tämän johtuvan ehkä siitä, että tapahtumassa tai tapahtumaan liittyvissä palveluissa työskentelevät eivät voi työnsä vuoksi lähteä halutessaan pois tapahtuma-alueelta yhtä vapaasti kuin muu väestö.

4.2.2 Aikaisempi tutkimus

Tapahtumien vaikutuksia tarkasteltaessa on yleensä painotettu taloudellisia vaikutuksia. Getzin mielestä taloudellisten vaikutusten liiallinen korostaminen on johtanut sosiaalisten, kulttuuristen ja ympäristöllisten vaikutusten sekä niiden tutkimisen heikkoon tuntemukseen. Hän jopa toteaa, että näiden vaikutusten tuntemuksessa on ”valtava aukko”. (Getz 2007, 379, 389.) Liu (2013, 983) ilmaisee sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimuksen olevan niin vähäistä, että niitä on tehty ”vain kourallinen”.

McDonnell ym. (1999, 20) arvelevat taloudellisiin vaikutuksiin keskittyneen tutkimuksen johtuvan toisaalta siitä, että tapahtumien tulee pysyä niille asetetuissa budjeteissa, joten taloudellista puolta on välttämätöntä seurata, ja toisaalta siitä, että kaikista vaikutuksista nimenomaan taloudellisia on helpointa tutkia. Mason ja Beaumont-Kerridge (2004, 315) esittävät syynä olevan joskus myös sen, että taloudellisten vaikutusten tutkiminen tuottaa miellyttävämpiä tuloksia. Heidän mielestään tämä voi olla syy jättää sosiokulttuuriset vaikutukset liian vähälle huomiolle etenkin silloin, kun tapahtuman tiedetään aiheuttaneen negatiivisia ilmiöitä. Small, Edwards ja Sheridan (2005, 66) toteavat, että tapahtumien suosion kasvaessa myös tarve sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimiseen on kuitenkin väistämättä nousussa. Heidän näkemyksensä mukaan sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimisen vähäisyys ei johdu siitä, ettäkö asiaa ei olisi pidetty tarpeellisena, vaan siitä, että vaikutusten mittaaminen koetaan vaikeaksi niiden aineettomuuden ja abstraktiuden takia. Getz (2005, 78) sanoo, että myös tapahtumien taloudellisia vaikutuksia on haastavaa arvioida, mutta hänkin toteaa, että sosiokulttuuristen vaikutusten tutkiminen on vielä vaikeampaa.

Mason huomauttaa, että sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimisessa on vaikeaa erottaa, missä määrin tietyt muutokset johtuvat jonkin ilmiön sosiokulttuurisista vaikutuksista ja kuinka paljon muista kehitykseen vaikuttavista tekijöistä. Tutkimus on haastavaa myös siksi, että vaikutuksista saadaan tietoa lähinnä henkilöiltä, joita ne koskettavat. Henkilöiltä itseltään saatu tutkimustieto on aina subjektiivista, ja sitä on vaikeampaa tulkita kuin numeerisia faktoja. (Mason 2008, 62.)

Chen (2011, 109) on huomannut, että nekin tutkimukset, joita tapahtumien sosiokulttuurisista vaikutuksista paikallisyhteisöihin on tehty, ovat pääsääntöisesti keskittyneet tutkimaan yhtä tapahtumaa kerrallaan ja niissä on yleensä tarkasteltu suuria tapahtumia. Hän toteaa yksittäisten tapahtumien tutkimuksen antaneen paljon käyttökelpoista tietoa, mutta kannustaa enemmän tutkimaan jonkin alueen tapahtumia kokonaisuutena, koska se antaisi esimerkiksi päättäjille paremman kokonaiskäsityksen alueen tapahtumamatkailusta ja tuottaisi arvokasta tietoa matkailun kehittämisen parissa työskenteleville.

Mair ja Whitford (2013, 15) ovat selvittäneet tapahtuma-alan ammattilaisten näkemyksiä siitä, miltä osin tapahtumat vaativat lisää tutkimusta. Tärkeimmäksi tulevaisuuden tutkimuskohteeksi valikoitui tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia kartoittava tutkimus. Small ym. (2005, 67) muistuttavat, että sosiokulttuuristen vaikutusten tutkiminen onkin tärkeää myös tapahtumajärjestäjien kannalta: vaikka tapahtuma menestyisi taloudellisesti hyvin, negatiivisten sosiokulttuuristen vaikutusten myötä muotoutuva paikallisväestön vastustus saattaa pilata tapahtuman potentiaalisen menestyksen. Lisäksi, kuten Wilks (2013, 2) huomauttaa, tapahtumajärjestäjien olisi hyvä pystyä esittämään tapahtumansa sosiokulttuuriset vaikutukset perustellakseen paikallisyhteisölle koituvat hyödyt ja saadaksesen julkisia avustuksia tai yhteistyökumppaneita. Myös Getz (2007, 379) nostaa tapahtumien sosiokulttuuristen vaikutusten tutkimisen yhdeksi tärkeimmistä tapahtumiin liittyvistä tutkimusaiheista.

Suomessakin tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia selvittänyttä tutkimusta on tehty vähän, mutta yksi hyvä esimerkki sellaisesta on Joensuun yliopiston hallinnoima ESS vaikuttaa – tapahtumien vaikutusten arviointihanke (2007), jonka tavoitteena oli kehittää pilottimalli tapahtumien alueellisten vaikutusten tutkimiseen. Pilottitutkimukseen osallistui 12 itäsuomalaista tapahtumaa. Tutkimuksessa huomioitiin niin sosiokulttuuriset kuin taloudellisetkin vaikutukset. Vaikutuksia tarkasteltiin viiden sidosryhmän näkökulmasta: tapahtumajärjestäjän, tapahtuman kävijöiden, paikallisyrittäjien, paikallisväestön ja päättäjien. Tutkimusmallia kehitettiin edelleen vuosina 2008–2009 toteutetussa East Side Story – Puhtia itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeessa, jossa tutkittiin vielä viittä itäsuomalaista tapahtumaa. Lisäksi kyselylomakkeita kehitettiin ja täydennettiin jatkohankkeessa. Hankkeiden lopputuloksena syntyi FEETiksi (Finnish Event Evaluation Tool) nimetty työkalu, jolla voidaan tutkia tapahtumien alueellisia vaikutuksia. (Mikkonen ym. 2008, 8-9; Mikkonen ym. 2009, 4-6.) Hankkeissa tehtyjä tutkimuksia esitellään seuraavaksi lyhyesti ja tämän työn tutkimusaiheen vuoksi ainoastaan paikallisväestökyselyn ja vain pohjoissavolaisten tapahtumien osalta.

ESS vaikuttaa -hankkeen tutkimuksen kohteena oli 12 keskenään erilaista ja erikokoista tapahtumaa Itä-Suomesta. Pohjois-Savosta mukana olivat kuopiolaiset ANTI – Contemporary Art Festival ja Kirjakantti sekä Varkauden Vekara-Varkaus. Tapahtumien paikallisväestökyselyssä painotettiin sosiokulttuurisia vaikutuksia. Paikallisille esitettiin kysymyksiä imagollisista ja taloudellisista vaikutuksista sekä väittämiä, joilla selvitettiin heidän mielipiteitään muun muassa tapahtumien vaikutuksista asukkaiden viihtyvyyteen ja harrastusmahdollisuuksiin sekä paikallisten yhteenkuuluvuuteen. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisillä lomakkeilla. Kirjakantti-tapahtumaa ja ANTI-festivaalia koskevista kyselyistä oli uutiset ja linkit Kuopion kaupungin ja Savon Sanomien sivustoilla. Lisäksi Savon Sanomissa julkaistiin ilmoitukset tutkimuksista. Vekara-Varkaus-tapahtumaa koskevasta kyselystä oli uutinen ja linkki Varkauden kaupungin ja Radio Varkauden sivustoilla. Mikkonen ym. toteavat, että paikallisväestökyselyn osalta oli haasteellisinta löytää sopiva sivusto, jonka avulla tieto kyselystä olisi tavoittanut paikalliset. He myös kertovat, että kyselyihin vastasivat lähinnä ne henkilöt, joilla oli tapahtumasta painava negatiivinen tai positiivinen mielipide. Paikallisväestökyselyjen aineistot jäivät hankkeen tutkimuksissa osittain valitettavan pieniksi. ANTI-festivaalin ja Kirjakantin osalta vastauksia saatiin 10 kappaletta kumpaankin tapahtumaan. Vekara-Varkauden osalta vastauksia kertyi 44 kappaletta. Kuten Mikkonen ym. toteavat, liian pienen aineiston vuoksi tuloksia ei voida yleistää, eikä tuloksia sen vuoksi esitellä tässä työssä. (Mikkonen ym. 2008, 9, 23–26, 29–30, 46–47)

East Side Story – Puhtia itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeessa tutkituista tapahtumista Kuopion taiteiden juhla oli ainoa pohjoissavolainen tapahtuma. Sähköisesti toteutettua paikallisväestökyselyä pyrittiin tässä tutkimuksessa levittämään tehokkaammin kuin ESS-vaikuttaa -hankkeen tutkimuksissa: paikallisille jaettiin tutkimuksesta kertovia lentolehtisiä kauppojen edustoilla ja torilla, Facebookin Kuopio-ryhmän sivulle lisättiin linkki tutkimukseen ja kaupungin suuria työnantajia oli pyydetty välittämään tietoa tutkimuksesta organisaatiossaan. Näistä toimenpiteistä huolimatta paikallisväestökyselyn vastausmäärä jäi pieneksi: vain 24 henkilöä vastasi kyselyyn. Nämäkin tulokset eivät siis ole yleistettävissä, eikä tässä esitellä tarkemmin tutkimuksessa saatuja tuloksia. (Mikkonen ja Pasanen 2009, 41.)

FEET-menetelmässä sosiokulttuurisia vaikutuksia kartoitetaan selvittämällä paikallisväestön, yritysten ja päättäjien mielipiteitä seuraavista osa-alueista: tapahtuman vaikutus paikalliseen infrastruktuuriin ja palveluihin, tapahtuman vaikutus paikkakunnan imagoon, tapahtuman vaikutus asukkaiden viihtyvyyteen ja harrastusmahdollisuuksiin, tapahtuman vaikutus paikallisten yhteenkuuluvuuteen ja identiteettiin, tapahtuman vaikutukset ympäristöön sekä tapahtuman muut sosiaaliset vaikutukset. Mielipiteet selvitetään Likert-asteikkoisilla väittämillä. Jokaisen aihealueen loppuun vastaajat arvioivat kunkin vaikutuksen vahvuuden yleisellä tasolla ja perustelevat mielipiteensä avoimessa kysymyksessä. Mikkonen ym. toteavat, että kyselyihin on suotavaa tehdä tapahtumakohtaisia muutoksia, koska sama lomake ei sovi sellaisenaan erikokoisiin ja -sisältöisiin tapahtumiin. Aineiston analysoinnin osalta myös Mikkonen ym. ovat huomanneet haastavimmaksi osa-alueeksi sosiokulttuuriset vaikutukset. (Mikkonen ym. 2009, 7-10, 18–19.)

Vaikka hankkeissa toteutettuja tutkimuksia ei ole paikallisväestökyselyjen vähäisen aineiston vuoksi järkevää vertailla tässä työssä toteutetun tutkimuksen tuloksiin, oli hankkeissa kehitettyä lomaketta perusteltua hyödyntää. Monet tässä tutkimuksessa käytetyn lomakkeen sosiokulttuurisia vaikutuksia selvittäneistä väittämistä onkin muokattu FEET-menetelmässä käytettävän lomakkeen pohjalta, ja soveltuvilta osin käytettiin täsmälleen samoja väittämiä.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimustoiminnan voidaan katsoa jakautuvan empiiriseen ja teoreettiseen tutkimukseen. Empiirissä tutkimuksessa hyödynnetään teoreettisessa tutkimuksessa kehitettyjä menetelmiä, ja siihen kuuluvat niin kvantitatiiviset eli määrälliset kuin kvalitatiiviset eli laadulliset tutkimukset. Yhteistä näille on se, että empiirisen tutkimuksen pyrkimyksenä on vastauksen saaminen tutkimusongelmasta johdettuihin kysymyksiin. Tutkimuksen tavoitteen tarkka määrittely tutkimuksen suunnittelua aloitettaessa on tärkeää, koska menetelmävalinnat tehdään sen perusteella. On kuitenkin hyvä huomioida, että sopivia menetelmävaihtoehtoja on yleensä monia. Valinta joudutaankin usein tekemään muodostamalla kompromissi tutkimustavoitteiden ja käytettävissä olevien resurssien välillä. (Fowler 2002, 105; Heikkilä 2014, 12–13, 15.)

Empiiriset tutkimukset voidaan jakaa eri tyyppeihin muun muassa tutkimuksen tarkoituksen mukaan. Tarkoitusta kuvaillaan usein neljän piirteen perusteella: tutkimuksen voidaan sanoa olevan kartoitettava, selittävä, kuvaileva tai ennustava. Tutkimukseen voi myös sisältyä useita tarkoituksia. Kuvaileva tutkimus on empiirisen tutkimuksen perusmuoto. Siihen tarvitaan laaja aineisto, koska tulosten luotettavuus, tarkkuus ja yleistettävyyys ovat oleellisia kuvailevassa tutkimuksessa. Kuvailevan tutkimuksen tarkoituksena on yleensä esittää tarkkoja kuvauksia esimerkiksi tietyistä tilanteista, tai dokumentoida ilmiöiden keskeisiä piirteitä. (Heikkilä 2014, 13–14; Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2013, 138–139.)

Tässä työssä toteutettu tutkimus on empiirinen, kuvaileva tutkimus.

5.1 Tavoitteet

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia Pohjois-Savon alueella järjestettävillä tapahtumilla on alueen paikallisyhteisöön. Tarkoituksena oli tutkia kaikkien alueella järjestettävien tapahtumien vaikutuksia yleisesti. Lisäksi haluttiin selvittää, kuinka tärkeiksi erilaiset vuosittain alueella järjestettävät tapahtumat arvioidaan Pohjois-Savon alueen kannalta ja mitä tapahtumia vastaajat pitävät itselleen tärkeimpinä.

Tutkimuksessa pyritään yleensä esittämään tutkimuskysymys tai -kysymyksiä. Tutkimuksen lähtökohdan perusteella muodostuu tutkimuksen pääongelma, jossa yleensä hahmottuu koko tutkittava kokonaisuus. Pääongelmaa täsmentämällä voidaan määritellä mahdolliset alaongelmat, joiden avulla myös pääongelmaan vastaaminen helpottuu. Ongelmat esitetään yleensä kysymysmuotoisesti. Kysymyksen perusmuoto määräytyy tutkimuksen tarkoituksen mukaan. Kuvailevassa tutkimuksessa kysymysmuotona voi olla esimerkiksi ”miten” tai ”minkälainen”. (Hirsjärvi ym. 2013, 69, 126–128.) Tässä tutkimuksessa on vain yksi tutkimuskysymys: Millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia Pohjois-Savon alueella järjestettävillä tapahtumilla on alueen paikallisyhteisöön?

Kvantitatiivinen tutkimus sopii tilanteeseen, jossa selvitetään lukumääriä ja prosenttiosuuksia. Aineistoa kerätään yleensä tutkimuslomakkeilla, joilla on valmiit vastausvaihtoehdot. Ilmiöitä kuvataan numeerisen tiedon pohjalta, ja tutkimustuloksia voidaan havainnollistaa taulukoin ja kuvioin. Tarkoituksena on yleensä myös selvittää muuttujien välisiä riippuvuuksia. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavia tulee olla riittävän paljon, koska tutkimusaineistosta saatuja tuloksia pyritään yleistämään tutkittuja henkilöitä laajempaan joukkoon tilastollisen päättelyn keinoin. Kvantitatiivinen tutkimus antaa yleensä tietoa olemassa olevasta tilanteesta, mutta ei niinkään selvitä asioiden syitä. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla tutkimuskohdetta pyritään ymmärtämään syvällisemmin ja haetaan syitä asioille. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkittava joukko on yleensä pieni, mutta se analysoidaan tarkasti. Tutkimuksessa voidaan selvittää esimerkiksi kohderyhmän arvoja, asenteita ja tarpeita. Tutkimustuloksia ei ole kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkoitus yleistää tilastollisin keinoin. (Heikkilä 2014, 15.)

Tässä tutkimuksessa oli tavoitteena selvittää Pohjois-Savon asukkaiden näkemyksiä tapahtumien sosiokulttuurisista vaikutuksista. Tutkimukseen oli tärkeää saada suuri määrä vastaajia, ja tuloksien toivottiin olevan yleistettävissä koko Pohjois-Savon väestöön. Tästä syystä tutkimus päätettiin toteuttaa kvantitatiivisena.

5.2 Aineiston kerääminen

Hirsjärvi ym. (2013, 186) kannustavat aineistonkeruussa taloudellisiin ratkaisuihin ja käyttämään mahdollisuuksien mukaan valmiita aineistoja. Tutkittavasta aiheesta ei ollut valmiita aineistoja käytettävissä, joten havaintoaineisto päätettiin kerätä itse. Alkula, Pöntinen ja Ylöstalo (1994, 43) toteavat, että tutkimuskysymyksen ja käytössä olevien resurssien yhteensovittaminen määrittää kerättävän aineiston laajuuden, muodon ja laadun.

Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kvantitatiivisen tutkimuksen tavallisin aineistonkeruutapa eli kyselytutkimus, jota kutsutaan myös survey-tutkimukseksi (Vilkkä 2005, 7). Valinta perustui menetelmän tehokkuuteen: kyselytutkimukseen on mahdollista saada mukaan paljon henkilöitä ja heiltä voidaan kysyä kerralla monia asioita (Hirsjärvi ym. 2013, 193–195). Tässä tutkimuksessa yhden tutkijan täytyi tietyn aikataulun puitteissa tavoittaa mahdollisimman suuri joukko pohjoissavolaisia, joten kyselytutkimus oli selkeästi sopivin valinta. Aineistonkeruun kyselylomakkeella on todettu olevan tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa silloin, kun tutkittavia on paljon ja he ovat hajallaan laajalla alueella (Heikkilä 2014, 17; Vilkkä 2005, 73–74).

Kyselytutkimuksessa kaikilta vastaajilta kysytään täsmälleen samat asiat. Tämä tekee eri vastaajilta saadut vastaukset vertailukelpoisiksi. Kyselylomakkeen täyttävä vastaaja jää tuntemattomaksi, mikä on yksi kyselyn eduista, etenkin jos kysytään arkaluontoisia asioita. (Fowler 2002, 4, 63–64.) Tässä kyselyssä ei ollut äärimmäisen arkaluontoisia kysymyksiä, mutta monet kysymykset olivat kuitenkin

henkilökohtaisia ja koskivat vastaajan omaa elämää. Tästäkin syystä kysely oli tutkimukseen sopiva valinta.

Kyselytutkimuksessa on sen eduista huolimatta monia heikkouksia. Kyselyssä saatua tietoa arvioitaessa tulee muistaa, että ei voida tietää, kuinka vakavasti vastaajat ovat tutkimukseen suhtautuneet, miten onnistuneita vastausvaihtoehdot heidän mielestään ovat eikä sitä, ovatko vastaajat ylipäättään perehtyneet tutkittavaan asiaan. Myös kato eli vastaamattomuus on usein ongelmana kyselytutkimuksissa. (Hirsjärvi ym. 2013, 195.)

Kyselyn haittapuoliksi voi laskea myös sen, että hyvän lomakkeen laatiminen on haastavaa ja aikaa vievää. Siihen on kuitenkin syytä panostaa, koska tärkeiden kysymysten puuttuminen tai epäselvät käsitteet johtavat puutteelliseen tai virheelliseen aineistoon. (Alkula ym. 1994, 35.) Etenkin silloin, kun vastaajat täyttävät kyselylomaketta itse, on lomakkeen oltava selkeästi aseteltu ja hyvin toimiva. Vastausohjeiden tulee olla riittävät ja kysymysten mahdollisimman helposti vastattavia. Kysymykset ja niissä käytettävät sanamuodot tulee suunnitella huolella, ja siitäkin huolimatta osalla vastaajista on todennäköisesti vaikeuksia vastata kaikkein selkeimpiinkin kysymyksiin. Lomakkeen huolellisella ennakkosuunnittelulla pyritään muun muassa varmistamaan, että käytetyt sanavalinnat ovat mahdollisimman yksiselitteisiä. Jos käytetään termejä, jotka eri vastaajat voivat tulkita eri tavoin, tulee aineistoon väistämättä virheitä. (Fowler 2002, 78, 96, 111, 116)

Lomakkeen suunnitteluvaiheessa perehdyttiin aiheesta kirjoitettuun teoriaan ja aiemmin tehtyihin tutkimuksiin. Vilka (2005, 86) suosittelee vertailemaan aiemmin tehtyjä lomakkeita ja käyttämään omassa tutkimuksessa mahdollisuuksien mukaan aiemminkin käytettyjä kysymysmuotoja. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat vahvasti paikkasidonnaisia, mutta niihin liittyvät aikaisemmat tutkimukset ovat pääsääntöisesti kansainvälisiä. Lomakkeen laatimisen tueksi löytyi kuitenkin soveltuva aiemmissa tutkimuksissa käytetty lomake. Suunnittelun apuna käytettiin aiemmin esitellyn East Side Story – Puhtia itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeen yhteydessä laadittua paikallisväestökyselyn lomaketta. Tämä lomake oli suunniteltu itäsuomalaisia tapahtumia varten, joten hankkeessa tehdyn suunnittelutyön hyödyntäminen myös tämän työn tutkimuksessa oli järkevää. Lomaketta muokattiin tähän tutkimukseen sopivaksi ja laadittiin uusia, tässä tutkimuksessa tarpeellisia kysymyksiä. Monet sosiokulttuurisia vaikutuksia koskevat väittämät ovat kuitenkin yhteneväisiä tai samoja kuin hankkeessa suunnitellussa lomakkeessa.

Rajoituksia lomakkeessa esitettävälle kysymyksille aiheutti se, että tässä tutkimuksessa haluttiin saada tietoa yleisesti kaikkien Pohjois-Savon alueella järjestettävien tapahtumien vaikutuksista. Monet sellaiset kysymykset, jotka olisivat soveltuvia tutkittaessa yhden tapahtuman vaikutuksia, jouduttiin jättämään pois. Kysymysten suunnittelu oli muutoinkin haastavaa, koska kysymysten tuli olla sellaisia, että vastaaja voi vastata niihin kaikkia alueella järjestettäviä erilaisia tapahtumia ajatellen. Kaikissa tapahtumien vaikutuksia selvittävässä väittämässä kysymys esitettiin muodossa ”Mitä mieltä

olette yleisesti arvioiden...”. Tälläkin haluttiin korostaa sitä, että vastaajien tulisi valita vastausvaihtoehdot niin, että ne vastaavat hänen näkemystään tapahtumien vaikutuksista kokonaisuutena.

Koska tutkimusaiheena oli ilmiö, jonka aikaisempi tutkimus on vähäistä, olisi ollut houkuttelevaa kysyä asioita mahdollisimman laajasti. Tällöin tuloksena olisi kuitenkin ollut liian pitkä lomake, joten kysymysten määrää rajattiin. Kysymysten järjestys suunniteltiin johdonmukaiseksi, kysymykset numeroitiin juoksevassa järjestyksessä ja kysymyskokonaisuudet otsikoitiin. Näin pyrittiin lisäämään lomakkeen selkeyttä. Kysymykset etenivät helpommin vastattavista kysymyksistä henkilökohtaisempiin sosiokulttuurisia vaikutuksia selvittäviin kysymyksiin. Nämä toimenpiteet helpottavat lomakkeeseen vastaamista (Heikkilä 2014, 47).

Kun tutkimuksessa halutaan selvittää, kuinka vahvasti vastaaja eri asioista ajattelee, ovat asteikkomuotoiset kysymykset sopivia. Tässä kysymystyyppissä on vastausvaihtoehdoista muodostuva asteikko, joista tunnetuin on Likertin asteikko. Se on yleensä 5- tai 7-portainen, ja asteikon vaihtoehdot muodostavat nousevan tai laskevan skaalan. Kysymystyyppissä esitetään väittämiä, ja vastaaja valitsee asteikolta, miten voimakkaasti on samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. (Hirsjärvi ym. 2009, 198–200; Alkula ym. 1994, 130–134.) Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, millaisiksi vastaajat arvioivat tapahtumien vaikutuksia. Asteikkomuotoista kysymystä pidettiin sopivimpana, koska haluttiin tietää, kuinka vahvasti vastaajat ovat jotain mieltä. Lomakkeeseen tehtiin 5 -portaisessa Likertin asteikossa esitettyjä väittämiä, joiden vastausvaihtoehdot olivat ”samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä”, ”eri mieltä” ja ”ei samaa eikä eri mieltä”. Viimeinen, neutraali vaihtoehto otettiin mukaan siksi, että ihmisten on todettu vastaavan kysymyksiin, vaikkei heillä olisi-kaan mielipidettä kysyttävästä asiasta (Hirsjärvi ym. 2009, 203). Ketään ei haluttu tässä tutkimuksessa pakottaa antamaan mielipidettä, elleivät he ole siitä varmoja. Tämä olisi voinut vääristää tuloksia. Kysymyksissä oli muutamia väittämiä, jotka olivat lähellä toisiaan ja koskivat lähes samaa asiaa. Heikkilä (2014, 54) on suositellut esittämään useita samaa asiaa koskevia väittämiä, jotta vastaajien johdonmukaisuutta voidaan arvioida vastausten perusteella.

Asteikkomuotoisten kysymysten ohella lomakkeeseen tehtiin niin suljettuja, sekamuotoisia kuin avoimiakin kysymyksiä. Suljetut kysymykset ovat sopivia silloin, kun selvästi rajatut vastausvaihtoehdot tiedetään ennalta. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vaihtoehdoista on annettu valmiina ja osa on avoimia. Avoimen vaihtoehdon avulla saatetaan saada esiin näkökulmia, joita tutkija ei osannut ennalta ajatella. Avoimia kysymyksiä käytetään silloin, kun vastaajien valintamahdollisuuksia ei haluta rajoittaa. Avoimien vastausten käsittely on työlästä, mutta niiden avulla saadaan hyvin eri mielipiteet esiin. (Fowler 2002, 91; Heikkilä 2014, 47–50.)

Suljettuja kysymyksiä käytettiin sukupuolta ja syntymävuotta selvittävässä kysymyksissä. Muita taustamuuttujia tiedusteltiin sekamuotoisilla kysymyksillä, joissa oli monivalintavaihtoehtojen lisäksi mahdollisuus valita vaihtoehto ”muu, mikä?”. Osa taustamuuttujista, esimerkiksi työmarkkina-

asema, ovat niin monimuotoisia, ettei uskallettu olettaa valmiiden vaihtoehtojen olevan riittäviä jokaiselle vastaajalle. Vastaajille annettiin myös mahdollisuus tarkentaa vastauksiaan omin sanoin lähes jokaisen kysymyksen päätteeksi.

Kyselyyn vastaamisen osalta oli syytä olettaa, että siihen vastaavat mieluiten tapahtumista kiinnostuneet eli esimerkiksi ne henkilöt, jotka ovat mukana tapahtumien järjestämisessä, muutoin sidoksissa tapahtumiin tai käyvät usein tapahtumissa. Tätä oletusta tuki East Side Story -hankkeessa toteutetuissa tutkimuksissa tehty huomio siitä, että kyselyihin vastasivat lähinnä ne, joilla oli painava positiivinen tai negatiivinen mielipide tapahtumasta. Siksi mukaan otettiin kysymys, jolla pyrittiin selvittämään sitä, onko vastaaja jollain tapaa sitoutunut tapahtumiin ja sitä, kuinka aktiivisesti hän käy tapahtumissa. Tämä kysymys muotoiltiin monivalintakysymykseksi, jossa vastaaja sai valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. Jos vastaaja oli esimerkiksi työnsä puolesta sidoksissa tapahtumiin ja lisäksi osallistui tapahtumiin tapahtumakävijänä, hän pystyi valitsemaan molemmat vaihtoehdot.

Kyselyssä haluttiin myös selvittää, kuinka tärkeinä erilaisia Pohjois-Savossa vuosittain järjestettäviä tapahtumia pidettiin alueen kannalta. Lähtökohtana tämän kysymyksen mukaan ottamiselle oli se, että koska muutoin kyselyssä käsitellään kaikkia tapahtumia kokonaisuutena, tämän kysymyksen arveltiin antavan tietoa siitä, millaisia tapahtumia vastaajat pitivät tärkeinä. Kysymykseen päätettiin tehdä valmis listaus, jossa on osa alueen tapahtumista. Vastaajien tuli yleisesti arvioiden kertoa mielipiteensä siitä, kuinka tärkeitä ne ovat Pohjois-Savon alueelle. Valmiiksi nimetyt tapahtumat valittiin vuosittain järjestettävistä tapahtumista ja valinnassa pyrittiin ottamaan huomioon se, että listauksessa olisi alueen suurimpien tapahtumien lisäksi erilaisia tapahtumia eri puolilta Pohjois-Savoaa. Alueen kannalta tärkeimpiin tapahtumiin oli myös mahdollista valita jokin tapahtuma listauksen ulkopuolelta ("Joku muu, mikä?"). Tällä haluttiin tarkistaa, onko valmiiksi tehdystä listauksesta jätetty pois jokin sellainen tapahtuma, joka saa paljon mainintoja ja jota pidetään ilmeisen tärkeänä. Tapahtumia arvioitiin valitsemalla kunkin tapahtuman osalta omaa mielipidettä vastaava tärkeyden aste vaihtoehdoista "Erittäin tärkeä / Jokseenkin tärkeä / Ei kovin tärkeä / Ei tärkeä". Vastausvaihtoehto "En osaa sanoa" oli tässä kysymyksessä oleellinen, koska muutoin joidenkin tapahtumien osalta olisi saatettu valita vaihtoehto "Ei tärkeä" vain siksi, etteivät ne ole tuttuja vastaajalle.

Vastaajille itselleen tärkeimpiä tapahtumia selvitettiin myös. Tämä tehtiin avoimella kysymyksellä, jossa vastaajia pyydettiin nimeämään enintään kolme itselleen tärkeintä tapahtumaa. Tämä kysymys jätettiin kokonaan avoimeksi siksi, että haluttiin selvittää vastaajien todelliset näkemykset itselleen merkityksellisistä tapahtumista. Edes osittain valmiiden vaihtoehtojen arveltiin johdattelevan vastaajia valitsemaan jokin ehdotetuista tapahtumista.

Lomakkeen saatekirje tai saatesanat ennen kysymyksiä voivat ratkaista, ryhtyykö vastaaja täyttämään lomaketta (Heikkilä 2014, 59). Motivoinnin ohella saatteen on tarkoitus antaa vastaajalle tarpeelliset tiedot tutkimuksesta. Vastaajat osallistuvat tutkimuksiin vapaaehtoisesti, ja heidän on jo

eettisyyden nimissä saatava ennen vastaamista tietää, mistä tutkimuksessa on kysymys (Fowler 2002, 148). Tämän tutkimuksen lomakkeeseen kirjoitettiin saatesanat, joissa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja tausta sekä vastaamiseen kuluva aika. Saatesanoissa kerrottiin myös mahdollisuudesta osallistua arvontaan ja ilmoitettiin vastaamisen tapahtuvan anonyymisti. Arvontaa varten tarvittavat yhteystiedot kerättiin erillisellä kyselylomakkeella, jolle sai halutessaan jatkaa varsinaisen kyselyn lopuksi tarjotusta linkistä. Erillisellä lomakkeella pystyttiin varmistamaan se, ettei vastauksia ja yhteystietoja voida yhdistää toisiinsa. Arvontaan osallistuneiden kesken arvottiin kyselyn päätyttyä Kuopion kaupunginorkesterin vapaakortteja, Kuopion kaupunginteatterin ystävälippuja sekä Kuopio-aiheisia tuotepalkintoja. Arvonta toteutettiin hyödyntämällä Excel-ohjelman satunnaisluvun arvontatoimintoa.

Eryteisesti kyselylomakkeet, jotka vastaajat täyttävät itsenäisesti, on tärkeää testata ennen kyselyn aloittamista. Testaamisella pyritään huomaamaan puutteet tai ongelmat, joita lomakkeen laatija ei ole havainnut lomaketta suunnitellessaan. Tarkoituksena on myös varmistaa, että kysymykset ja vastausohjeet ovat yksiselitteisiä ja ymmärrettäviä sekä tarkistaa, kuinka paljon lomakkeen täyttäminen vie aikaa. Fowler suosittelee, että testauksen suorittaisi useamman kymmenen hengen ryhmä. (Fowler 2002, 113–115.) Toisaalta Vilkan (2005, 88) mielestä riittää, että lomakkeen täyttää ja arvioi muutama perusjoukkoa vastaava ihminen. Tässä tutkimuksessa vain kolme testihenkilöä täytti kyselylomakkeen ennen kuin kysely julkaistiin, mutta he perehtyivät tehtävään huolellisesti. Samalla varmistettiin, että internetlomake oli kaikilta osin toimiva. Testihenkilöiltä saatiin parannusehdotus, jonka avulla selkeytettiin työmarkkina-asemaa selvittävää kysymystä yksiselitteisemmäksi. Muutoin lomakkeesta saatiin testihenkilöiltä hyvää palautetta, ja he kokivat vastaamisen helpoksi ja lomakkeen selkeäksi. Tutkimuksessa käytetty kyselylomake on liitteenä (LIITE 1).

Valittaessa aineistonkeruutapaa tulee huomioida perusjoukon erityispiirteet, tutkimuksen aihe ja käytettävissä olevat resurssit (Fowler 2002, 58). Tässä tutkimuksessa aineistoa kerättiin ainoastaan internetkyselynä sähköisellä, Webropol-ohjelmalla tehdyllä lomakkeella. Internetkysely on nopea tiedonkeruutapa ja sopiva silloin, kun kaikille perusjoukon jäsenistä saadaan tieto kyselystä (Heikkilä 2014, 66). Tähän pyrittiin julkaisemalla tietoa ja linkki kyselystä mahdollisimman monessa paikallisväestön käyttämässä kanavassa. Internetkyselyn suurimpiin ongelmiin kuuluu se, että internetiä käyttämättömät rajautuvat tutkimuksen ulkopuolelle (Fowler 2002, 74). Teoriassa voidaan sanoa, että kaikilla pohjoissavolaisilla on mahdollisuus internetin käyttöön esimerkiksi kirjastoissa, mutta käytännössä nykyäänkin on henkilöitä, jotka eivät käytä internetiä lainkaan. Puutteistaan huolimatta internetkysely valittiin aineistonkeruuseen, koska se oli aikataulun ja käytettävissä olevien resurssien puolesta soveltuvin keino saada mahdollisimman paljon vastauksia.

Sähköisen aineistonkeruun ohella oli valmistauduttu suorittamaan kyselyä tarvittaessa myös paperilomakkein tai jakelemaan sähköisestä kyselystä informoivia lentolehtisiä. Vastauksia kertyi kuitenkin sähköisen lomakkeen avulla niin hyvin, ettei näitä katsottu tarpeelliseksi. Kyselystä informoitiin useita eri organisaatioita ja tahoja ja pyydettiin niitä jakamaan tietoa kyselystä omissa verkostois-

saan. Kyselylinkin levityksessä saatiinkin arvokasta apua useilta eri tahoilta ja henkilöiltä, jotka jakoi-
vat tietoa kyselystä niin sähköpostitse omissa organisaatioissaan kuin sosiaalisessa mediassa. Tär-
keimpiä kanavia olivat varmasti Kuopion kaupungin verkkosivut ja sosiaalisen median kanavat sekä
Maakunnallisen markkinointihankkeen kanavat, joiden avulla tietoa tutkimuksesta levitettiin muihin
Pohjois-Savon kuntiin.

Kysely oli vastattavissa kesäkuusta marraskuuhun vuonna 2014. Tänä aikana kyselystä levitettiin eri
kanavissa tietoa muutamaan kertaan. Vastauksia kertyi yhteensä 263 kappaletta. Tutkija esitteli tut-
kimustulokset Kuopion kaupungin järjestämässä tapahtumaseminaarissa huhtikuussa 2015.

5.3 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa käytettiin Webropol-, Webropol Professional Statistics- ja Excel-ohjelmia.
Analysointi aloitettiin tarkistamalla aineisto. Tarkistuksessa varmistetaan, ettei analysoitavassa ai-
neistossa ole puutteita tai selkeitä virheitä (Fowler 2002, 38). Tarkistuksessa todettiin, että kysy-
myksiin oli vastattu johdonmukaisesti ja kattavasti eikä yhtäkään lomaketta jouduttu hylkäämään.

Avoimet vastaukset käsiteltiin manuaalisesti siirtämällä vastaukset Exceliin ja hyödyntämällä Exceliä
tarvittavissa laskutoimituksissa. Vastaajan asuinpaikkaa kysyttiin avoimella kysymyksellä, ja kaikki
samaa kaupunkiin kuuluvat maininnat laskettiin yhteen. Myös tapahtumien tärkeyttä selvittävässä
kysymyksissä käsiteltiin alueen kannalta tärkeiden tapahtumien osalta vaihtoehtoon ”muu, mikä”
annetut maininnat sekä vastaajalle itselleen tärkeimmät kolme tapahtumaa manuaalisesti. Jokainen
mainittu tapahtuma pidettiin omana ryhmänään ja laskettiin, montako mainintaa kukin tapahtuma
saa. Itselle tärkeimmissä tapahtumissa sijoille 1, 2 ja 3 arvotetut tapahtumat säilytettiin näillä sijoilla
ja laskettiin, kuinka monta ensimmäisen, toisen ja kolmannen sijan mainintaa kukin tapahtuma saa.

Pohjois-Savon alueelle tärkeimpiä tapahtumia selvittävä kysymys analysoitiin muuttamalla Likertin
asteikon vastausvaihtoehdot numeerisiksi niin, että ”erittäin tärkeä” sai arvon 4, ”jokseenkin tärkeä”
arvon 3, ”Ei kovin tärkeä” arvon 2 ja ”Ei tärkeä” arvon 1. ”En osaa sanoa” -vaihtoehdolle ei annettu
numeerista arvoa, koska vaihtoehdolla ei ollut merkitystä järjestettäessä tapahtumia vastausten mu-
kaiseen järjestykseen. Näin laskettiin keskiarvot sille, kuinka tärkeiksi eri tapahtumat arvioitiin ja
saatiin tapahtumat järjestettyä tärkeysjärjestykseen vastausten mukaisesti.

Ristiintaulukoinnit ja tilastollinen testaus

Taustamuuttujien mahdollista vaikutusta varsinaisiin tutkimusmuuttujiin selvitettiin tekemällä ristiin-
taulukointeja, joilla voidaan selvittää kahden muuttujan välistä yhteyttä. Ristiintaulukoinnit tehtiin
ensiksi kaikista taustamuuttujista, jotta voitiin tarkastella, minkä muuttujien välillä yhteyksiä mahdol-
lisesti ilmenee. Ainoastaan asuinpaikkaa ei käytetty ristiintaulukoinneissa lainkaan sen vuoksi, että
muualta kuin Kuopiosta saatiin vastauksia hyvin vähän ja ryhmät olivat liian erikokoiset keskenään.

Taustamuuttujista ainoastaan vastaajan iällä näytti olevan selkeää yhteyttä mielipidemuuttujiin eli tutkimuksen aiheen kannalta tärkeimpiin kysymyksiin, joilla selvitettiin sosiokulttuurisia vaikutuksia. Muiden taustamuuttujien osalta vastaukset jakautuivat varsin tasaisesti eri ryhmiä vertailtaessa.

Ikäjakaumissa nuorimpien ja iäkkäimpien ryhmät olivat alun perin niin pieniä, ettei ryhmien vertailu olisi ollut luotettavaa. Tästä syystä päätettiin ristiintaulukointeja varten yhdistää kaikista nuorimmat toiseksi nuorempien ryhmään ja iäkkäimmät toiseksi iäkkäimpien ryhmään. Tässä hyödynnettiin Webropol Professional Statistics -ohjelmaa. Ääripäiden ryhmät oli luontevaa yhdistää ja näin saatiin kaikista ikäryhmistä paremmin vertailukelpoiset keskenään. Kuten Heikkilä toteaa, muuttujien arvoja voidaan yhdistellä, mikäli frekvenssit ovat liian pieniä. Liian pienissä ryhmissä on selkeä riski sille, että mahdollisesti havaittavat erot ja yhteydet johtuvat yksittäisistä mielipiteistä. Ryhmiä vertailtaessa tulisi jokaisessa ryhmässä olla vähintään 30 henkilöä. (Heikkilä 2014, 43–44.)

Tilastollisen testaamisen avulla selvitetään, voidaanko ristiintaulukoinnilla saatuja tuloksia yleistää koko perusjoukkoon. Kahden muuttujan välisen riippuvuuden tulee olla tilastollisesti merkitsevä, jotta tuloksen voidaan ajatella olevan yleistettävissä. Tuolloinkaan testaamisella ei saada täyttä varmuutta siitä, että tulos pätee koko perusjoukossa. Tilastollinen testi kuitenkin auttaa tekemään päätöksen siitä, arvioiko tulosten olevan yleistettävissä vai ei. Tässä tutkimuksessa parametristen keskiarvotestien ehdot eivät olleet voimassa, joten tilastollisen merkitsevyyden varmistamiseen valikoitui Kruskal-Wallis testin testi, joka sopii myös järjestysasteikon, kuten Likertin asteikon, muuttujille. (Heikkilä 2014, 198, 181, 217.)

Ristiintaulukointien jälkeen tarkistettiin Kruskal-Wallis testin avulla, poikkeavatko eri ikäryhmien vastaukset toisistaan tilastollisesti merkitsevästi. Riskitasoksi valittiin 10 %, mikä tarkoittaa sitä, että ainoastaan ne ristiintaulukoinnit, joissa on alle 10 %:n erehtymisriski, huomioitiin ja esitellään tuloksissa. Testaamisen avulla voitiin vain kahden väittämän osalta todeta tilastollisesti merkitseviä eroja eri ikäryhmien vastauksissa. Ristiintaulukoinnit esitellään näiden osalta tutkimustuloksissa väittämien yhteydessä.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Taustakysymykset

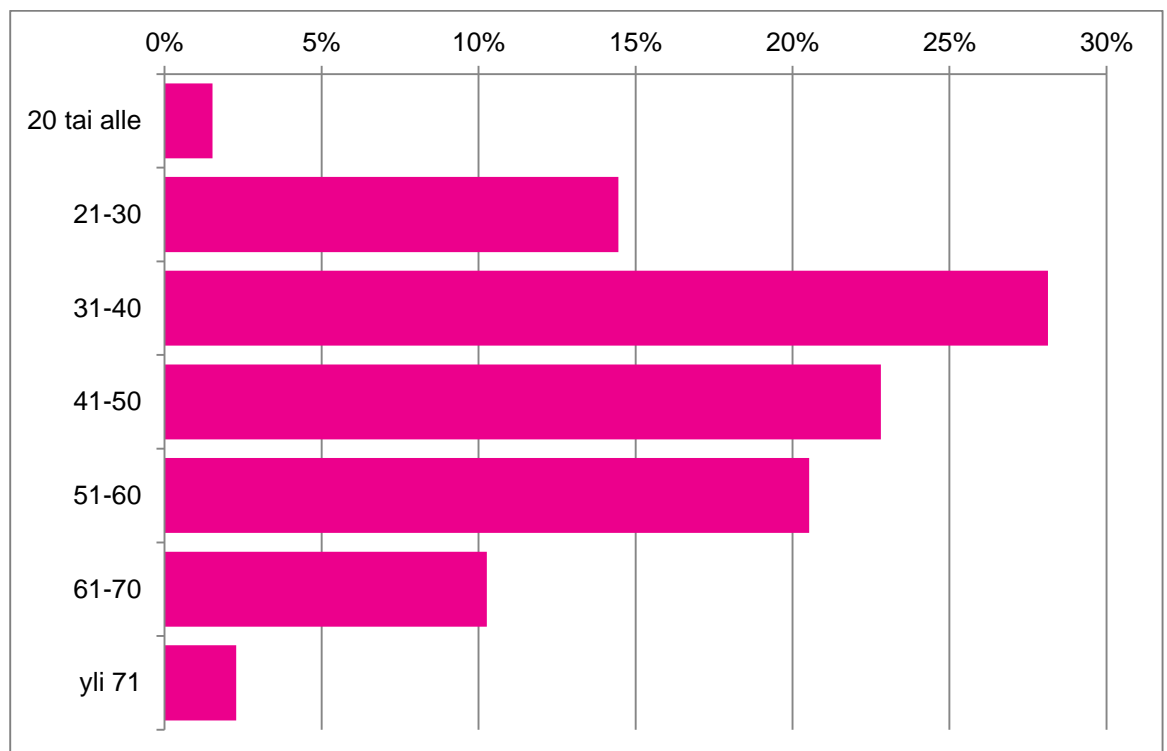
Taustakysymyksissä selvitettiin vastaajien sukupuoli, ikä, asuinpaikka, kotitalouden koko, koulutustausta ja työmarkkina-asema. Mikäli vastanneiden joukko olisi taustoiltaan vahvasti perusjoukosta poikkeava, se vaikuttaisi tulosten yleistettävyyteen. Taustoja haluttiin selvittää myös sen vuoksi, että ristiintaulukointien avulla voitaisiin selvittää eri taustamuuttujien mahdolliset vaikutukset vastauksiin.

Sukupuoli

Selkeä enemmistö kyselyyn vastanneista oli naisia. Kaikkiaan 172 naista (65,6 %) ja 90 (34,4 %) miestä vastasi kyselyyn. Yksi vastaaja ei ilmoittanut sukupuoltaan.

Ikä

Ilahduttavan monenikäiset vastasivat kyselyyn (kuvio 4). Tosin vain 4 henkilöä (1,5 %) oli 20-vuotiaita tai nuorempia. 21–30-vuotiaita oli 14,4 %, 31–40-vuotiaita 28,1 %, 41–50-vuotiaita 22,8 %, 51–60-vuotiaita 20,5 % ja 61–70-vuotiaita 10,3 % vastanneista. Yli 71-vuotiaita oli vain 6 (2,3 %).

KUVIO 4. Vastaajien ikä ($n=263$).

Asuinpaikka

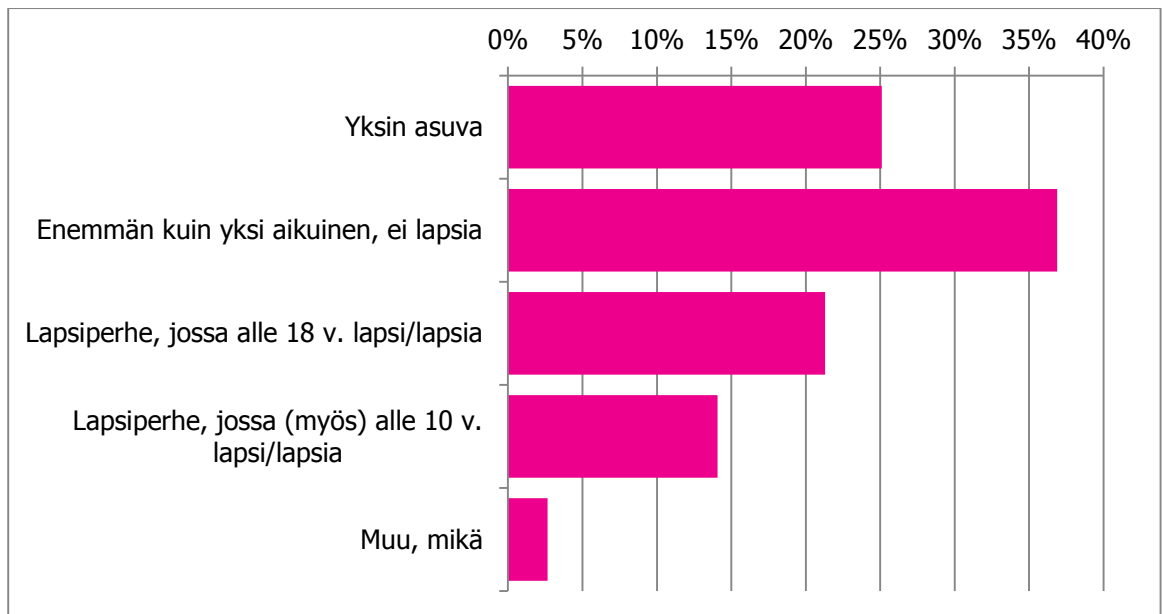
Asuinpaikkansa ilmoitti yhteensä 257 vastaajaa. Heistä 220 oli kuopiolaisia (joista 12 vastaajaa oli tarkentanut asuinpaikakseen Nilsin ja 3 vastaajaa Karttulan). Siilinjärveltä vastaajia oli 12 ja Varkaudesta 1. Muista Pohjois-Savon kunnista tai taajamista saatiin yhteensä 11 vastausta. Näistä vastaajista 2 oli Juankoskelta ja 2 Suonenjoelta. Lapinlahdella, Keiteleellä, Sonkajärvellä, Rautalammilla, Kaavilla, Kiuruvedellä ja Varpaisjärvellä asui kussakin 1 vastaaja.

Kyselyyn oli vastannut 13 kyselyn aikana Pohjois-Savon ulkopuolella asuvaa henkilöä. Heistä osa tarkensi olevansa kotoisin Kuopiosta mutta asuvansa nyt muualla. Nämä henkilöt päätettiin ottaa mukaan tutkimukseen. Tässä työssä ei paikallisyhteisön rajana pidetty ainoastaan maantieteellisiä rajoja, vaan siihen ymmärrettiin kuuluvan myös niiden maantieteellisten rajojen ulkopuolella asuvien, jotka tuntevat kuuluvansa yhteisöön. Muualla asuvat yhdistettiin kuopiolaisten ryhmään, vaikka kaikki eivät tarkentaneet, mistä päin Pohjois-Savoa he ovat kotoisin tai mikä muu kytkös heillä on Pohjois-Savon alueeseen. Muiden vastanneiden perusteella Kuopio arveltiin todennäköisimmäksi paikaksi ja valittiin sillä perusteella. Kuopiolaisten määräksi tuli näin yhteensä 233 henkilöä, ja muualta Pohjois-Savosta vastaajia oli yhteensä 24.

Kotitalouden koko

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kotitaloutensa koko sen mukaan, mikä oli vastaushetken tilanne. Näin haluttiin selvittää esimerkiksi se, onko taloudessa lapsia. Kysymyksessä tarkennettiin myös sitä, onko perheessä ainoastaan isompia (10–18 v.) lapsia vai myös (tai ainoastaan) alle 10-vuotiaita.

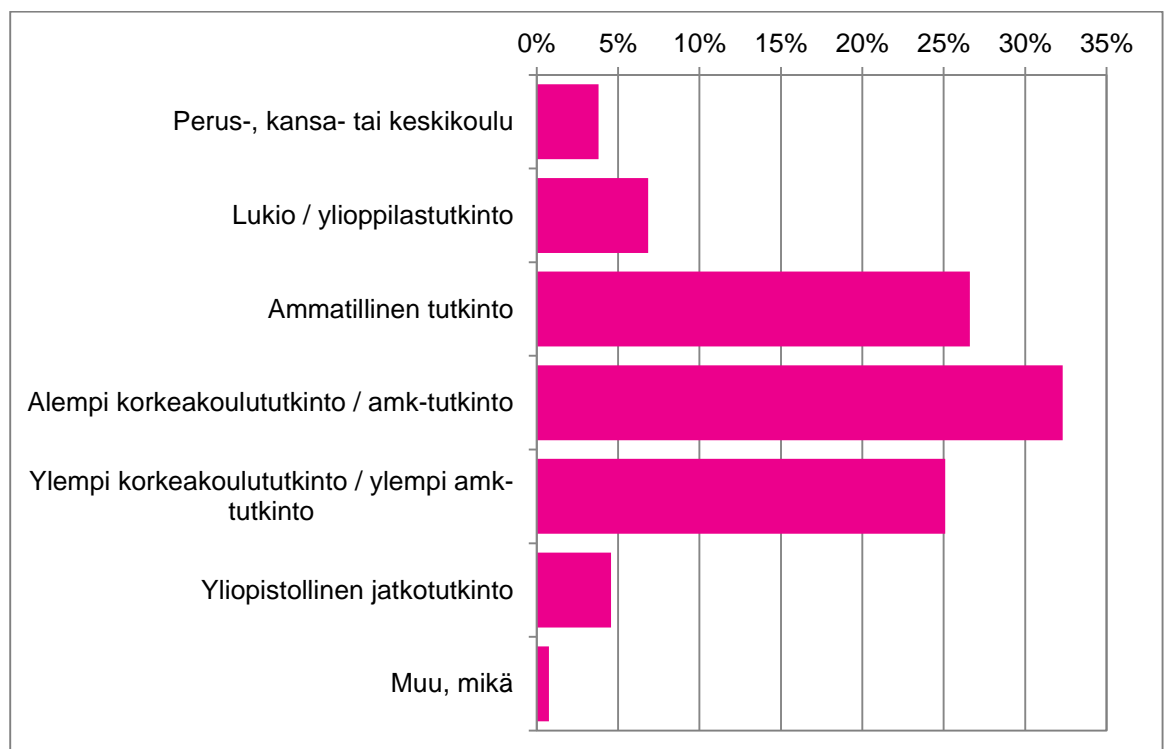
Neljäsosa vastanneista (25,1 %) asui yksin. Yli kolmasosa vastanneista (36,9 %) asui kotitaloudessa, jossa on useampi kuin yksi aikuinen ja ei alle 18-vuotiaita lapsia. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi kaksin asuvat pariskunnat sekä taloudet, joissa kotona asuu yli 18-vuotiaita lapsia. Vastanneista hieman yli viidesosa (21,3 %) ilmoitti, että heidän taloudestaan on alle 18-vuotiaita lapsia. Myös tai ainoastaan alle 10-vuotiaita lapsia oli vastanneista 14,1 %:n kotitaloudessa. Vastaajista 7 henkilöä (2,7 %) valitsi vaihtoehdon ”muu, mikä”. (kuvio 5.) Tämän vaihtoehdon valinneet antoivat tarkennuksen sanallisesti. Nämäkin vastaukset olisi sijoittaa valmiisiin vastausvaihtoehtoihin: yksi kertoi asuvansa yhden aikuisen ja kahden alle 10-vuotiaan lapsen kotitaloudessa, kaksi vastaajaa asui kaksin 10–18 -vuotiaan lapsensa kanssa, yksi asui kaksin puolisonsa kanssa, kaksi puolisonsa ja yli 18-vuotiaan lapsensa kanssa ja yksi kimppekämpässä.

KUVIO 5. Kotitalouden koko ($n=263$).

Koulutustausta

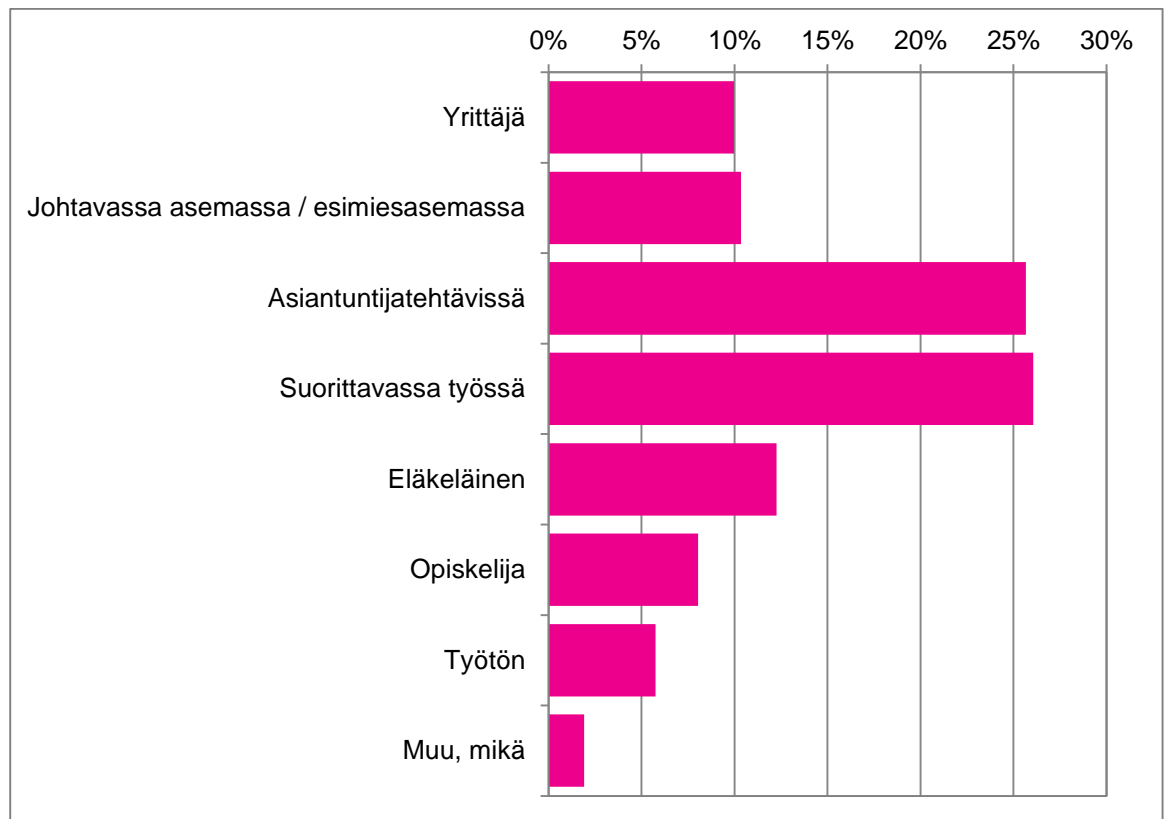
Vastaajilta kysyttiin heidän koulutustaastaan (kuvio 6). 10 henkilöä (3,8 %) oli käynyt perus-, kansa- tai keskikoulun. Lukion oli suorittanut 6,8 % ja ammatillisen tutkinnon yli neljäsosa (26,6 %) vastaajista. Alemman korkeakoulututkinnon tai amk-tutkinnon suorittaneita oli noin kolmasosa (32,3 %), ylemmän korkeakoulututkinnon tai yamk-tutkinnon suorittaneita neljäsosa (25,1 %) ja yliopistollisen jatkotutkinnon suorittaneita 4,6 % vastaajista. Vaihtoehdon ”muu, mikä” valitsi 2 henkilöä (0,8 %). Toinen oli peruskoulussa ja toinen oli suorittanut yhdistetyn yo- ja ammatillisen tutkinnon.

KUVIO 6. Ylin suoritettu koulutus ($n=263$).

Työmarkkina-asema

Vastaajien työmarkkina-asemaa tiedusteltiin myös (kuvio 7). Vastanneista oli kymmenesosa (10 %) yrittäjiä, noin kymmenesosa (10,3 %) johtavassa tai esimiesasemassa, noin neljäsosa (25,7 %) asiantuntijatehtävissä ja hieman yli neljäsosa (26,1 %) suorittavassa työssä. Eläkeläisiä oli vastanneista yli kymmenesosa (12,3 %), opiskelijoita alle kymmenesosa (8 %) ja työttömiä 15 henkilöä (5,7 %). ”Muu, mikä” -vaihtoehdon valitsi 5 vastaajaa (1,9 %). Heistä yksi ilmoitti olevansa opettaja, yksi oli osa-aikainen säätiön sihteeri, yksi oli hoitovapaalla, yksi opiskeli ja teki samalla suorittavaa työtä ja yhdellä oli taiteilija-apuraha.

KUVIO 7. Työmarkkina-asema ($n=261$).

6.2 Osallistuminen ja sitoutuneisuus tapahtumiin

Huomattava osa vastaajista oli jollain tapaa sidoksissa tapahtumiin, kuten kuviosta 8 voidaan todeta. 18,3 % ilmoitti olevansa vahvasti sidoksissa oman harrastuksensa tai perheenjäsenensä harrastuksen kautta ja samoin 18,3 % ilmoitti olevansa työnsä puolesta vahvasti sidoksissa johonkin tapahtumaan tai joihinkin tapahtumiin. Jopa 31,2 % vastanneista eli lähes kolmasosa oli mukana järjestämässä jotakin tapahtumaa tai joitakin tapahtumia.

Kuviosta 8 nähdään myös, että vastaajat olivat lisäksi aktiivisia tapahtumissa kävijöitä: lähes puolet vastanneista (47,1 %) kertoi käyvänsä tapahtumissa useita kertoja vuodessa ja 37,6 % sanoi käyvänsä tapahtumissa muutaman kerran vuodessa. Vain 4,2 % ilmoitti, ettei käy tapahtumissa juuri

koskaan. Tässä on hyvä huomata, että vastaajat ovat saattaneet mieltää tapahtumat eri tavoin. Osa on saattanut ajatella tapahtumilla tarkoitettavan lähinnä suuria järjestettyjä, ohjelmallisia tapahtumia, kun taas osa on varmasti mieltänyt tapahtumiksi esimerkiksi urheilupelit, vaihtuvat näyttelyt sekä markkinat – kuten oli tarkoituskin.

Vaikka suurin osa vastaajista kävi tapahtumissa säännöllisesti, oli joukossa myös vähemmän tai ei juuri koskaan tapahtumissa käyviä. Kysymykseen annetut avoimet tarkennukset kuvaavat vastaajien erilaisia lähtökohtia tapahtumiin osallistumiselle:

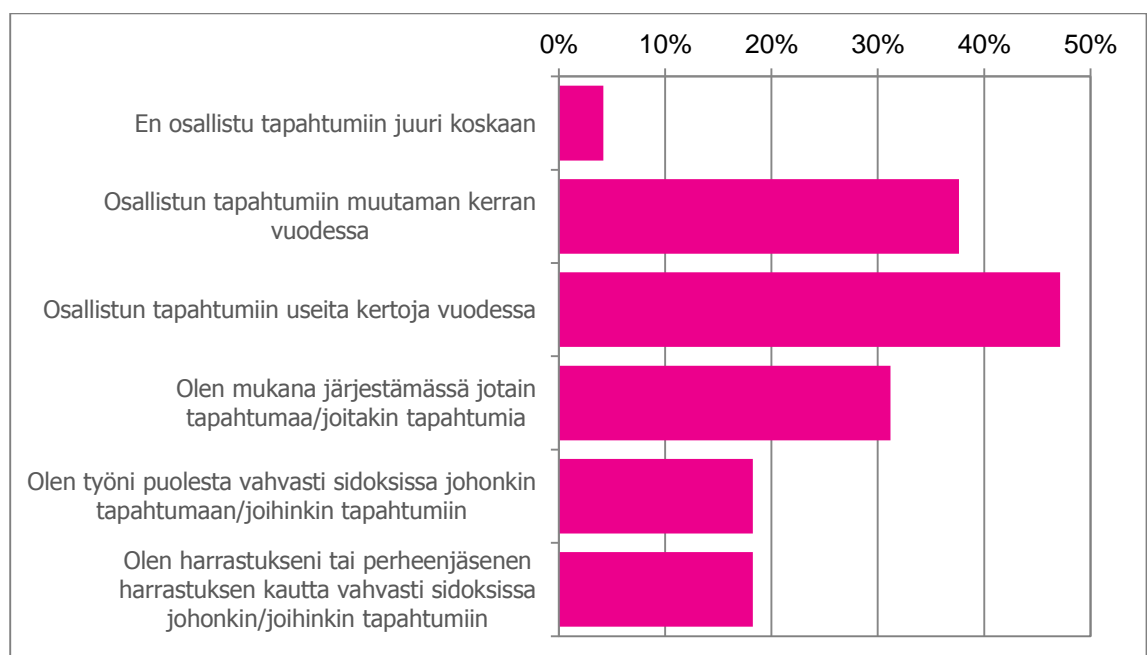
”Työmarkkinatuella ei harrasteta kulttuuria, johtuen aivan liian korkeista pääsymaksuista!”

”Pyrin osallistumaan kaikkiin minua kiinnostaviin tapahtumiin.”

”Ei ole juurikaan tapahtumia minulle tai lapsiperheille joihin olisimme kiinnostuneita menemään tai niillä olisi meille jotain annettavaa.”

”Osallistumme koko perheen voimin sekä talvi- että kesätapahtumiin.”

Tässä kysymyksessä tulee huomioida se, että vastaajalle annettiin mahdollisuus valita useampi kuin yksi vaihtoehto. Sama henkilö on voinut esimerkiksi ilmoittaa olevansa mukana järjestämässä jotain tapahtumaa ja osallistuvansa tapahtumiin useita kertoja vuodessa. Tästä syystä valittujen vaihtoehtojen määrät ovat niin suuret. Vastanneiden kokonaismäärä oli 263, eli jokainen vastaaja valitsi ainakin yhden vaihtoehdon. Tapahtumiin osallistumiseen liittyviä valintoja tehtiin 234 kappaletta, eli niin moni kysymykseen vastanneista ilmoitti, kuinka aktiivisesti osallistuu tapahtumiin. Sitoutuneisuuteen (työn, harrastuksen tai järjestämisen kautta) liittyviä vaihtoehtoja valittiin 178 kertaa, mikä tarkoittaa, että niin moni oli jollain tavalla sidoksissa tapahtumiin.

KUVIO 8. Osallistuminen ja sitoutuneisuus tapahtumiin ($n=263$)

6.3 Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset

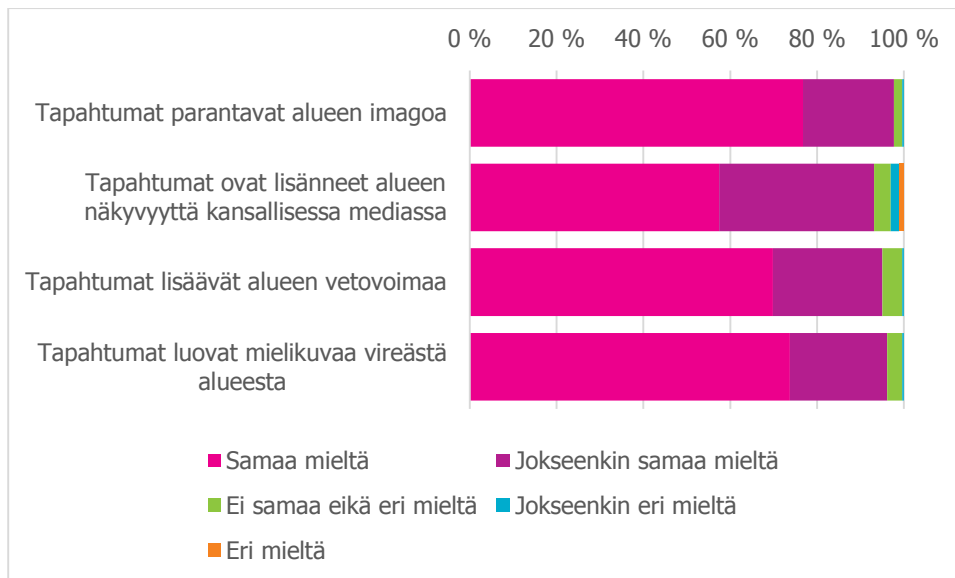
Tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia selvitettiin väittämällä, jotka oli jaoteltu kolmeen aihealueeseen: alueen imagoon, asukkaiden viihtyvyyteen ja paikallisten yhteenkuuluvuuteen liittyviin väittämiin.

Alueen imago

Tapahtumien vaikutuksia imagoseikkoihin selvittävässä kysymyksessä esitettiin neljä positiivista väittämää. Väittämät on esitelty kuviossa 9. Vastanneiden mielestä tapahtumilla oli positiivisia vaikutuksia alueen imagoon. Yli kolme neljäsosaa (76,7 %) vastanneista oli samaa mieltä sen kanssa, että tapahtumat parantavat alueen imagoa. Jokseenkin samaa mieltä oli hieman yli viidesosa (21 %) vastanneista. Tapahtumien arvioitiin myös luovan mielikuvaa vireästä alueesta. Lähes kolme neljäsosaa vastanneista oli tämän väittämän kanssa samaa mieltä (73,7 %) ja jokseenkin samaa mieltä oli yli viidesosa (22,4 %) vastanneista. Tapahtumien nähtiin myös lisäävän alueen vetovoimaa, koska tämän väittämän kanssa samaa mieltä oli 69,8 % ja jokseenkin samaa mieltä neljäsosa (25,2 %) vastanneista.

Hieman enemmän erimielisyyttä vastanneiden välillä näkyi väittämässä, jonka mukaan tapahtumat ovat lisänneet alueen näkyvyyttä kansallisessa mediassa, vaikka tämänkin osalta tapahtumien vaikutukset arvioitiin varsin positiivisiksi. Samaa mieltä väittämän kanssa oli 57,5 % ja jokseenkin samaa mieltä 35,6 % vastanneista. Vain muutamat olivat tämänkään väittämän kanssa eri mieltä tai edes valitsivat neutraalin vaihtoehdon.

Avoimissa kommentteissa vastauksiaan tarkentaneista moni totesi näiden seikkojen riippuvan tapahtumasta. Yksi tämän tutkimuksen haasteista, jonka arveltiin vaikuttavan myös siihen, kuinka hyvin vastaajat pystyvät kysymyksiin vastaamaan, oli nimenomaan se, että tutkitaan kaikkien alueella järjestettävien tapahtumien vaikutuksia. Tämä on varmasti aiheuttanut hankaluuksia vastaamisessa, koska erilaisilla tapahtumilla on toki erilaiset vaikutukset.

KUVIO 9. Alueen imago ($n=259-262$)

Asukkaiden viihtyvyys

Tässä kysymyksessä esitettiin 7 positiivista ja 4 negatiivista väittämää, jotka koskivat tapahtumien vaikutuksia vastaajien sekä paikallisyhteisön elämään. Tulokset esitetään järjestyksessä niin, että väittämät, joiden kanssa oltiin eniten samaa mieltä, käsitellään ensin. Kuten kuviosta 10 voidaan todeta, positiivisten väittämien kanssa oltiin pitkälti samaa mieltä ja negatiivisten väittämien kanssa eri mieltä. Väittämiä lyhennettiin kuviota 10 varten.

Vastaajat olivat vahvimmin samaa mieltä väittämän ”Paikkakunnan elämä on vilkkaampaa tapahtumien aikana” kanssa. Jopa kolme neljäsosaa (74,5 %) oli samaa mieltä ja miltei yksi neljäsosa (24,3 %) jokseenkin samaa mieltä tämän kanssa. Tapahtumien siis arvioitiin varsin selvästi vilkastuttavan paikkakunnan elämää. Tämä voisi olla joidenkin mielestä negatiivinen ilmiö, mutta muiden tutkimustulosten perusteella on syytä olettaa, että vilkastuminen koettiin positiiviseksi asiaksi.

Väittämän ”Tapahtumat luovat harrastus- ja esiintymismahdollisuuksia” kanssa samaa mieltä oli selvästi yli puolet (54,4 %) vastanneista ja jokseenkin samaa mieltä yli kolmasosa (34,9 %). Tapahtumien arvioitiin siis luovan harrastus- ja esiintymismahdollisuuksia. Hyvin samansuuntaisia tuloksia saatiin väittämään ”Tapahtumat tekevät alueesta houkuttelevamman asuinpaikan”. Tämän väittämän kanssa oli samaa mieltä hieman yli puolet (52,9 %) ja jokseenkin samaa mieltä selvästi yli kolmasosa (34,9 %) vastanneista. Tämän väittämän osalta on huomionarvoista, että edellä esitetyissä alueen imagoon liittyvissä väittämässä tapahtumien vaikutus alueen vetovoimaan arvioitiin varsin suureksi. Kuitenkaan väittäjä siitä, että tapahtumat tekisivät alueesta houkuttelevamman asuinpaikan, ei saanut yhtä vahvaa kannatusta. Tästä voidaan päätellä, että tapahtumien arvioitiin lisäävän enemmän alueen matkailullista vetovoimaa kuin muuttopäätöksiin vaikuttavaa vetovoimaa.

Väittämällä ”Tapahtumat parantavat elämänlaatua ja asumisen viihtyvyyttä” haluttiin selvittää tapahtumien vaikutusta nimenomaan vastaajan omaan elämään. Puolet vastaajista (49,8 %) oli samaa mieltä ja jopa 41,4 % jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Voidaan siis kiistatta todeta, että tähän kyselyyn vastanneet kokivat tapahtumien parantavan omaa elämänlaatua ja asumisensa viihtyvyyttä.

Väittämien ”Tapahtumat luovat työmahdollisuuksia” (samaa mieltä 45,2 % ja jokseenkin samaa mieltä 33,5 %) ja ”Tapahtumat parantavat paikallisten toimeentulomahdollisuuksia” (samaa mieltä 44,5 % ja jokseenkin samaa mieltä 35,7 %) kanssa oltiin pääsääntöisesti samaa mieltä, mutta melko moni valitsi näiden väittämien kohdalla vaihtoehdon ”ei samaa eikä eri mieltä”. Kummankin väittämän kohdalla 14,1 % vastanneista päätyi tähän neutraaliin vastausvaihtoehtoon. Syytä tälle selvitettiin perehtymällä avoimiin kommentteihin. Niiden perusteella vaikuttaa siltä, että jonkinlaisia työ- ja toimeentulomahdollisuuksia kyllä arvioitiin syntyvän, mutta niitä ei pidetty niin merkittävinä, että väittämän kanssa olisi kuitenkaan oltu samaa mieltä. Eräs vastaaja sanoi, että työmahdollisuudet ovat lyhytkestoisia ja pienipalkkaisia eivätkä kerrytä verotuloja. Toisessa kommentissa todetaan seuraavaa: ”...Eivät välttämättä lisää työmahdollisuuksia kuin keikkatyönä esim. opiskelijoille tai yrittäjille. Samoin toimeentulomahdollisuuksien parantuminen, yrittäjille varmaankin, mutta eivät vaikuta muiden asukkaiden toimeentuloon”.

Positiivisista väittämistä oltiin kaikkein vähiten samaa mieltä väittämän ”Tapahtumat antavat minulle mahdollisuuden kokeilla uusia asioita” kanssa. Kuitenkin selvästi yli kolmannes (37,6 %) oli samaa mieltä tämänkin väittämän kanssa. Tämän väittämän kanssa oltiin toisaalta kaikista positiivista väittämistä eniten jokseenkin samaa mieltä, koska melkein puolet (43,3 %) vastanneista valitsi tämän vaihtoehdon. Neutraalin kannan otti tämän väittämän kohdalla 13,7 % vastanneista. Syytä ”ei samaa eikä eri mieltä” vaihtoehdon valinnalle pyrittiin tämänkin väittämän kohdalla selvittämään avoimien kommenttien avulla. Niistä ei kuitenkaan saatu selitystä tälle. Voi olla, että kysymykseen olisi ollut helpompi vastata, mikäli kysymyksessä ei olisi käytetty ”minulle”-muotoa. Ehkä moni vastaaja arvioi tapahtumien tarjoavan yleisesti arvioiden mahdollisuuksia uuden kokeilemiseen, mutta eivät ole itse kokeilleet uusia asioita tapahtumien yhteydessä. Toisaalta väittämässä puhutaan mahdollisuudesta eikä varsinaisesta uusien asioiden kokeilemisestä, joten tämä oletus voi olla väärä. Voi toki myös olla, että ”uusien asioiden kokeileminen” oli liian epämääräinen ilmaisu, eivätkä vastaajat olleet varmoja, mitä sillä tarkoitetaan.

Seuraavana esitellään negatiiviset väittämät järjestettyinä niin, että väittämät, joiden kanssa oltiin eniten samaa mieltä, esitellään ensin. Kuten kuviosta 10 voidaan todeta, oltiin negatiivisten väittämien kanssa enemmän eri mieltä kuin samaa mieltä, eli jokaisen väittämän kohdalla suurempi osa vastaajista arvioi, ettei väittämä pidä paikkaansa eikä siis kokenut tapahtumien aiheuttavan esitettyjä negatiivisia ilmiöitä.

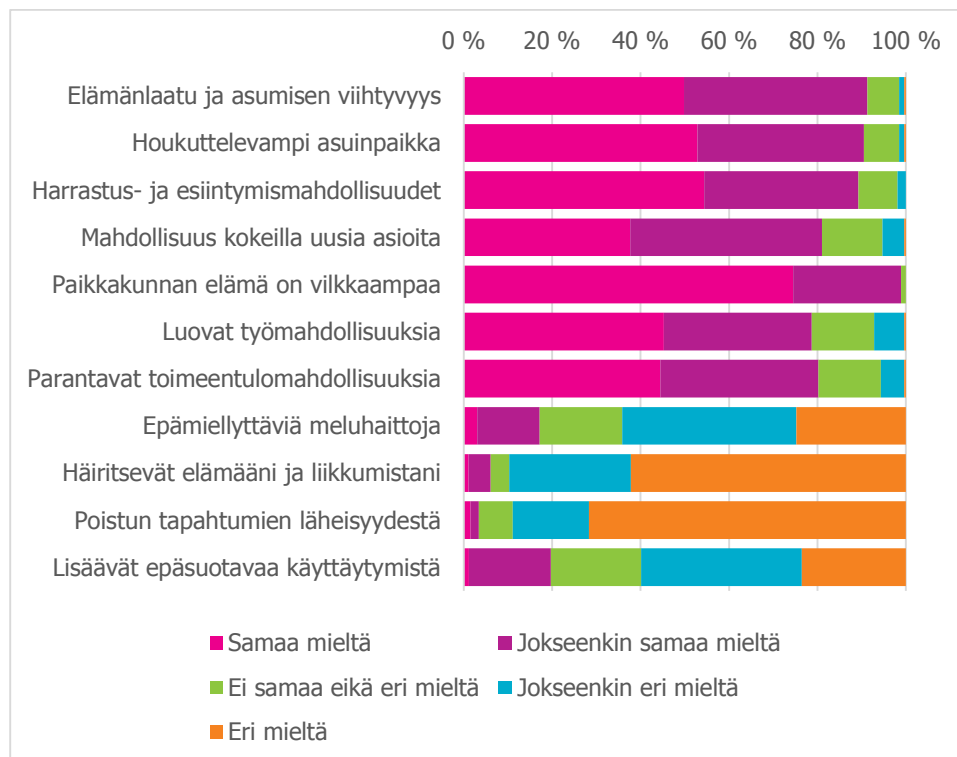
Eniten samaa mieltä oltiin väittämän ”Tapahtumat lisäävät epämiellyttäviä meluhaittoja” kanssa. Tämänkin väittämän kohdalla kuitenkin vain 3,1 % vastanneista oli samaa mieltä ja 14,1 % jokseenkin samaa mieltä. Eri mieltä puolestaan oli neljäsosa (24,8 %) ja jokseenkin eri mieltä jopa 39,3 % vastanneista. Meluhaittoja siis arvioitiin aiheutuvan jonkun verran, mutta selkeä enemmistö oli sitä mieltä, etteivät tapahtumat aiheuta epämiellyttäviä meluhaittoja. Lisäksi melkein viidesosa (18,7 %) vastanneista valitsi vaihtoehdon ”ei samaa eikä eri mieltä”.

Seuraavaksi eniten samaa mieltä oltiin väittämän ”Tapahtumat lisäävät epäsuotavaa käyttäytymistä” kanssa. Samaa mieltä olevia oli kuitenkin erittäin vähän (1,2 %). Negatiivisista väittämistä oltiin tämän väittämän kanssa eniten jokseenkin samaa mieltä: lähes viidesosa (18,5 %) valitsi tämän vaihtoehdon. Kuitenkin tämänkin väittämän osalta suurempi osa vastanneista oli sitä mieltä, että tapahtumat eivät lisää epäsuotavaa käyttäytymistä, koska 23,6 % oli eri mieltä ja 36,3 % jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa. Neutraalin kannan otti viidesosa (20,5 %) vastanneista.

Tapahtumien negatiivisia vaikutuksia vastaajien omaan elämään selvitettiin kahdella minä-muotoisella väittämällä. Ensimmäinen näistä, ”Tapahtumat häiritsevät elämäni ja liikkumistani”, sai ainoastaan 1,1 % vastaajista olemaan samaa mieltä. Vastanneista 5 % oli jokseenkin samaa mieltä tämän väittämän kanssa. Suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että tapahtumat eivät vaikeuta heidän elämänsä ja liikkumistaan: 62,2 % vastanneista oli väittämän kanssa eri mieltä ja 27,5 % jokseenkin eri mieltä. Väittämän ”Poistun tapahtumien läheisyydestä niiden aiheuttaman häiriön vuoksi” kanssa samaa mieltä oli vain 1,5 % ja jokseenkin samaa mieltä vain 1,9 % vastanneista. Eri mieltä tämän väittämän kanssa oli niinkin suuri osa kuin 71,6 % ja jokseenkin eri mieltä oli 17,2 % vastanneista. Neutraalin vaihtoehdon valitsi 7,7 % vastanneista. Vastanneiden omaan elämään kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia arvioitiin siis vielä vähäisemmiksi kuin yleisiä negatiivisia vaikutuksia.

Negatiivisten väittämien osalta oli annettu runsaasti avoimia kommentteja. Niistä päätellen moni vastaaja oli sitä mieltä, että tapahtumista voi kyllä aiheutua meluhaittoja tai epäsuotavaa käyttäytymistä, mutta he eivät pidä näitä ilmiöitä varsinaisesti ainakaan itseään häiritsevinä tai yksinomaan tapahtumiin liittyvinä. Avoimissa kommentteissa todetaan muun muassa, että häiriöitä aiheutuu tavallisenakin viikonloppuna, ja huomautetaan, että jossain määrin ne kuuluvat joidenkin tapahtumien ja ylipäättään elävän kaupungin luonteeseen. Tapahtumista aiheutuvat äänet on nähty myös positiivisena ilmiönä – eräskin vastaaja kokee tapahtumista kantautuvan musiikin tuovan eloa kaupunkiin. Yksi vastaaja huomauttaa, että lieveilmiöitä syntyy tapahtumista aina mutta vielä enemmän jos ei tapahdu mitään. Hän perustelee näkemystään sillä, että tapahtumissa ihmiset ovat helpommin valvottavissa. Moni muukin toteaa, että negatiivisten ilmiöiden esiintyminen riippuu siitä, miten tapahtuma ja siihen liittyvä valvonta niin tapahtumapaikalla kuin sen ympäristössä on järjestetty. Useat kertovat lisäksi asuvansa sen verran kaukana tapahtumapaikoista, etteivät tapahtumien negatiiviset ilmiöt kosketa heitä.

Useassa kommentissa todetaan, että jotkin tapahtumat aiheuttavat häiritseviä negatiivisia ilmiöitä, mutta eivät kaikki. Näiden väittämien arveltiin jo ennalta olevan vaikeita vastattavia, kun tarkoituksena oli arvioida keskenään hyvin erilaisten tapahtumien vaikutuksia. Päätymisen ”ei samaa eikä eri mieltä” -vaihtoehtoon on voinut monella vastaajalla johtua nimenomaan siitä, että kaikkia tapahtumia arvioidessa voi olla mahdotonta ottaa kantaa tapahtumien aiheuttamiin negatiivisiin ilmiöihin, mikäli kokee, että niitä syntyy vain joissain tapahtumissa. Näiden väittämien osalta tulokset voisivatkin poiketa toisistaan suuresti, jos tutkittaisiin erilaisten yksittäisten tapahtumien aiheuttamia lieveilmiöitä.

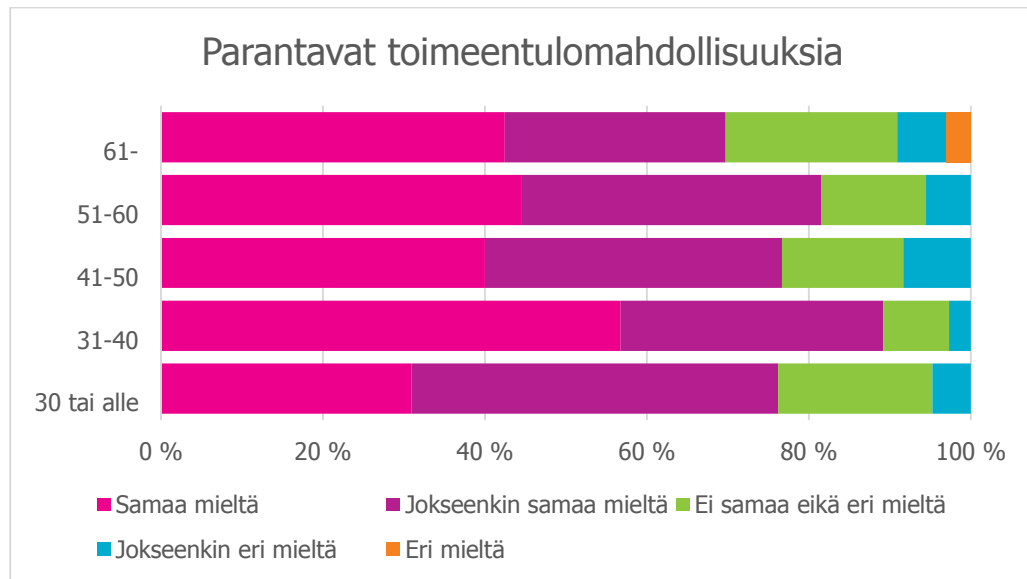

KUVIO 10. Asukkaiden viihtyvyys ($n=259-263$)

Vastaajan iällä todettiin olevan tilastollista merkittävyyttä kahden asukkaiden viihtyvyyteen liittyvän väittämän kohdalla. Näiden osalta on ristiintaulukoinnit esitetty alla. Kuten kuvioista 11 ja 12 voidaan havaita, eivät eri ikäryhmien vastaukset näihinkään väittämiin eronneet suuresti toisistaan. Ikäryhmien koot jakautuivat aineiston analysointi -osassa selitetyn ryhmien yhdistämisen jälkeen niin, että ryhmässä ”30 tai alle” oli 42 henkilöä, 31–40-vuotiaiden ryhmässä 74 henkilöä, 41–50-vuotiaiden ryhmässä 60 henkilöä ja 51–60-vuotiaiden ryhmässä 54 henkilöä. 61-vuotiaiden tai sitä iäkkäämpien ryhmässä oli 33 henkilöä.

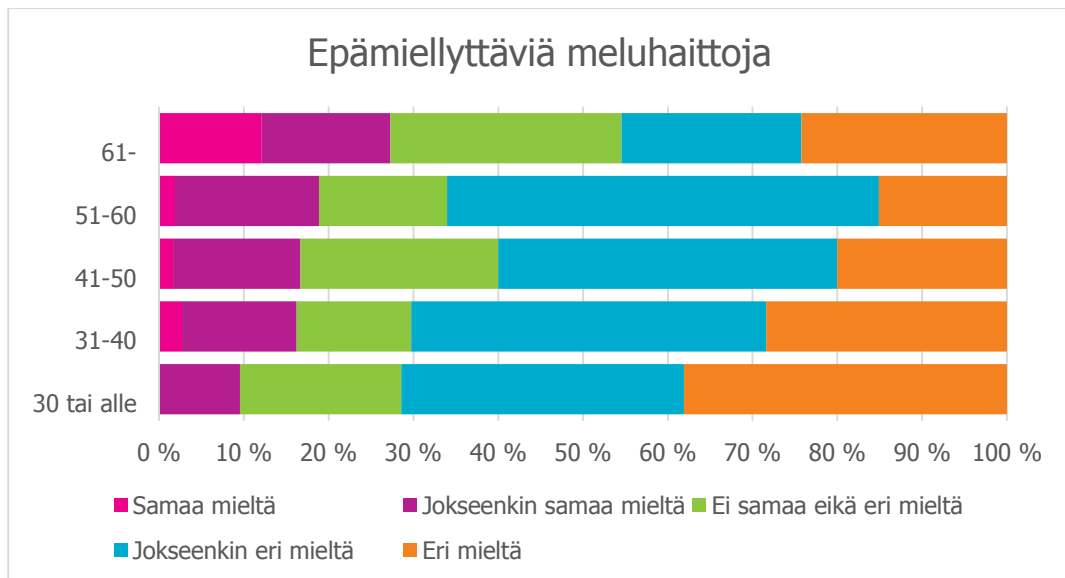
Eryteisesti väittämässä, jonka mukaan tapahtumat parantavat paikallisten toimeentulomahdollisuuksia (kuvio 11), eri ikäryhmien erot olivat melko pieniä. Selkeimpänä poikkeamana voidaan todeta, että 31–40-vuotiaat olivat kaikista ikäryhmistä vahvimmin samaa mieltä väittämän kanssa (57 %). Heissä oli myös kaikista vähiten edes jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa olevia (3 %). He siis

uskovat kaikista ikäryhmistä eniten, että tapahtumat parantavat paikallisten toimeentulomahdollisuuksia. Jokaisessa ikäryhmässä oli jonkin verran väittämän kanssa jokseenkin eri mieltä olevia, mutta ainoa ikäryhmä, jossa oli väittämän kanssa eri mieltä olevia (3 %), oli yli 61-vuotiaat.

KUVIO 11 Toimeentulomahdollisuudet ikäryhmittäin. ($p=0,051$)

Väittäjä, jonka mukaan tapahtumat aiheuttavat epämiellyttäviä meluhaittoja, sai selkeämmin erilaisia vastauksia eri ikäryhmiltä (kuvio 12). 30-vuotiaista ja sitä nuoremmista ei kukaan ollut samaa mieltä väittämän kanssa, kun taas 61-vuotiaista ja sitä iäkkäämmistä jopa 12 % oli samaa mieltä väittämän kanssa. Nuorimpien ryhmässä oltiin myös eniten eri mieltä väittämän kanssa (38 %), ja jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa heistä oli 33 %. Vähiten väittämän kanssa eri mieltä olevia oli 51–60 –vuotiaiden ryhmässä. Heistä 15 % oli väittämän kanssa eri mieltä, mutta toisaalta heissä oli kaikista ikäryhmistä eniten (51 %) jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa olevia. Karkeana yhteenvetona voidaan todeta, että iäkkäämmät vastaajat kokivat tapahtumien aiheuttavan meluhaittoja enemmän kuin nuoremmat.

KUVIO 12. Meluhaitat ikäryhmittäin. ($p=0,086$)

Paikallisten yhteenkuuluvuus

Tässä kysymyksessä selvitettiin tapahtumien yhteisöllisyyteen liittyviä vaikutuksia kuudella positiivisella väittämällä. Kuten kuviosta 13 sekä alla aiheittain esitetyistä väittämistä käy ilmi, väittämien kanssa oltiin pitkälti samaa tai jokseenkin samaa mieltä.

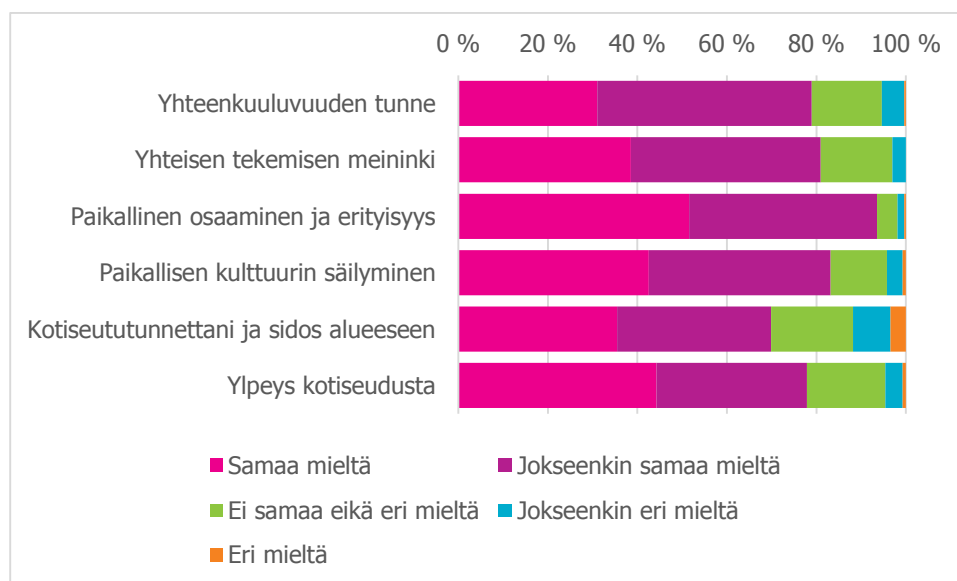
Tapahtumien paikalliskulttuuriin liittyviä vaikutuksia selvitettiin kahden väittämän avulla. Vaikutukset arvioitiin kaikkein myönteisimmiksi näiden osalta. Yli puolet vastanneista (51,5 %) oli samaa mieltä ja 42 % jokseenkin samaa mieltä väittämän ”Tapahtumat antavat mahdollisuuden nostaa esiin paikallisen osaamisen ja erityisyyden” kanssa. Väittämän ”Tapahtumat edesauttavat paikallisen kulttuurin säilymistä” kanssa samaa mieltä oli 42,5 % ja jokseenkin samaa mieltä 40,6 % vastanneista. Voidaan siis hyvin todeta, että tapahtumien arvioitiin selkeästi antavan mahdollisuuden paikallisen osaamisen ja erityisyyden esiin tuomiseen ja vaikuttavan positiivisesti paikallisen kulttuurin säilymiseen.

Paikallisyhteisön yhteenkuuluvuuden ja yhteistyön tunnetta selvittävien väittämien kanssa oltiin myös pitkälti samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä, vaikka toisaalta moni valitsi vaihtoehdon ”ei samaa eikä eri mieltä”. Väittämän ”Tapahtumat saavat aikaan yhteisen tekemisen meininkiä” kanssa samaa mieltä oli 38,5 % ja jokseenkin samaa mieltä 42,4 % vastanneista. Neutraalin kannan otti 16 % vastanneista. Samantyyppisesti vastattiin myös väittämään ”Tapahtumat lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta paikallisten keskuudessa”: Kolmasosa vastanneista (31 %) oli tämän kanssa samaa mieltä, lähes puolet (47,9 %) jokseenkin samaa mieltä ja 15,7 % ei samaa eikä eri mieltä. Näiden väittämien osalta ei avoimista kommentteista löydetty syytä sille, miksi niin moni valitsi neutraalin vaihtoehdon. Yhdessä avoimessa kommentissa tosin huomautettiin, että mikäli kuulee alueella järjestetystä tapahtumasta vasta jälkeenpäin, lisää se ennemminkin ulkopuolisuuden tunnetta. Voi olla, että näiden väittämien aiheet ovat niin laajoja ja monitulkintaisia, että tällaisessa nopeassa kyselyssä

osa vastaajista on mieluiten ottanut niihin neutraalin kannan. Näidenkin väittämien osalta on myös mahdollista, että arvioitaessa keskenään hyvin erityyppisten tapahtumien vaikutuksia yleisesti ei ole osattu tai haluttu ottaa kantaa, mutta yksittäisen tapahtuman vaikutuksia selvittäessä voisi olla helpompaa kertoa näkemyksensä.

Tapahtumien vaikutuksia vastaajan kokemaan kotiseutuylpeyteen ja paikkasidokseen selvitettiin kahdella väittämällä. Myös näiden kanssa oltiin pääsääntöisesti samaa mieltä. Väittämän ”Tapahtumat lisäävät ylpeyttä kotiseudustani” kanssa samaa mieltä oli 44,3 % ja jokseenkin samaa mieltä kolmasosa (33,6 %) vastanneista. Neutraalin vaihtoehdon valitsi 17,6 %. Eriäviä mielipiteitä oli tämän väittämän osalta vain muutama, mutta toinen väittämä kirvoitti eriäviäkin mielipiteitä. Tämä väittämä kuului: ”Tapahtumat vahvistavat kotiseututunnettani ja sidostani alueeseen”. Samaa mieltä väittämän kanssa oli yli kolmasosa (35,5 %) ja jokseenkin samaa mieltä samoin yli kolmasosa (34,4 %). Neutraalin vaihtoehdon valitsi vajaa viidesosa (18,3 %) vastanneista. Eri mieltä tämän väittämän kanssa oli 3,4 % ja jokseenkin eri mieltä 8,4 % vastanneista.

Sytä sille, miksi näiden kahden väittämän osalta moni valitsi neutraalin vaihtoehdon ja toisen väittämän kanssa oltiin osittain eri mieltä, haettiin avoimista kommentteista. Niitä oli annettu melko niukasti, eikä niistä voitu päätellä selkeitä perusteluja tehdyille valinnoille. Kaksi vastaajaa kuitenkin kertoi, että he ovat vasta hiljattain muuttaneet Pohjois-Savoon, eivätkä sen vuoksi koe sitä ylipäättään kotiseudukseen. Tämä voi olla yksi syy joko sille, ettei olla samaa eikä eri mieltä paikkasidokseen liittyvien väittämien kanssa tai että ollaan niiden kanssa eri mieltä.

KUVIO 13. Paikallisten yhteenkuuluvuus ($n=261-262$)

6.4 Tärkeimmät tapahtumat

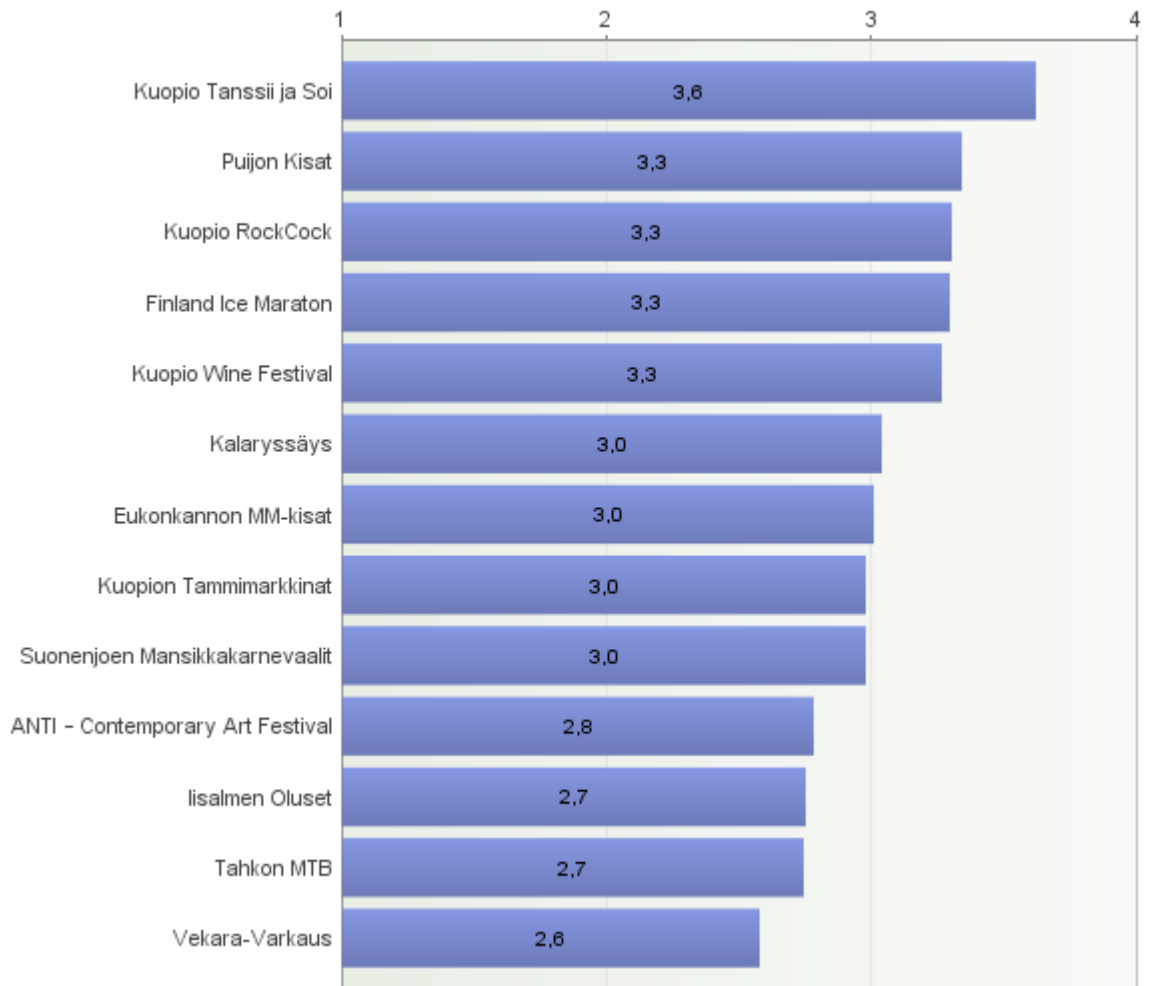
Tutkimuksessa selvitettiin vastaajien näkemyksiä siitä, mitkä tapahtumat ovat tärkeitä alueen kannalta ja mitkä ovat tärkeimpiä heille itselleen.

Alueen kannalta tärkeimmät tapahtumat

Kun tämän kysymyksen vastausvaihtoehdoille analyysivaiheessa annettujen numeeristen arvojen (1-4) avulla laskettiin keskiarvot vastauksista, saatiin tapahtumat järjestettyä arvioituun tärkeysjärjestykseen. Arvioinneissa nähdään merkittäviä eroja eri tapahtumien välillä, kuten kuviosta 14 voidaan todeta. Kaikki vastaajat eivät arvioineet jokaista tapahtumaa, vaikka "en osaa sanoa" -vaihtoehtokin oli tarjolla. Yksittäisten tapahtumien osalta vähimmillään 199, enimmillään 260 vastaajaa antoi mieltänsä.

Selvästi tärkeimmäksi tapahtumaksi alueen kannalta arvioitiin valmiilta tapahtumalistalta Kuopio Tanssii ja Soi keskiarvolla 3,6. Seuraavaksi tärkeimmäksi arvioitiin neljä tapahtumaa, kaikki keskiarvolla 3,3: Puijon Kisat, Kuopio RockCock, Finland Ice Maraton ja Kuopio Wine Festival. Keskiarvon 3 sai myös neljä tapahtumaa: Kalaryssäys, Eukonkannon MM-kisat, Kuopion Tammimarkkinat ja Suomenjoen Mansikkakarnevaalit. Anti – Contemporary Art Festival sai keskiarvon 2,8 ja Iisalmen Oluset ja Tahkon MTB saivat molemmat keskiarvoksi 2,7. Vähiten tärkeäksi tässä kysymyksessä jäi Vekara-Varkaus keskiarvolla 2,6. Tapahtumien tärkeyden arvioinnissa on syytä muistaa, että valtaosa kyselyyn vastanneista oli kuopiolaisia. Jo se voi selittää vaikkapa Iisalmen ja Varkauden tapahtumien keskiarvoja. Muissa kaupungeissa järjestettäviä, mahdollisesti itselle vieraampia tapahtumia ei ehkä helposti arvioida alueenkaan kannalta kovin tärkeiksi.

Vaihtoehdon "Muu, mikä?" valitsi 72 vastaajaa. Tämäkin vaihtoehto tuli arvottaa näkemyksensä mukaisesti sekä nimetä, minkä tapahtuman haluaa mukaan alueen kannalta tärkeisiin tapahtumiin. 39 eri tapahtumaa mainittiin. Näistä yksittäisen tapahtuman arvioi erittäin tärkeäksi enimmillään kuusi vastaajaa, ja muiden tapahtumien osalta mainintoja tuli vielä vähäisemmät määrät. Mainintojen vähäisyyden vuoksi näitä tapahtumia ei ole perusteltua eritellä tässä.

KUVIO 14. Alueelle tärkeimmät tapahtumat ($n=199-260$)

Vastaajille itselleen tärkeimmät tapahtumat

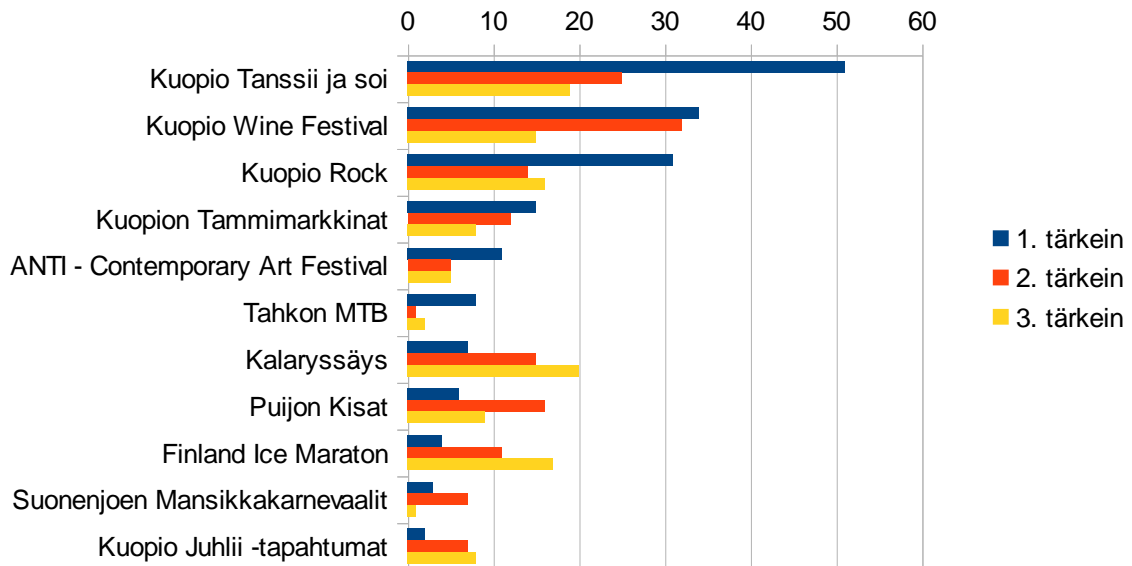
Tässä kysymyksessä vastaajia pyydettiin mainitsemaan enintään kolme itselleen tärkeintä tapahtumaa tärkeysjärjestyksessä. 228 vastaajaa nimesi vähintään yhden tapahtuman. Osa vastanneista mainitsi yhden, osa kaksi ja osa kolme tapahtumaa. Mainittujen tapahtumien kirjo on erittäin laaja, kuten oli oletettavaakin: 106 eri tapahtumaa mainittiin. Tämä kertoo siitä, kuinka monenlaiset eri tapahtumat ovat eri ihmisille tärkeitä.

Kuviossa 15 on esitelty 11 eniten mainintoja saanutta tapahtumaa. Tapahtumat järjestettiin mainintojen mukaisesti tärkeysjärjestykseen sen mukaan, kuinka monta ensimmäisen sijan mainintaa ne saivat. Tämän lisäksi huomioitiin toisen ja kolmannen sijan maininnat. Kuvioon 15 valittiin yhteensä vähintään 10 mainintaa saaneet tapahtumat.

Eniten mainintoja sai tässäkin kysymyksessä Kuopio Tanssii ja Soi. Sen arvioi itselleen tärkeimmäksi 51 vastaajaa, toiseksi tärkeimmäksi 25 vastaajaa ja kolmanneksi tärkeimmäksi 19 vastaajaa.

Toiseksi tärkeimmäksi arvioitiin Kuopio Wine Festival, jonka 34 vastaajaa arvioi itselleen tärkeimmäksi, 32 vastaajaa toiseksi tärkeimmäksi ja 15 vastaajaa kolmanneksi tärkeimmäksi tapahtumaksi. Kolmanneksi eniten mainintoja sai Kuopio RockCock, jonka arvioi itselleen tärkeimmäksi tapahtumaksi 31, toiseksi tärkeimmäksi 14 ja kolmanneksi tärkeimmäksi 16 vastaajaa.

Kolme vastaajille itselleen tärkeintä tapahtumaa olivat samoja, jotka nousivat myös alueen kannalta tärkeimpien joukkoon, eli Kuopio Tanssii ja Soi, Kuopio Wine Festival ja Kuopio RockCock. Alueelle tärkeimpien tapahtumien joukossa olivat myös Finland Ice Maraton ja Puijon Kisat, joita ei kuitenkaan arvioitu samassa suhteessa itselle tärkeimpien tapahtumien joukkoon. Kumpikin tapahtuma on tärkeä alueelle muun muassa niistä saatavan näkyvyyden vuoksi. Voi olla, että ne on sen vuoksi arvioitu niin tärkeiksi alueen kannalta, vaikka ne eivät olisi vastaajille itselleen niin tärkeitä.

KUVIO 15. Vastaajille tärkeimmät tapahtumat. Kuvion palkit ilmaisevat mainintojen määrää.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia Pohjois-Savossa järjestettävillä tapahtumilla on alueen paikallisyhteisöön. Tutkimustuloksista voidaan ensinnäkin yleisesti todeta, että tähän kyselyyn vastanneet suhtautuivat tapahtumiin todella positiivisesti.

Tapahtumien arvioitiin vilkastuttavan paikkakunnan elämää, lisäävän asumisen viihtyvyyttä ja parantavan vastanneiden elämänlaatua. Niiden nähtiin tarjoavan esiintymis- ja harrastusmahdollisuuksia paikallisille, nostavan esiin paikallista osaamista ja erityisyyttä sekä edesauttavan paikallisen kulttuurin säilymistä. Tapahtumilla arvioitiin olevan positiivinen vaikutus alueen imagoon, näkyvyyteen ja niin matkailijoita kuin muuttajakin houkuttelevaan vetovoimaan. Tapahtumien nähtiin myös lisäävän yhteistyötä paikallisyhteisössä sekä vahvistavan vastanneiden ylpeyttä kotiseudustaan.

Tapahtumilla arvioitiin olevan jonkin verran myös negatiivisia vaikutuksia, jotka liittyivät lähinnä meluhaittojen ja epäsuotavan käytöksen lisääntymiseen. Iäkkäämmät vastaajat arvioivat tapahtumista aiheutuvan enemmän meluhaittoja kuin nuoremmat vastaajat. Suurin osa vastanneista oli kuitenkin sitä mieltä, etteivät tapahtumat synnytä kyselyssä esitettyjä negatiivisia ilmiöitä. Negatiivisia vaikutuksia ei muutenkaan koettu yleensä niin vahvoiksi, että ne vaikuttaisivat vastaajien omaan elämään tai olisivat heidän mielestään esteenä tapahtumien järjestämiselle. Suunnittelun ja valvonnan tärkeyttä lieveilmiöiden hallinnassa korostettiin.

Vastanneiden taustamuuttujilla oli yllättävän vähän vaikutusta vastauksiin. Vähäisiin eroavaisuuksiin vaikuttaa se, että vastanneet olivat muutenkin niin yksimielisiä. Mikäli vastauksissa olisi ollut ylipäättään enemmän poikkeavia näkemyksiä, olisi taustamuuttujillakin todennäköisesti ollut todettavissa suurempia vaikutuksia vastauksiin. Myöskään sidokset tapahtumiin eivät vaikuttaneet vastauksiin, vaikka ennako-oletuksena oli, että näkemykset olisivat olleet sitä positiivisempia, mitä enemmän vastaaja on tekemisissä tapahtumien kanssa. Myös tämä selittyy osittain vastanneiden yleisellä yksimielisyydellä ja osittain sillä, että niin suuri osa vastanneista oli joko aktiivisia tapahtumissa kävijöitä tai sidoksissa tapahtumiin. Jos vastauksia olisi saatu enemmän henkilöiltä, jotka eivät käy tapahtumissa, eroavaisuuksia olisi todennäköisesti ollut enemmän. Voi myös olla, että tutkimuksen kokonaistulokset eivät olisi tällöin olleet aivan yhtä positiivisia.

Alueen kannalta tärkeimpiä tapahtumia kartoittava kysymys ei tuottanut kovin yllättäviä tuloksia. On loogista, että alueen suuret ja paljon esillä olevat tapahtumat koettiin tärkeimmiksi. Tulokset eivät yllättäneet myöskään eniten mainitoja saaneiden, vastaajille itselleen tärkeimpien tapahtumien osalta. Sekä alueen että vastaajien näkökulmasta tärkeimmiksi tapahtumiksi arvioitiin Kuopio Tanssii ja Soi, Kuopio Wine Festival ja Kuopio RockCock. Lisäksi alueen kannalta tärkeimpien joukkoon arvioitiin Finland Ice Maraton ja Puijon Kisat, joita ei kuitenkaan arvioitu yhtä tärkeiksi vastaajille itsel-

leen. Itselle tärkeimmiksi arvioitujen tapahtumien osalta mainittiin suuri määrä hyvin erilaisia tapahtumia, joista monet olivat pieniä, paikallisia tapahtumia. Tämä korostaa myös pienempien ja vähemmän tunnettujen tapahtumien merkittävyyttä ja muistuttaa siitä, että yksilöiden näkökulmasta juuri ne voivat olla kaikista tapahtumista tärkeimpiä.

7.2 Tutkimuksen arviointi

Kyselytutkimuksen onnistumista voidaan arvioida tarkastelemalla sen reliabiliteettia eli kykyä tuottaa tuloksia, jotka olisivat toistettaessa samanlaisia ja validiteettia eli kykyä mitata niitä asioita, joita oli tarkoitus mitata. Joskus tutkimuksen reliabiliteetti voi olla täydellisellä tasolla, mutta validiteetti ei silti ole kunnossa. (Fowler 2002, 76, 88–89). Litwin (1995, 5) toteaa, että aineistonkeruussa syntyy aina jonkun verran virheitä. Tutkijan tehtävänä on hänen mukaansa eri toimenpiteiden avulla minimoida virheiden syntymistä niin, että tutkimus tuottaisi mahdollisimman totuudenmukaista tietoa. Kun arvioidaan tutkimuksen onnistumista kokonaisuutena ja sen tuottaman tiedon laadukkuutta, tulee kiinnittää huomiota kaikkiin tutkijan tekemiin valintoihin, joista jokainen voi vahvistaa tai heikentää tutkimustulosten laatua. Kokonaisuutena tutkimuksen voidaan sanoa olevan yhtä hyvin onnistunut kuin huonoin tutkimusprosessin aikana tehty valinta. (Fowler 2002, 7-8.)

Validiteetti

Validius tarkoittaa tutkimuksen kykyä mitata sitä, mitä oli tarkoitus mitata. Validiutta on vaikeaa todeta sen jälkeen, kun tutkimus on jo tehty. Erityisen vaikeaa on arvioida sellaisten tutkimusten validiutta, joissa selvitetään vastaajien tuntemuksia, asenteita ja mielipiteitä. Kuitenkin tarkastelemalla saman vastaajan antamien vastausten välistä yhdenmukaisuutta voidaan tehdä päätelmiä siitä, onko kysymykset ymmärretty oikein. Validiutta pyritään pääsääntöisesti varmistamaan ennen kyselyn aloitusta tehdyllä tutkimuksen huolellisella suunnittelulla. Tutkimuslomakkeen kysymysten tulee olla yksiselitteisiä. Lomakkeessa tulisi käyttää vain sellaisia sanoja, jotka vastaajat ymmärtävät ja tulkitsevat samalla tavalla kuin tutkija ja toiset vastaajat. Jos vastaajat ymmärtävät kysymykset eri tavoin kuin tutkija, on selvää, etteivät vastaukset anna tietoa siitä asiasta, mistä oli tarkoitus. (Fowler 2002, 5–6, 89, 96)

Tutkimuksessa käytetty lomake suunniteltiin tarkasti, ja tärkeimmissä kysymyksissä, eli sosiokulttuurisia vaikutuksia kartoittaneissa väittämässä, hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan valmiita malleja, joita oli käytetty jo useassa tutkimuksessa ja jotka oli todettu toimiviksi. Väittämässä oli myös osittain samankaltaisuutta. Se, että samaa asiaa sivuaviin väittämiin oli annettu yhteneväisiä vastauksia, kertoo vastaajien johdonmukaisuudesta. Johdonmukaiset vastaukset antavat aihetta uskoa, että väittämiä pidettiin ymmärrettävinä ja loogisina. Lomake testattiin ennen kyselyn aloittamista. Tällä haluttiin varmistaa muun muassa se, että kysymykset ovat yksiselitteisiä ja helposti ymmärrettäviä. Näiden seikkojen perusteella voitaisiin validiteettia arvioida hyväksi.

Kyselylomakkeen validiutta heikentää kuitenkin se, että tutkittava aihe sekä monet siihen liittyvät ja lomakkeessakin käytetyt käsitteet ovat vaikeita määritellä yksiselitteisesti. Vastaajat ovat hyvin saataneet ajatella eri tavoin esimerkiksi jo siitä, mitkä tilanteet lasketaan tapahtumiksi. Osa on voinut

mieltää tapahtumiksi ainoastaan suuret yleisötapahtumat, kun taas osa on ajatellut käsitettä laajemmin ja laskenut mukaan esimerkiksi kirpputoritapahtumat ja museoiden vaihtuvat näyttelyt. Mikäli edes tämä yksi käsite on ymmärretty eri tavoin, vaikuttaa se vastauksiin ja koko tutkimuksen validuuteen. Lomakkeessa käytettyjä käsitteitä olisi voitu avata, mutta lomakkeesta olisi tällöin tullut pidempi ja raskaampi, koska siinä on useita käsitteitä, jotka eri ihmiset saattavat ymmärtää eri tavoin. Ehkä tärkeimmät käsitteet olisi kuitenkin ollut syytä lyhyesti määritellä.

Myös taustakysymysten osalta voidaan tulosten perusteella todeta, että joidenkin vastaajien mielestä vastausvaihtoehdot eivät olleet riittävän selkeät. Muutamat vastaajat olivat valinneet ”Muu, mikä?” -vaihtoehdon, vaikka heille sopiva vaihtoehto olisi ollut tarjolla. Lomakkeen huolellinen suunnittelu ja testaus eivät siis näytä aukottomasti poistaneen kysymysten väärinymmärryksen mahdollisuutta. Suurempi testaaajien joukko olisi saattanut auttaa huomaamaan epäselvyyksiä. Tällöin vastausvaihtoehtoja olisi voitu pyrkiä vielä selventämään.

Reliabiliteetti

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta ja tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimus on luotettava, mikäli se tuottaisi toistettaessa samanlaiset tulokset. Tuloksia ei saa yleistää niiden pätevyysalueen ulkopuolelle. On tärkeää muistaa, etteivät tulokset välttämättä päde toisena aikana tai toisessa paikassa. Luotettava tutkimus perustuu myös siihen, että tutkija on koko tutkimusprosessin ajan tarkka ja kriittinen, jotta virheitä ei pääse syntymään. On myös huomioitava, että otoksen tulisi edustaa perusjoukkoa, jotta tulokset olisivat luotettavia ja yleistettävissä. Vastauksia tulee myös olla riittävä määrä, koska liian pieni vastausmäärä johtaa sattumanvaraisiin tuloksiin. (Heikkilä 2014, 28; Hirsjärvi ym. 2013, 231)

Inhimilliseen toimintaan sisältyy aina virheen tai väärintulkinnan mahdollisuus, mutta arvelen silti, ettei tässä tutkimuksessa ilmene tutkijan toiminnasta johtuvia virheitä. Pyrin koko prosessin ajan olemaan hyvin tarkka ja tarkistamaan asiat useaan kertaan, jotta virheitä ei pääsisi syntymään. Tutkittava aihe on niin vahvasti paikkasidonnainen, ettei tämän tutkimuksen tuloksia pyritä yleistämään Pohjois-Savon alueen ulkopuolelle. Aiheen vahva sidos koko ajan muuttuvaan yhteiskuntaan ja paikallisyhteisöön ei rohkaise yleistämään tuloksia myöskään toiseen aikaan. Mutta voidaanko tuloksia yleistää koskemaan edes tutkimuksen perusjoukkoa eli Pohjois-Savon paikallisyhteisöä?

Heikkilän mukaan 200–300 vastaajaa on riittävä määrä tutkimukseen, jossa on tarkoitus vertailla perusjoukossa olevia ryhmiä. Näissä ryhmissä tulee olla vähintään 30 henkilöä kussakin. Yli 500 vastaajan tutkimus sopisi jo valtakunnallisiin kuluttajatutkimuksiin. (Heikkilä 2014, 43) Tässä tutkimuksessa vastauksia saatiin 263, minkä voidaan todeta olevan riittävän suuri määrä. Vastausmäärän puolesta voidaan arvioida, etteivät tulokset ole sattumanvaraisia. Myös muuttujien välisiä yhteyksiä tutkittaessa huomioitiin se, että jokainen taustamuuttujana käytetty ryhmä on riittävän suuri (vähintään 30 vastaajaa). Näin haluttiin välttää yksittäisten mielipiteiden vaikutus tuloksiin.

Vastanneiden joukko ei kuitenkaan täysin edusta perusjoukkoa, ja tämä heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Erityisen selvästi vastanneiden joukon vinous näkyy asuinpaikassa ja siinä, kuinka suuri

osa vastanneista oli sidoksissa tapahtumiin. Lähes kaikki vastanneet olivat Kuopiosta, joten jo tästä syystä ei voida olettaa, että tuloksia voitaisiin yleistää koko Pohjois-Savon väestöön. On myös selvää, ettei Pohjois-Savon väestöstä yhtä suuri osa ole sidoksissa tapahtumiin tai järjestämässä tapahtumia kuin tähän kyselyyn vastanneista. Todennäköisesti myöskään tapahtumiin osallistuminen ei ole koko väestön keskuudessa yhtä aktiivista kuin kyselyyn osallistuneiden joukossa. Lisäksi se, että tutkimus toteutettiin ainoastaan internetkyselynä, rajasi käytännössä internetiä käyttämättömät henkilöt tutkimuksen ulkopuolelle.

Kyselyn ollessa käynnissä vastausten kertymistä seurattiin reaaliajassa. Tuossa vaiheessa olisi ollut hyvä seurata myös vastanneiden taustatietoja. Näin olisi voitu huomata nämä vinoutta aiheuttavat seikat. Toisaalta tutkimuksesta tiedotettiin laajasti, ja tutkijan vaikutusmahdollisuudet saada esimerkiksi tietyn alueen väestöä vastaamaan ovat internetkyselyssä varsin rajalliset. Mikäli olisi haluttu paremmin tavoittaa eri puolilla Pohjois-Savoa asuvia, olisi kenties ollut syytä jalkautua eri paikkoihin tekemään paperilomakekyselyjä tai käyttää paremmin hyväksi paikallisia tiedotusvälineitä. Koko Pohjois-Savon tapahtumia tutkittaessa on kuitenkin ymmärrettävää, että valtaosa vastanneista on kuopiolaisia, koska myös tapahtumat keskittyvät Kuopioon. Ei voida olla varmoja siitä, kuinka paljon muualla asuvien osuutta olisi saatu lisättyä heidän aggressiivisemmalla tavoittelullaan, kun tutkittiin koko alueen tapahtumia. Kunkin paikan paikallistapahtumaa tai -tapahtumia selvittävän tutkimuksen osalta vastauksia olisi voitu saada enemmän.

Jos puolestaan olisi pyritty lisäämään sellaisten henkilöiden vastaamista, jotka eivät ole tapahtumiin sidoksissa, olisi tässäkin yksi mahdollisuus ollut suorittaa internetkyselyn ohella tai sijaan paperilomakekysely. Internetkyselyyn vastasivat todennäköisesti herkimmin ne, jotka olivat keskimääräistä kiinnostuneempia tapahtumista. Muusta kuin omasta kiinnostuneisuudesta lähtevään vastaushalukkuuteen on vaikeaa vaikuttaa muutoin kuin yhdistämällä kyselyyn arvonta, mikä tehtiinkin. Tämän voidaan arvella lisänneen eritaustaisten vastaajien vastaushalukkuutta. Toisaalta myöskään paperilomakekyselyyn ei ketään voida pakottaa, joten todennäköisesti siihenkin olisi herkemmin vastannut tapahtumista kiinnostunut henkilö. Tutkija voisi kuitenkin henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa vaikuttaa vastaushalukkuuteen paremmin kuin internetkyselyssä.

Tutkimuksen realiaabeliuden ja validiuden osalta joudutaan myöntämään, ettei niistä ole täyttä varmuutta yllä esitettyjen puutteiden vuoksi. Tuloksia voidaan yleistää lähinnä Kuopion asukkaisiin, mutta tällöinkin tulee pitää mielessä tapahtumiin sitoutuneiden suuri määrä ja sen mahdolliset vaikutukset tuloksiin. Tulosten voidaan sanoa olevan yleistettävissä kuopiolaisiin tapahtumista kiinnostuneisiin internetiä käyttäviin henkilöihin. Ei ole myöskään mitään syytä epäillä, etteikö tuloksia voitaisi yleistää samanlaiseen viiteryhmään (tapahtumista kiinnostuneet, internetiä käyttävät) jossain toisessa noin Kuopion kokoisessa suomalaisessa kaupungissa.

Tutkimustulosten analysoinnin yhteydessä huomattiin tutkimuslomakkeessa asioita, jotka eivät varsinaisesti vaikuta reliaabeliuteen tai validiuteen, mutta olisi kannattanut tehdä toisin. Taustakysymysten osalta työmarkkina-asemaa selvittävä kysymys olisi ollut parempi jakaa seuraavan kaltaisiin vaih-

toehtoihin: opiskelija / eläkeläinen / työtön / osa-aikatyössä / kokoaikatyössä / yrittäjä. Tämän tutkimuksen tuloksissa ei erityyppisissä töissä olevien vastauksissa juuri havaittu eroja. Ehdotettu jaottelu saattaisi paremmin tuoda esiin esimerkiksi käytettävissä olevaan vapaa-aikaan liittyviä eroavaisuuksia.

Toinen huomio oli, että vastaajille itselleen tärkeimpien tapahtumien osalta olisi riittänyt vain yksi tärkein tapahtuma. Nyt saatiin toki enemmän tietoa, mutta tulosten analysointi oli työlästä. Lisäksi osa vastaajista nimesi tässäkin kyselyssä vain yhden tapahtuman, vaikka olisi saanut nimetä kolme. Analysointivaiheessa todettiin myös, että tapahtumiin osallistumista ja sitoutuneisuutta selvittävästä kysymyksestä olisi kannattanut tehdä tarkempi. Tuloksia tulkitessa olisi ollut hyvä tietää esimerkiksi se, olivatko tapahtumien järjestämisessä mukana olevat vapaaehtoistehtävissä toimivia henkilöitä vai kuuluivatko he johonkin tapahtumaorganisaatioon. Tapahtumiin osallistumisen aktiivisuus ja mahdolliset sidokset tapahtumiin olisi lisäksi ollut hyvä kysyä erillisissä kysymyksissä. Tämä olisi helpottanut tulosten analysointia.

Mielestäni tutkimusprosessi onnistui etenkin saadun vastausmäärän osalta hyvin. Liian pieni vastausmäärähän oli suurimpana huolenaiheena tutkimukseen ryhdyttäessä. Vielä suurempi vastausmäärä olisi toki ollut vielä parempi ja helpottanut esimerkiksi ristiintaulukointia, mutta tähänkin vastausmäärään voi olla tyytyväinen. Vastaukset ovat selkeitä ja voidaan todeta, että tutkimuksella saatiin selville, millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia tapahtumilla yleisesti arvioituna on tutkimukseen vastanneiden mielestä.

Olen tyytyväinen tutkimuksessa tehtyihin menetelmävalintoihin. Ne olivat mielestäni tarkoituksenmukaisia tässä tutkimuksessa ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisi ollut mielenkiintoista ja ehkä hedelmällistä aloittaa tämä tutkimus kvalitatiivisella, pienempään ryhmään kohdistuvalla haastattelututkimuksella. Tässä tutkimuksessa olisi voitu selvittää syvällisemmin, millaisia sosiokulttuurisia vaikutuksia tutkittavat kokevat alueen tapahtumilla olevan. Tätä tietoa olisi voitu hyödyntää varsinaisessa kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytettävän lomakkeen suunnittelussa.

Jos käytettävissä olisi ollut huomattavasti enemmän resursseja – lähinnä paljon aikaa tai useampia tutkijoita – olisi tämä tutkimus voitu suorittaa informoituna kyselynä Pohjois-Savon eri kunnissa. Tutkijan läsnäololla olisi voitu varmistaa, että kaikki vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla tavalla. Tutkimukseen olisi myös todennäköisesti saatu nyt suoritettua tutkimusta onnistuneemmin perusjoukkoa edustava otos, jolloin tutkimustulokset olisivat olleet paremmin yleistettävissä.

7.3 Tutkimuksen hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia voidaan lähestyä monesta näkökulmasta ja aiheeseen liittyviä mahdollisia tutkimusaiheita on runsaasti. Tähän työhön koottua kartoitusta sosiokulttuurisista vaikutuksista ja saatuja tutkimustuloksia voidaan käyttää pohjana jatkotutkimuksia suunniteltaessa.

Tutkimustulokset osoittivat, että tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset arvioitiin pääsääntöisesti positiivisiksi. Tämä antaa vahvistusta teoriaosuudessa esitetyille näkemyksille tapahtumien mahdollisuuksista luoda positiivisia vaikutuksia yksilö- ja yhteisötasolla. Tulokset voivat rohkaista siihen, että tapahtumien avulla pyrittäisiin vielä nykyistä voimakkaammin vahvistamaan yhteisöllisyyttä ja tarjoamaan sisältöä yksilöiden elämään.

Mielenkiintoinen ja hyödyllinen aihe jatkotutkimukselle olisi yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen niiden lukuisien tahojen välillä, jotka toimivat tapahtumien parissa tai asukkaiden hyvinvoinnin ja aktiivisuuden saralla. Näihin kuuluu tapahtumajärjestäjien ja kaupunkiorganisaatioihin kuuluvien yksilöiden ohella muun muassa erilaisia yhdistyksiä. Selvittämällä eri toimijoiden vastuualueita ja toimintatapoja saattaisi löytyä mahdollisuuksia uudentilaisille yhteistyön muodoille. Kokonaisuuteen liittyvien eri alojen asiantuntijoilla olisi parhaat edellytykset tarkastella tapahtumiin liittyviä mahdollisuuksia oman alansa osalta. Eri tahojen ja asiantuntijoiden välisellä yhteistyöllä voitaisiin kenties mahdollistaa tapahtumien positiivisten vaikutusten levittymistä laajalti eri väestöryhmiin ja yksilöihin.

Millä keinoin tapahtumien mahdollisuuksia positiivisten vaikutusten luomiseen voitaisiin sitten tukea? Pohdin mahdollisia toimenpiteitä seuraavaksi ja tuon esiin joidenkin jo käytössä olevien käytäntöjen tärkeyttä. Pohdinta, joka esitellään ainoastaan yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin karttumisen näkökulmasta, perustuu tässä työssä esitettyyn teoriakokonaisuuteen ja tutkimustuloksiin. En ota tässä kantaa siihen, olisivatko ehdotukset taloudellisesti järkeviä, tai mikä taho niissä olisi toimijana – niitä voitaisiin selvittää mahdollisissa jatkotutkimuksissa.

Tapahtumiin osallistumisen on todettu vahvistavan tapahtumien myönteisiä sosiokulttuurisia vaikutuksia yksilötasolla. Tapahtumiin osallistuvien välisessä vuorovaikutuksessa kartutetaan sosiaalista pääomaa ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Jotta tapahtumien positiiviset vaikutukset olisivat yhteisössä mahdollisimman laajat, tulisi yhteisön jäsenien osallistumiskynnystä pyrkiä madaltamaan. Ilmaistapahtumien järjestäminen ja erilaisten alennusten myöntäminen on tärkeää, jotta alentunut maksukyky ei rajaa osaa yhteisöstä tapahtumien ulkopuolelle. Maksukyvyn ohella osallistumista vaikeuttavat muun muassa liikuntakykyyn liittyvät rajoitteet. Tapahtumiin osallistuminen pitäisi tehdä mahdolliseksi myös henkilöille, joilla on iän tai fyysisen rajoitteen vuoksi vaikeuksia päästä paikalle tai liikkua tapahtumassa. Tämä voisi tarkoittaa kyydin, saattajan tai muun avun järjestämistä.

On todettu, että yksi syy jättää osallistumatta tapahtumiin on seuran puute. Yksinäisyys on monelle muutenkin ongelma. Ratkaisu voisi olla palvelu, joka saattaisi eri tapahtumista kiinnostuneet yhteen.

Voitaisiin perustaa tapahtumista kiinnostuneiden ryhmiä, jotka kokoontuisivat silloin tällöin muutenkin kuin tapahtumiin osallistuessaan. Tällaisen toiminnan avulla yksilöiden sosiaaliset verkostot vahvistuisivat ja tapahtumissa käyminen voisi lisääntyä. Tällaisia foorumeja on jo jonkin verran, erityisesti sosiaalisen median kanavissa, mutta esimerkiksi ikäihmisille sopivia ryhmiä ja toiminnan muotoja saattaisi olla tarpeellista lisätä.

Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset ulottuvat myös niihin paikallisiin, jotka eivät osallistu tapahtumiin. Kuinka heihinkin kohdistuvia positiivisia vaikutuksia voitaisiin lisätä ja negatiivisia estää? Paikkakuntaylpeyden ja -sidoksen vahvistumista voitaisiin edistää liittämällä tapahtumiin paikallisuutta tuomalla tapahtumien yhteydessä esiin paikallisia tuotteita, osaamista ja paikalliskulttuuria. Tapahtumien järjestämisessä olisi myös hyvä olla mukana mahdollisimman paljon paikallisia. Alueella järjestettävien tapahtumien levittäytyminen tapahtuma-alueen ulkopuolelle esimerkiksi pienten ilmaisesitysten tai muun toiminnan muodossa voisi auttaa siinä, että paikalliset kokisivat tapahtuman omakseen. Tapahtumista tiedottaminen monikanavaisesti on tärkeää, jotta eri väestöryhmät saisivat niistä tietoa. Tiedottaminen vaikuttaa osallistumispäätöksen ohella paikallisten osallisuuden tunteeeseen, koska alueella järjestetystä tapahtumasta jälkeensä kuuleminen voi johtaa ulkopuolisuuden tuntemuksiin. Tiedottamisen avulla voidaan myös vaikuttaa tapahtumista muotoutuviin mielikuviin. Tapahtuman positiivisista vaikutuksista tiedottaminen voi muuttaa tapahtumaan kohdistuvaa negatiivista suhtautumista. On myös selvää, että huolellista suunnittelua ja valvontaa tarvitaan mahdollisten negatiivisten lieveilmiöiden estämiseksi tai vähentämiseksi.

Tapahtumiin tarvitaan usein vapaaehtoistyöntekijöitä. Vapaaehtoistyöskentelyllä on monenlaista hyötyä sekä yksilöiden että yhteisön näkökulmasta. Jos vapaaehtoistyön houkuttelevuutta saataisiin lisättyä, siitä hyötyisivät niin tapahtumien järjestäjät kuin vapaaehtoisiksi ryhtyvät yksilöt – ja sen myötä yhteisö laajemminkin. On todettu, että nuoret ovat kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä, mutta he jättävät osallistumatta siihen joko tiedonpuutteen vuoksi tai siksi, ettei kukaan pyydä heitä mukaan. Nuoria tulisi informoida tapahtumien tarjoamista vapaaehtoistyön mahdollisuuksista heidän käyttämässään kanavissa ja palveluissa. Nuoret saattaisivat innostua vapaaehtoistoiminnasta helpommin, jos toiset toiminnassa mukana olevat nuoret pääsisivät esittelemään heille mahdollisuuksia ja kutsumaan mukaan toimintaan. Nuorille olisi myös hyvä tarjota tilaisuuksia ja tukea siihen, että he voisivat itse järjestää tapahtumia. Toimintaan osallistuminen voisi vaikuttaa positiivisesti erityisesti syrjäytymisuhan alla oleviin nuoriin. Osallistuminen voisi lisätä nuorten osallisuuden tunnetta ja kohentaa heidän sosiaalisia verkostojaan, millä voisi olla kauaskantoisia vaikutuksia.

Monipuolisella tapahtumatarjonnalla on lukuisia hyötyjä yksilöille ja yhteisöille. Eri ihmisille varsin erilaiset tapahtumat voivat olla kaikkein tärkeimpiä. Tästä näkökulmasta erilaisten tapahtumien järjestämisen tulisi olla eri tahoille mahdollisimman helppoa. Paikallisyhteisön jäsenten itse järjestämät tapahtumat ovat mitä tehokkaimpia keinoja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja niiden järjestämiseen olisi hyvä kannustaa. Tulee toki huomioida, millaisesta tapahtumasta on kyse ja arvioida tapahtuman yhteisölliset hyödyt tai haitat.

Kaupunginosien välillä tuntuu ainakin Kuopiossa olevan eroja siinä, kuinka aktiivisesti niissä järjestetään kaupunginosien omia tapahtumia. Kaupunginosissa järjestetyillä tapahtumilla voisi olla positiivisia vaikutuksia asukkaiden viihtyvyyteen, paikkasidokseen ja yhteisöllisyyteen. Kaupunginosien asukkaita voitaisiin yrittää saada innostumaan tapahtumien järjestämisestä ja tekemään yhteistyötä. Tämä vahvistaisi sosiaalisia verkostoja ja kasvattaisi sosiaalista pääomaa. Järjestäjien ohella myös tapahtumiin osallistuvien näkökulmasta omalla alueella järjestettävät tapahtumat voisivat lisätä ylpeyttä omasta naapurustosta ja vahvistaa sitoutumista siihen. Tapahtumien avulla voisi syntyä kestäviä sosiaalisia suhteita, koska lähellä asuvien kanssa niitä olisi luontevaa pitää yllä.

Erään kyselyyn vastanneen avoimessa kommentissa kuvataan osuvasti tapahtumien merkitystä yksilön näkökulmasta: "Tapahtumissa on mukavia kohtaamisia vanhojen tuttujen kesken. Tapahtumat antavat mielenkiintoa yksinäisten eläkeläisten arkeen." Yhteenvetona tässä työssä käydystä keskustelusta voidaan todeta, että tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset paikallisyhteisöön ja sen jäseniin ovat laajat ja moniulotteiset. Tapahtumien merkitys yhteisöille ja yksilöille tulisi pitää mielessä tapahtumien tärkeyttä mistä tahansa näkökulmasta tarkasteltaessa.

"The community stagnates without the impulse of the individual. The impulse dies away without the sympathy of the community." William James

LÄHTEET

- ALKULA, Tapani, PÖNTINEN, Seppo ja YLÖSTALO, Pekka 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- ALLARDT, Erik 1995. Sosiologia 1. 6. painos. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- ARO, Jari 2011. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Julkaisussa: KANGASPUNTA, Seppo (toim.) Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere: Tampere University Press.
- BEST, Shaun 2010. Leisure studies. Themes & perspectives. Lontoo: Sage Publications Ltd.
- CHEN, Sandy C. 2011. Residents' Perceptions of the Impact of Major Annual Tourism Events in Macao: Cluster Analysis. *Journal of Convention & Event Tourism*. 12, 106-128.
- CHENG, Elaine ja JARVIS, Nigel 2010. Residents' Perception of the Social-cultural Impacts of the 2008 Formula 1 Singtel Singapore Grand Prix. *Event management*. 14, 91-106.
- COOPER, Chris, FLETCHER, John, FYALL, Alan, GILBERT, David ja WANHILL, Stephen 2005. *Tourism: Principles and practice*. 3. painos. New York: Pearson Education.
- COUSENS, Laura, BARNES, Martha ja DICKSON, Geoff 2008. Social capital: the intangible resource of networks. Julkaisussa: MALLEEN, Cheryl ja ADAMS, Lorne J. (toim.) *Sport, recreation and tourism event management. Theoretical and practical dimensions*. Oxford: Elsevier Ltd.
- DERRET, Ros 2004. Festivals, events and the destination. Julkaisussa: YEOMAN, Ian, ROBERTSON, Martin, ALI-KNIGHT, Jane, DRUMMOND, Siobhan ja McMAHON-BEATTIE, Una (toim.) *Festival and events management. An international arts and culture perspective*. Oxford: Elsevier Ltd.
- FENICH, George G. 2015. *Planning and management of meetings, expositions, events and conventions*. Upper Saddle River [New Jersey]: Pearson Education, Inc.
- FENICH, George G. 2008. *Meetings, expositions, events & conventions: an introduction to the industry*. 2. painos. Upper Saddle River [New Jersey]: Pearson Education, Inc.
- FERNANDES, Carlos 2013. The role of cultural events in building social capital and the implications for tourism development. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) *Exploring the Social Impacts of Events*. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- FOWLER, Floyd J., Jr. 2002. *Survey research methods*. 3. painos. Thousand Oaks [California]: Sage Publications, Inc.
- FRAWLEY, Stephen 2013. Sport participation legacy and the hosting of mega-sport events. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) *Exploring the Social Impacts of Events*. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- GETZ, Donald 2007. *Event studies: theory, research and policy for planned events*. Oxford: Elsevier Ltd.
- GETZ, Donald 2005. *Event management & event tourism*. 2. painos. New York: Cognizant Communication Corporation.

- GOLDBLATT, Joe 2011. *Special Events: a new generation and the next frontier*. 6. painos. Hoboken [New Jersey]: John Wiley & Sons, Inc.
- HAARNI, Ilka 2010. *Kolmas elämä. Aktiiviset eläkeläiset kaupungissa*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- HALL, C. Michael ja SHARPLES, Liz 2008. *Food events, festivals and farmers' markets: an introduction*. Julkaisussa: HALL, C. Michael ja SHARPLES, Liz (toim.) *Food and wine festivals and events around the world*. Oxford: Elsevier Ltd.
- HARJU, Aaro 2005. *Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet*. 2. painos. Vantaa: Kansanvalistusseura.
- HEDE, Anne-Marie 2008. *Food and wine festivals: stakeholders, long-term outcomes and strategies for success*. Julkaisussa: HALL, C. Michael ja SHARPLES, Liz (toim.) *Food and wine festivals and events around the world*. Oxford: Elsevier Ltd.
- HEIKKILÄ, Tarja 2014. *Tilastollinen tutkimus*. 9., uudistettu painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.
- HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko ja SAJAVAARA, Paula 2013. *Tutki ja kirjoita*. 15.–17. painos. Porvoo: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- HIXSON, Eliza 2013. *Achieving significant event impacts for young residents of the host community*. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) *Exploring the Social Impacts of Events*. Abingon [Iso-Britannia]: Routledge.
- HYVÄRI, Susanna 2008. *Paikkasidos elämäntavassa ja elämänkulussa – maaseutu ja kaupunki yhden ikäryhmän kokemana*. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia, 17. Tampere: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- HYYPÄ, T. Markku 2002. *Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- LASSILA, Sirpa, LINDROTH, Kaija ja RANTANEN, Teemu 2013. *Events as a contributor to social capital*. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) *Exploring the Social Impacts of Events*. Abingon [Iso-Britannia]: Routledge.
- LITWIN, Mark S. 1995. *How to measure survey reliability and validity*. Thousand Oaks [California]: Sage Publications Inc.
- LIU, Yi-De 2013. *Socio-cultural impacts of major event: Evidence from the 2008 European capital of culture, Liverpool*. *Social Indicators Research [digilehti]* 115.3, 983-998. [viitattu 2016-02-21]. Saatavissa: <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11205-013-0245-7#/page-1>
- MAIR, Judith ja WHITFORD, Michelle 2013. *An exploration on events research: event topics, themes and emerging trends*. *International Journal of Event and Festival Management*. **4**(1), 6-30.
- MARQUES, Lénia 2013. *Constructing social landscape through events. The glocal project of 's-Hertogenbosch*. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) *Exploring the Social Impacts of Events*. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- MASON, Peter 2008. *Tourism impacts, planning and management*. 2. painos. Oxford: Elsevier Ltd.

- MASON, Peter ja BEAUMONT-KERRIDGE, John 2004. Attitudes of visitors and residents to the impacts of the 2001 Sidmouth International Festival. Julkaisussa: YEOMAN, Ian, ROBERTSON, Martin, ALI-KNIGHT, Jane, DRUMMOND, Siobhan ja McMAHON-BEATTIE, Una (toim.) Festival and events management. An international arts and culture perspective. Oxford: Elsevier Ltd.
- MASTERMAN, Guy 2005. Strategig sports event management: an international approach. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- MC DONNELL, Ian, ALLEN, Johnny ja O'TOOLE, William 1999. Festival and special event management. Milton [Australia]: John Wiley & Sons Australia, Ltd.
- MENG, Fang ja LI, Xiang 2011. The 2008 Beijing Olympic Games and China's national identity: a host community perspective. Julkaisussa: FREW, Elpeth ja WHITE, Leanne (toim.) Tourism and national identities: an international perspective. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- MIKKONEN, Jenni, PASANEN, Katja ja HAKOLA, Eva-Maria 2008. Itäsuomalaisten tapahtumien asiakasprofiilit ja aluetaloudellinen vaikuttavuus. ESS vaikuttaa – tapahtumien arviointihankkeen tutkimusraportti. Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitoksen julkaisuja n:o 1. Joensuu: Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos.
- MIKKONEN, Jenni, PASANEN, Katja ja HAKOLA, Eva-Maria 2009. Finnish event evaluation tool (FEET). Käsikirja. East Side Story – Puhtia itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeen raportti. Savonlinna: Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos.
- MIKKONEN, JENNI ja PASANEN, Katja 2009. Selvitys Kuopion taiteiden juhlan asiakasprofileista ja alueellisesta vaikuttavuudesta. East Side Story – Puhtia itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeen tutkimusraportti. [Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos]. [viitattu 2016-04-06] Saatavissa pdf:nä: https://www2.uef.fi/documents/1145891/1362833/taiteiden_juhla_loppuraportti.pdf/a4afcd4a09-4581-beb9-1c4c5fe97d62
- MURRAY, Michael 2012. Art, social action and social change. Julkaisussa: WALKER, Carl, JOHNSON, Katherine ja CUNNINGHAM, Liz (toim.) Community psychology & the socio-economics of mental distress. International perspectives. Lontoo: Palgrave Macmillan.
- NYLUND, Marianne ja YEUNG, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Julkaisussa: NYLUND, Marianne ja YEUNG, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Osuuskunta Vastapaino.
- OLYMPIC.ORG [uutisointia Lontoon olympialaisista ajalta 30.7.2012.-11.8.2015]. Viitattu 21-02-2016. Saatavissa: <http://www.olympic.org/london-2012-news>.
- O'TOOLE, William 2011. Events feasibility and development: from strategy to operations. Burlington [Massachusetts]: Elsevier Ltd.
- PESSI, Anne Birgitta ja SEPPÄNEN, Marjaana 2011. Yhteisöllisyys. Julkaisussa: SAARI, Juho (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- PURHONEN, Sami & työryhmä: GRONOW, Jukka, HEIKKILÄ, Riie, KAHMA, Nina, RAHKONEN, Keijo ja TOIKKA, Arho 2014. Suomalainen maku. Kulttuuripääoma, kulutus ja elmäntyylien sosiaalinen eriytyminen. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

- QUINN, Bernadette ja WILKS, Linda 2013. Festival connections. People, place and social capital. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) Exploring the Social Impacts of Events. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- RÁTZ, Tamara ja LÁSZLÓ, Puczkó 2002. The impacts of tourism. An introduction. Hämeenlinna: Häme Polytechnic.
- RIZZELLO, Katia ja TRONO, Anna 2013. Cultural events as a tourist development strategy for rural areas: two case studies from the Salento peninsula compared. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) Exploring the Social Impacts of Events. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.
- SAARI, Juho 2011. Hyvinvoinnin kentät. Julkaisussa: SAARI, Juho (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- SAARI, Juho 2010. Yksinäisten yhteiskunta. Helsinki: WSOYpro Oy.
- SAARISTO, Kimmo ja JOKINEN, Kimmo 2004. Sosiologia. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- SAASTAMOINEN, Mikko 2009. Aikalaiskeskustelua yhteisöllisyydestä. Julkaisussa: FILANDER, Karin ja VANHALAKKA-RUOHO, Marjatta (toim.) Yhteisöllisyys liikkeessä. Aikuiskasvatuksen 48. vuosikerta. Jyväskylä: Kansanvalistusseura.
- SHONE, Anton ja PARRY, Bryn 2004. Successful event management: a practical handbook. 2. painos. Lontoo: Thomson Learning.
- SIISIÄINEN, Martti 2003. Muuttuvat yhdistykset. Julkaisussa: MELIN, Harri ja NIKULA, Jouko (toim.) Yhteiskunnallinen muutos. Jyväskylä: Osuuskunta Vastapaino.
- SILTANIEMI, Aki, PERÄLAHTI, Anne, ERONEN, Anne, LONDÉN, Pia ja PELTOSALMI, Juha 2008. Hyvinvointi ja osallisuus Itä-Suomessa. Kansalaisykselyn tuloksia. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- SMALL, Katie, EDWARDS, Deborah ja SHERIDAN, Lynnaire 2005. A flexible framework for evaluating the socio-cultural impacts on (small) festivals. International Journal of Event Management Research **1** (1), 66–76.
- VAARAMA, Marja, MUKKILA, Susanna ja HANNIKAINEN-INGMAN, Katri 2014. Suomalaisen elämälaatu nuoruudesta vanhuuteen. Julkaisussa: VAARAMA, Marja, KARVONEN, Sakari, KESTILÄ, Laura, MOISIO, Pasi ja MUURI, Anu (toim.) Suomalaisen hyvinvointi 2014. Tampere: Terveysturvan ja hyvinvoinnin laitos.
- VILKKA, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- VÄÄRÄLÄ, Reijo 2014. Sosiaalinen kaupunkistrategioissa. Asukkaiden kaupunki vai globaalin kilpailun näyttämö? Raportti 10/2014. Tampere: Terveysturvan ja hyvinvoinnin laitos.
- WAGEN, Lynn van der ja WHITE, Laura 2010. Events management for cultural, business and sporting events. Frenchs Forest [Australia]: Pearson Australia.
- WATT, David C. 1998. Event management in leisure and tourism. Harlow [Iso-Britannia]: Addison Wesley Longman Limited.

WILKS, Linda 2013. Introduction. Julkaisussa: RICHARDS, Greg, de BRITO, Marisa P. ja WILKS, Linda (toim.) Exploring the Social Impacts of Events. Abingdon [Iso-Britannia]: Routledge.

YEUNG, Anne Birgitta ja GRÖNLUND, Henrietta 2005. Nuorten aikuisten arvot, asenteet ja osallisuus. Julkaisussa: NYLUND, Marianne ja YEUNG, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Osuuskunta Vastapaino.

LIITE1: TUTKIMUSLOMAKE

Tapahtumien sosiokulttuuriset vaikutukset paikallisväestössä Pohjois-Savon alueella

Hei,

Suoritan Savonia-ammattikorkeakoulussa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa palveluliiketoiminnan koulutusohjelmassa. Selvitän opinnäytetyönäni Pohjois-Savon alueella järjestettävien tapahtumien sosiokulttuurisia vaikutuksia paikallisväestössä.

Toimeksiantajana tutkimuksessa on Savonian matkailukoulutuksen hallinnoima hanke nimeltä Matkailijoiden ja vapaa-ajan asujien rahankäyttötutkimus Pohjois-Savon päämatkailualueilla. Tutkimuksen rahoittaa Pohjois-Savon Liitto. Tutkimustulokset voidaan toimittaa myös Pohjois-Savon kunnille ja tapahtumajärjestäjille.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia. Vastaajien kesken arvotaan Kuopion kaupunginorkesterin vapaakortteja, edullisia ystävälippuja Kuopion kaupunginteatteriin sekä Kuopio-aiheisia tuotepalkintoja. Vastaukset käsitellään anonyymisti. Jätättehän vastaamisen jälkeen yhteystietonne, mikäli haluatte osallistua arvontaan. Vastauksia ja yhteystietoja ei voi yhdistää toisiinsa.

Ystävällisin terveisin,

Petra Laakso
petra.m.laakso@edu.savonia.fi

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli

- Nainen
 Mies

2. Ikä

20 tai alle ▼

3. Asuinpaikka

4. Tämänhetkisen kotitalouden koko

- Yksin asuva

- Enemmän kuin yksi aikuinen, ei lapsia
- Lapsiperhe, jossa alle 18 v. lapsi/lapsia
- Lapsiperhe, jossa (myös) alle 10 v. lapsi/lapsia
- Muu, mikä

5. Yiin koulutus

- Perus-, kansa- tai keskikoulu
- Lukio / ylioppilastutkinto
- Ammatillinen tutkinto
- Alempi korkeakoulututkinto / amk-tutkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto / ylempi amk-tutkinto
- Yliopistollinen jatkotutkinto
- Muu, mikä

6. Mikä kuvaa parhaiten tämänhetkistä työmarkkina-asemaanne?

- Yrittäjä
- Johtavassa asemassa / esimiesasemassa
- Asiantuntijatehtävissä
- Suorittavassa työssä
- Eläkeläinen
- Opiskelija
- Työtön
- Muu, mikä

7. Osallistuminen ja sidokset Pohjois-Savon alueella järjestettäviin tapahtumiin

Voitte valita useamman vaihtoehdon

- En osallistu tapahtumiin juuri koskaan
- Osallistun tapahtumiin muutaman kerran vuodessa
- Osallistun tapahtumiin useita kertoja vuodessa
- Olen mukana järjestämässä jotain tapahtumaa/joitakin tapahtumia
- Olen työni puolesta vahvasti sidoksissa johonkin tapahtumaan/joihinkin tapahtumiin
- Olen harrastukseni tai perheenjäsenen harrastuksen kautta vahvasti sidoksissa johonkin/joihinkin tapahtumiin

8. Voitte halutessanne antaa tarkennuksia kohtaan 7:

9. Alueen imago

Mitä mieltä olette seuraavista Pohjois-Savon alueella järjestettäviä tapahtumia koskevista väittämistä?

	Samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Eri mieltä
Tapahtumat parantavat alueen imagoa	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat ovat lisänneet alueen näkyvyyttä kansallisessa mediassa	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat lisäävät alueen vetovoimaa	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat luovat mielikuvaa vireästä alueesta	☐	☐	☐	☐	☐

10. Voitte halutessanne antaa tarkennuksia kohtaan 9:

11. Asukkaiden viihtyvyys ja harrastusmahdollisuudet

Mitä mieltä olette seuraavista Pohjois-Savon alueella järjestettäviä tapahtumia koskevista väittämistä?

	Samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Eri mieltä
Tapahtumat parantavat elämänlaatuani ja asumisen viihtyvyyttä	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat tekevät alueesta houkuttelevamman asuinpaikan	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat luovat harrastus- ja esiintymismahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat antavat minulle mahdollisuuden kokeilla uusia asioita	☐	☐	☐	☐	☐
Paikkakunnan elämä on vilkkaampaa tapahtumien aikana	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat luovat työmahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐

Tapahtumat parantavat paikallisten toimeentulomahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumista aiheutuu epämiellyttäviä meluhaittoja	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat häiritsevät elämäni ja liikkumistani	☐	☐	☐	☐	☐
Poistun tapahtumien läheisyydestä niiden aiheuttaman häiriön vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat lisäävät epäsuotavaa käyttäytymistä	☐	☐	☐	☐	☐

12. Voitte halutessanne antaa tarkennuksia kohtaan 11:

13. Paikallisten yhteenkuuluvuus

Mitä mieltä olette seuraavista Pohjois-Savon alueella järjestettäviä tapahtumia koskevista väittämistä?

	Samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Eri mieltä
Tapahtumat lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta paikallisten keskuudessa	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat saavat aikaan yhteisen tekemisen meininkiä	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat antavat mahdollisuuden nostaa esiin paikallisen osaamisen ja erityisyyden	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat edesauttavat paikallisen kulttuurin säilymistä	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat vahvistavat kotiseututunnettani ja sidostani alueeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumat lisäävät ylpeyttä kotiseudustani	☐	☐	☐	☐	☐

14. Voitte halutessanne antaa tarkennuksia kohtaan 13:

15. Alla on lueteltu Pohjois-Savon alueella vuosittain järjestettäviä tapahtumia. Arvioikaa, kuinka tärkeitä nämä tapahtumat mielestänne ovat Pohjois-Savon alueelle. Mainitkaa lopuksi myös itsellenne tärkeimmät tapahtumat.

	Erittäin tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Ei kovin tärkeä	Ei tärkeä	En osaa sanoa
Kuopion Tammimarkkinat	☐	☐	☐	☐	☐
Finland Ice Maraton	☐	☐	☐	☐	☐
Puijon Kisat	☐	☐	☐	☐	☐
Vekara-Varkaus	☐	☐	☐	☐	☐
Kuopio Tanssii ja Soi	☐	☐	☐	☐	☐
Tahkon MTB	☐	☐	☐	☐	☐
Kuopio Wine Festival	☐	☐	☐	☐	☐
Eukonkannon MM-kisat	☐	☐	☐	☐	☐
Suonenjoen Mansikkakarnevaalit	☐	☐	☐	☐	☐
Iisalmen Oluset	☐	☐	☐	☐	☐
Kuopio RockCock	☐	☐	☐	☐	☐
Kalaryssäys	☐	☐	☐	☐	☐
ANTI – Contemporary Art Festival	☐	☐	☐	☐	☐
Joku muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

16. Mainitkaa enintään kolme itsellenne tärkeintä Pohjois-Savon alueella vuosittain järjestettävää tapahtumaa. Voitte mainita myös muita kuin yllä lueteltuja tapahtumia

-
-
-

17. Kuinka monta ulkopaikkakuntalaista vierasta (sukulaiset, ystävät, tuttavat) majoitatte kotinne tai kesäasunnolle keskimäärin kalenterivuoden aikana?

Esim. 4-henkinen seurue viipyy 2 vrk 2 kertaa vuodessa eli $2 \times 2 \times 4 = 16$

Yöpymisvuorokaudet yhteensä =

18. Kuinka suuri merkitys paikkakunnalla järjestettävillä tapahtumilla on majoittuvien vieraiden

saapumisajankohtaan?

- Erittäin suuri Jokseenkin suuri Ei kovin suuri Ei merkitystä En osaa sanoa

KIITOS OSALLISTUMISESTANNE!

Vastausten lähettämisen jälkeen voitte vielä jättää yhteystietonne, mikäli haluatte osallistua arvontaan.